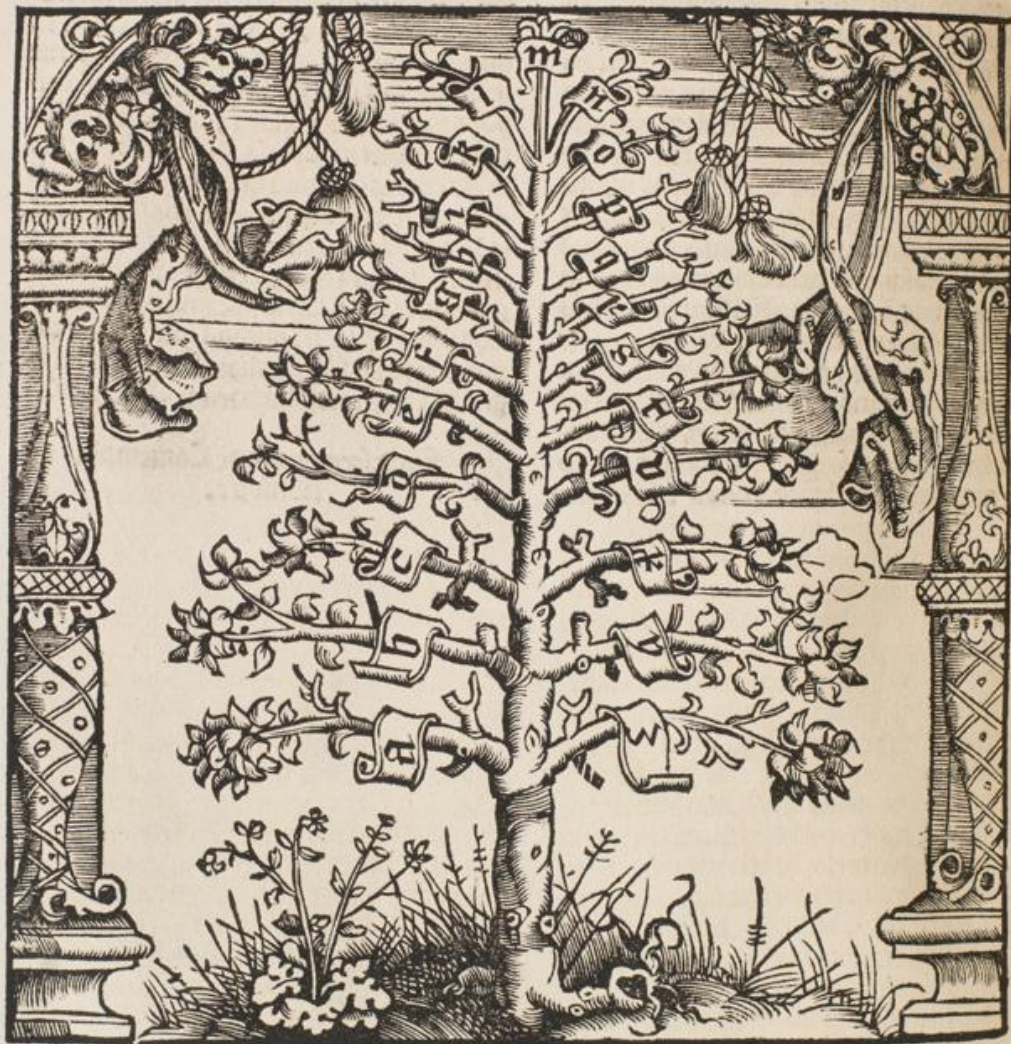

Sequuntur sermones vigintiquattuor

fructuosissimi de Vita Christiana inscripti iuxta ordinem & numerum litterarum Alphabeti: quas litteras in arborem redegit Doctor: & in ramos mutauit. In quibus homo fidelis vitam suam secundum earum litterarum doctrinam regens ascendere potest in eternam gloriam.

De Vita Christiana
Sequuntur sermones
fructuosissimi de Vita Christiana
inscripti iuxta ordinem & numerum
litterarum Alphabeti: quas litteras
in arborem redegit Doctor: & in ramos
mutauit. In quibus homo fidelis vitam
suam secundum earum litterarum
doctrinam regens ascendere potest
in eternam gloriam.

Ascendere
ascendere potest in eternam gloriam
et fructuosissimi de Vita Christiana
inscripti iuxta ordinem & numerum
litterarum Alphabeti: quas litteras
in arborem redegit Doctor: & in ramos
mutauit. In quibus homo fidelis vitam
suam secundum earum litterarum
doctrinam regens ascendere potest
in eternam gloriam.

De Vita christiana.

XCIII

Sequuntur sermones

de vita veri Christiani iuxta ordinem
et numerū literarū Alphabeti.

A

Attendere

scopon et telos: id est finis et media
[Angedenc sein des ends / vinn des mitels] Con-
siderare finem ad quem creatus es
et media per que hūc finem possis
adipisci / hoc est
meo iudicio scopon et telos attendere. Hec
litera tibi summe necessaria est. Nam oēs
artes et disciplines scopon quedam et telos
propriū habere noscuntur. Et Aristoteles ait.
Homo agit propter finem. Sic nos christiani
autem: imo omnes homines habent finem: propter
quem et media propter que. Et quis igitur est
noster finis: quare hic sumus: nūquid bea-
tudo nostra est. Primo diuitiis: non: quia
diuitiis effundendo magis quam acervando ni-
tent. Secundo honores: non: quia honor
non est in honorato: sed in honorante: pri-
mo Ecclesiarum. Tertio gloria: non: quia
eam contingit esse falsam. Quarto potesta-
tem: non: quia est maxime imperfecta: quia
solicitudinē aculeos vitare nequit. Quin-
to fortitudo corporis: non: quia tristes exi-
tus habet: et potius pecudes beate esse dice-
rentur. Quid multa: vanitas vanitatum: et
ōia hec vanitas: quid enim habet amplius
homo de vniuerso labore suo: quo laborat
sub sole: quod quilibet potest experiri: quod
non assequitur: ex laboribus suis: nisi bonū
instabile et amissibile: ait Nicolaus de Lyra.
Et quid igitur finis noster: Regnum celo-
rum visio dei. Scopos autem preceptorum
dei observatio. Aut enim primo Christus.
Si vis ad vitam ingredi: serua mandata.
Eccle. telon et scopos. Secundo. Magister
in sententiis: de prima secundi ait. Fecit de-
us rationalem creaturam: que summū bonū
intelligeret: et intelligendo amaret: et

amando possideret: ac possidendo frueret.
Thomas: Hec quatuor secundum ordinem se ha-
bent. Intellectus secundum apprehensionem boni
nūquid gignit amorem: amor autem vnit amato
et quodammodo illud suum esse facit possi-
dendo: et ex hac cōiunctione sequitur delecta-
tio: que perficit rationem fruitionis et infra
ides magister ait. Si quis ad quod creatura sit rō-
nalis creata. Rūdet. ¶ Primo ad laudan-
dum deum. Secundo ad seruendum ei.
Tertio ad fruendum deo: in quibus profi-
cit ipsa non deus. Deus enim perfectus
et summa bonitate plenus: nec augeri potest
nec minui. ¶ Ergo rationalis creatura fa-
cta est a deo: referendum est ad creatoris bo-
nitatem et creature utilitatem. Cū ergo que-
ritur quare vel ad quid facta sit ratiō-
nalis creatura: breuissime responderi potest:
propter dei bonitatem et suam utilitatem. Vnde
de nempe ipsi seruire deo: et frui eo: factus
ergo Angelus siue homo: propter deum esse
dicit. Non quia creator deus et summe bea-
tus: alterutrus indigerit officio: qui bono-
rum nostrorum non eget: sed ut seruiret ei:
ac frueretur eo cui seruire regnare est. In
hoc ergo proficit seruiens: non ille cui serui-
tur. Et sicut factus est homo propter deum
id est ut ei seruiret: ita mundus factus est
propter hominem: sed ut ei seruiret. Positus
est ergo homo in medio: ut et ei seruiretur:
et ipse seruiret ut acciperet vtrumque: et reflue-
ret totū ad bonū hominis: et quod accepit
obsequium et quod impendit. Ita enim voluit
deus sibi ab homine seruire: ut ea seruitute
nō deus: sed homo seruiens iuuaretur: et vo-
luit ut mundus seruiret homini: et exinde
similiter iuuaretur homo. Totum ergo bo-
num hominis erat: et quod factum est pro-
pter ipsum: et propter quod factus est ipse.
Sapiens postquam diu per varia disputans
(ut patet per Lyram Eccle. i.) Inquisiuit
telon et scopon: hunc quem dixi reperiens
claudens contritionem suam clamauit. Finem
loquendi pariter omnes audiamus. Deum
time et mandata eius observa: hoc est om-
nis homo (glosa) ad hoc est omnis homo fa-
ctus. Quod est necessaria et salubris est huius
prime literę notitia: et crebra inspectio. Sci-
ens viuaciter hanc literam omnia sua secundum

¶

Sermones Alphabetici.

hoc moderatur / q̄ comedere tantū / bibere / dormire / de diuitijs / z ceteris omnibus. Tantū intelligit / quātum conuoluit sibi ad seruendū deo: quod est officium suū. Sic aut famulus sollicitus / solum cogitat de officio suo. Sic z Aristoteles dicit. finis in agibilibus primū est. Simile de messore fenario: qui dum est in prato requirit ab eo: ad quod uenisti: Respondit ad Fenisecium: non dicit ad comedendū / ad bibendū / ad ridendū / ad falcem extenuandam / vel subigendam: quāuis hec omnia faciat: sed ait ad fenum secandum. Itaqz / z si priora faciat: necessario requisita non tamen illis principaliter intendit: nec plusq̄ sectioni. Stultum enī esset / si tota die uellet aptare vel acere (teglē.) Sic z tu applica. principaliter aduenisti: ut laudes / seruias deo tuo. Non aut ut comedas / dormies: quāuis hec fieri oporteat: quāuis si ne illis hec fieri non possint. Luce autē ne excedant modum: quādo enim intēdis eis plusq̄ oportet peccatum p̄mittis. Nō fiet insuper is suam dignitatem / z officium / ad quod deputatus esset a deo. Vere nobile officium deo supra se frui / z seruire omnibus alijs uti z imperare. Ue humane cecitati / dignitatem suam ignozas / scopon z telos. In de prouenit / q̄ in circuitu impij / ambulat more ebriorum hinc z inde in varia / per cogitationes impingentes: quia certū nihil habent / q̄ sequantur. In de das gratien / in miserijs illis in stabulo equorum zc. In de magnificatio diuitem / potentium seculi aduocatorum / iuristarum / z similitum. post habitis pauperibus / ueritatibus theologicis zc. Omnium istorum causa est ignoratio / scopon z telos. Telos eorū temporalia. Ergo secundū hoc diligunt scopon z media / pro consecutiōe illius finis expedientia. Ue to

ti ferme mundo ab ignoratiōe illius telos: nescientes officium illud principale. Ecce prima littera huius Alphabeti. In uitas patrum i 78. L. de arsenio dicitur. q̄ ille sermo semper in illius ore erat. Arseni propter quid existi / complectitur z telos / r̄ico pon exiuit de palatio imperatorum relin: quens multa zc. Dicat hoc uerbum tibi ipsi quilibet / z crebro omni die: saltem mane z trahat in affectum. Ecce. A. litteram. Sed ais. Medium siue scopos tuum est ualde cōmune sc̄z precepta. Et est magnus A. uellem habere unum paruum signum. Ecce parū. a. placet do tibi / ipsum est puritas cordis: hoc scopos p̄pinqum / qz beatissimo mundo corde quoniam ipsi deum uice bunt: uere uera beatitudo ad hoc igitur omnia ordina te unia. zc. qz solum sunt instrumenta perfectiōis. Uide igit ne instar stultę mulieris contentus sis habere instrumenta scutellas: z eis nunq̄ utaris. Beron super Magnificat dicit / q̄ signum religiosi perfecti profecto non est quietatio sensualitas. zc. sed obseruatio p̄ceptoz. Uide ergo ne decipiat te scopos Cassiani de puritate cordis: neglecto scopi principali sc̄z p̄ceptorum obseruatio / uerbi gratia. diceret si hoc fecero / nō deseruier puritati cordis: vel si neglexero deseruier sc̄z ei q̄ obligaris facere ex precepto ecclesie vel uoto vel ordi ne tuo. Non enim tibi credas de his q̄ facere debeant pro puritate cordis tui / sed senioris z superioris doctrinis z institutis / qui posuerunt precepta z ordinationes hoc tempore. Tempore Cassiani fortassis non erant tanta: ergo p̄grue sequens littera. B. de prudenti. Posses enim dicere. Scopos placet. Sed etiam media sunt p̄ que ducere possem z hec nescio / discessitē iam.

Qui expe
 rante fides dicit
 itam / beatorum
 bonorum neminē
 cum fructu gerat
 seruitur / Cum puri
 uicane omnia pax
 ta z ad car / illa
 quālibet / z crebro
 omni die: saltem
 mane z trahat
 in affectum.
 Ecce. A. litteram.
 Sed ais. Medium
 siue scopos tuum
 est ualde cōmune
 sc̄z precepta.
 Et est magnus
 A. uellem habere
 unum paruum
 signum.
 Ecce parū. a.
 placet do tibi /
 ipsum est puritas
 cordis: hoc scopos
 p̄pinqum / qz
 beatissimo mundo
 corde quoniam
 ipsi deum uice
 bunt: uere uera
 beatitudo ad hoc
 igitur omnia
 ordina te unia.
 zc. qz solum sunt
 instrumenta
 perfectiōis. Uide
 igit ne instar
 stultę mulieris
 contentus sis
 habere instrumen
 ta scutellas: z
 eis nunq̄ utaris.
 Beron super
 Magnificat dicit /
 q̄ signum religio
 si perfecti profecto
 non est quietatio
 sensualitas. zc.
 sed obseruatio
 p̄ceptoz. Uide
 ergo ne decipiat
 te scopos Cassi
 ani de puritate
 cordis: neglecto
 scopi principali
 sc̄z p̄ceptorum
 obseruatio / uerbi
 gratia. diceret
 si hoc fecero /
 nō deseruier puri
 tati cordis: vel
 si neglexero
 deseruier sc̄z ei
 q̄ obligaris facere
 ex precepto eccle
 sie vel uoto vel
 ordi ne tuo. Non
 enim tibi credas
 de his q̄ facere
 debeant pro puri
 tate cordis tui /
 sed senioris z
 superioris doctrinis
 z institutis / qui
 posuerunt precep
 ta z ordinationes
 hoc tempore. Tem
 pore Cassiani for
 tassis non erant
 tanta: ergo p̄grue
 sequens littera. B.
 de prudenti. Posses
 enim dicere. Sco
 pos placet. Sed
 etiam media sunt
 p̄ que ducere
 possem z hec
 nescio / discessitē
 iam.

B

Bonū exper-
tum z fidelem eligere
virum [beichten oder
berichtung nemen vō
einem frumen gelerten
erfarnen] Cui pure cō-
fitearis / omnia peccas-
ta z ad cui⁹ filia scru-
pulos deponas / z ex quo vitias ad quem
quoq; in omnibus que tibi acciderint res-
cursum habere poteris secure. Tali itaq; vi-
ro sic delecto vitaris ad tria. primo ad confes-
sionem integram faciendam. At christias-
nus doctor Joannes de Berson in tracta-
tu de parulis / ad christum trabendis con-
sideratione. iij. Expediit vt quilibet paruu-
lorum imo necesse est / simul recenscat cum
prudenti confessoze totū vite sue decursum
non in transitu neq; strangulato ore sed di-
uine z perfecte. Resultat ex hinc triplex p-
fectus. In puericia siquidem multi sedu-
cti plus q̄s diabolica rabie: multa faciūt vel
pariuntur enormia nefandaq; qualia vel
loqui nesciunt / vel non audent nisi premo-
niti z interrogati. De quibus tunc docen-
tur / ita tñ ne mala nescita male doceantur.
P̄si forte cum detestatione vehementissi-
ma: si ita res incidit z funditus expurga-
tur. Secundo sciunt pro futuro: que z qua-
liter cōfiteri tenentur: instruit̄ quoq; nil in
confessione mentiri vel celare deinceps.
Tertio quietantur firmitus in conscientia
dum ad p̄terita delicta postmodum in grā-
deniori etate: verecūdia cōfiteudi vidēt se
strictos: z q̄ de potestate z discretionē cō-
fessoris nulla postmodum scrupulositas
exoritur: nec ad superiorem remittunt̄. Ne-
mo partos hos fructus esse iudicabit / qui
cognouerit q̄ta est vis tyrannica pudoris
in quibusdam z plus feminis q̄ p̄sertim
horrida ipsoz ēt cogitatu aboiabilia facta
miseram animam cōstuprauerunt vsq; ad
verticem simul cum corpore. Quisquis
hec scire potuerit fatebit̄ opinor / fere nō mi-
nus esse si tales aperiant os ad confessionē
integram quam si naturaliter muto repare-
tur vop ad loquendum. hactenus Berson.

Qui aliter nititur se tradere dei seruitio /
non diu pacem habebit: sentiet enim cum
minus putauerit spinas z scrupulos / ideo
clamat Jeremias: Jeremie. iij. Houate
vobis nouale z nolite serere super spinas.
Anima nostra / terra illa maledicta q̄ de se
producit spinas z tribulos p̄na ab adoles-
centia in malum. Silua est in qua spon-
te nascuntur. Primo cedri superbie. Secū-
do quercus luxurie de qua porci pascūtur.
Spin eire z auaricie. Sup spinas has
serit qui bona operatur conaturq; tendere
ad perfectionem / non breuia tali confessio-
ne de qua loquimur. Sed non sic oportet
quin potius nouare nouale. Illucescat in
corde tuo spinoso ad puriciā solis iusticie
vernalis gratie cognitio peccatorum intue-
re siluam peccatoz. Corrugetur facies tua
p̄ displicentiam cōtritionis z eradica per ve-
ram z puram confessionem z satisfactionē
hoc est nouare nouale [rutend veb ein nue-
gerut] Osee. x. Altius d̄ hoc si placet co-
gites z applices. Scindite corda vestra
vomere contritionis. Q̄ si spinas nō era-
dicaueris q̄tuncunq; de terra bonoz ope-
rum desuper congesseris nihil tamen profi-
cies. Simile de carne putrida in vulnere
q̄ inficit sanati. Stulte quidem aliquid
referunt vsq; ad mortis articulum cōfitemi
cum tamen habeant confessorz copīā. Dic
contra sicte cōfidentes z periculo talium.
Secundo debes vti tali viro ad quietati-
onem ad talis virt̄ consiliū debet se quis
quierare z scrupulos deponere ait Berson
in tractatu de meditatione cordis. De scrup-
ulis teneatur hec regula / q̄ aduersus eos
agendum est: si sic prudens aliquis z exper-
tus phliator dictauerit aut iusserit nec ages
in hoc contra conscientiam de meritorie dñi
illam ad consiliū sapientiorum p̄ ratio-
nis libertatē ab animo suo mutat z depos-
nit q̄uis assidue sensualitatis remurmura-
tio sentiat̄ / alias nūq; fit in pace / deo lo-
cus cordis. Idem in tractatu de poll. confi-
deratione. iij. ait. Sunt nonnulli z plures
fortis fantasie q̄ sepe trepidant timore vbi
iudicant non esse timendum: tales debent
vti consilio superiorum z prudentum z cō-
tra talem eoz vacillationē audacter opari

Q̄ ij

Sermones Alphabetici.

fic enim plerumque vincetur ab ibiis. Qui vero renuit credere superiorum consilio / et persuasione prudentum ad tales scrupulos deponendos / et agendum contra eos / erat multipliciter. Nam primo per superbiam et arrogantiam / preponendo iudicium suum superiorum suorum / et aliorum prudentium consilio et iudicio. Rursus talis vix aut nunquam deuotionem habebit solidam: nec potestatem conscientie sue a talibus libera / ac deinde carebit loco anime sue / hospite illo de quo Propheta dicit. In pace factus est locus eius. Secundo erat ex discipulis beati Bernardi quidam tantis inquietatis stimulis scrupulosus vt ad celebrandum nullo modo auerter accedere. Cui dixit deuotus et circumspectus Bernardus: postquam hoc percepit. *Vt de frater sic / et in fide mea celebres / obediuit discipulus et stimulus ille scrupulosus omnino / propterea discersit.* Laudanda propterea / et imitanda patris istius industria et fiducia plus / quam istius fratris fidelis obedientia. Diceret aliquis ex simplicibus vtinam talis esset Abbas noster vel prior / qualis erat Bernardus: crederem faciliter impanti. Hunc vero dum superioris mei paruum sapientiam conspicio / non audeo conscientiam meam et salutem sue fidei tali pacto committere. Quisquis ita dicit et sapienter erras et desipis non enim commisit te et salutem tuam in manus hominum / quia prudens aut plurimum latus et deuotus / sed quia est secundum regularem institutionem / prepositus / et placatus: quam obrem obedias sibi / non vt homini / sed vt deo iubenti (si tamen quod iubet non est contra deum) Et sepe tanto erit obedientia deo placentior tibi quam fructuosior quanto est indignior ille / cui propter deum subiecti non dedigneris. Laueas ad extremum nedum queris securitatem nec illam adipisceris / in grauem ruas diiudicationis et presumptionis foueam / hucusque Berson. Tertio in vitas patrum folio . i . 77 . Dicebant senes / quia si habet quis in aliquo fidem et tradiderit se ei ad subiectionem non debet intendere in mandata dei / sed patri suo spiritali: omnem voluntatem suam committere / quia illi per omnia obediens / non incur

rit peccatum apud deum. Exemplum de hoc in libro de origine ordinis Lincien. dist. iij. cap. xix.

¶ Tertio vitare tali viro ad viuendum: et eo enim viuere debes / tu qui ad perfectionem conaris. Audi abbatem Boylen coll. ij. cap. xi. Etenim cum omnes artes ac disciplinae humano ingenio reperte / quod nihil amplius quam vite huius temporarie modis profunt: licet manu palpari queant et oculis pueri / recte tamen a quocumque fine institutionis doctrina nequeant comprehendere / quod ineptum est credere hanc solam non egere doctore / quod et inuisibilis et occulta est: que non solum oculis / sed ne animo quidem nisi corde purissimo perspicere poterit / cuius errore non temporale damnum nec quod facile reparatur / sed anime perditionem perennem perpetuam: habet enim acuersus visibiles et inuisibiles atque imites hostes / diurnum nocturnumque consiliu nec contra vnum seu duos / sed contra innumerales cateruas spirituale certamen cuius casus tanto perniciosior cunctis quanto et infestior inimicus et cogitator occultior. Et ideo semper senioris summa diligentia sunt sectanda vt in eis cuncta / que in nostris cordibus oriuntur / sublatione confusionis velamine deferenda. ex cap. x.

Vera discretio: non nisi vera humilitate acquiritur / cuius humilitatis non ficta: et erit prima probatio si vniuersa non solum que agenda sunt sed etiam que cogitamus seniorum reuerentur examine / vt nihil quod suo iudicio credens illorum per omnia diffinitionibus acquiescat et quid bonum vel malum debeat iudicare eorum traditione agnoscant. Que institutio non solum per veram discretionis viam: iuuenem recto tramite docebit incedere verum etiam cunctis fraudibus et insidijs inimici seruabit illesum / nullatenus enim decipi poterit / quilibet non suo iudicio sed maiorum viuere exemplo / nec valebit ignorantiam eius callidus hostis illudere qui vniuersas cogitationes in corde nascentes: perniciose verecundia nescit obtegere / sed etiam maturo examine seniorum vel reprobat vel admittit. Illi co namque vt patefacta fuerit cogitatio ma-

De Vita christiana.

XCV

ligna fuerit marcescit / et anteq̄ discretionis iudiciū p̄ferat / serpens deterrimus velut e tenebroso / ac subterraneo specu / virtute cōfessionis protractus ad lucem / et traductus quodamō / ac de honestatis abscedit. **T**ā diu enim suggestiones / quibz maxime dominant in nobis / q̄s diu celant in corde et capite / cūq̄. Deniqz in tantū placita deo bec sua p̄probatur vt etiam scripturis sanctis: hanc eandem institutionē non ociose reperiam? insertam / ita vt puerz samuelem iudicio domini p̄electum sua nollet per se metipsum / diuini colloquij disciplina domini minus erudire sed recurrere semel / et itez pateretur ad senem / eumqz quem ad suum vocabat alloquij / etiam illius qui offenderat deum dummodo senioris doctrina vellet initiari / et quem sua vocatione dignissimū iudicaret senioris mallet institutione formari / vt scz / et illius qui ad diuinum ministerium vocabatur / probaretur humilitas / et iunioribus forma subiectionis huius proponeretur exemplo ex cap. xv. **P**aulū qz p̄ semetipsum vocans / et alloquēs **C**hristū eum posset ei perfectionis viam referare cōfessionem nequaqs facit / sed dirigit illum ad **A**naniam / ab eo iubet viā veritatis agnoscere / dicens surge / et ingredere ciuitatem / et ibi tibi dicet quid te oporteat facere / mitte itaqz et hunc ad seniore eumqz illius potius doctrina q̄ sua censet instrui ne scilicet quod recte gestum fuisset in **P**aulo / posteris malum p̄sumptiōis p̄beret exemplū dum vnus quisqz sibi met̄ persuaderet simili modo se quoqz debere dei solius magisterio atqz doctrina / potius q̄ seniorum institutione formari. **Q**uam p̄sumptiōnem omnibus modis detestandā / etiam ipse **A**postolus / non solum literis sed etiam opere atqz exemplo docet ob hoc solum modo se asserens **I**erosolimam conscendisse / vt **E**uangelium / quod comitante gratia spiritus sancti cum potestate signorum / et p̄digiorum gentibus p̄dicabat cum suis / cōapostolis / et antecessoribus / priuata quodammodo ac domestica exanimatione conferret / et contuli inq̄iens cum illis euangelij quod p̄dico inter gentes ne forte in vacuo currerē / aut cucurrissē / **Q**uis ergo taz

p̄sumptior / et cecus sit qui se audeat suo iudicio ac discretioni committere cū vas electionis indiguisse cōapostolorum suorum se collatione testetur. **U**nde manifestissime probatur ne a domino quidem viam perfectionis q̄s piam promereri qui habens vnde valeat erudiri / doctrinam seniorum vel instituta contempserit / paruipendens illō eloquium quod oportet diligentissime experiri / et custodire. **I**nterroga patrem tuum / et annuntiabit tibi seniores tuos / et dicent tibi. **V**igilanter autem in regula dictum est experitum / et fidelem. **A**it **B**erfon: **A**llic discretio moderatrix in omnibus / quam non securius habere post diuinam gratiam poterimus / q̄s per sedulum / et securum / alterius experti / nosqz diligentis / et agnoscantis consilium / pondera singula verba. **I**dem in de instructione nouellorum. **P**ericulosissimū est / inquit / cum quis se dare vult / ad deuotiōem / et spiritalia exercitia / et nō scit scripturas / nec habet bonum directorem / consiliarium fidelem / expertum / deuotum / deum timentem / et discretum: de quo possit confidere totaliter / et conscientie sue secreta reuelare: alioqui enim continget tales personam facilius / et periculosius errare a vera via salutis / et tramite q̄s aliquem qui cōmuni secularium fidelium graditur via. **E**xemplum super hoc habemus in vitaspatrum. **H**am dicebat quidem sanctus. **S**i videris iuuenem per se volētem intrare paradisum / id est sine doctore / etiam si iā vnū habuerit pedem in paradiso / retrabe ipsum infra per alium pedem / quia sic nunqz intrare poterit. **I**dem ibidem ait persona deuota. **D**raues tentatiōes huiusmodi / et nō omnibus / q̄s plurimum literatis notas / non debet confiteri indifferenter cuiusqz sacerdoti: ne forte occasionem desperatiōis habeat propter multorum inexperience / sed recursum habeat ad viros deuotos / et religiosos discretos. **D**ocuit sic fieri debere apud **C**assianum **M**oyses: coll. ij. cap. xij. **H**arrans historiam de quodam / qui iuuenem quendam spiritu fornicationis impugnatum / in desperationem cum sua indiscreta responsione induxerat. **L**egitur in speculo **E**xemplorum dist. ij. exemplo

241

Sermones Alphabetici

centesimo: mo: habetur coll. ij. cap. xiiij. q. fra-
 ter quidam erat/ omnino in conuersatione de-
 solicitus / et cum valde a fornicationis de-
 mone turbaret: venit ad quendam senem / et
 tenuit ei cogitationes suas. Ille autem audis-
 ens / quia inexpertus erat indignatus est /
 et miserabilem dicebat esse illum fratrem / et in-
 dignum habitu monachali: quippe qui huius-
 iusmodi cogitationes receperit: hec audies
 frater/ desperans de salute sua/ deus seipso/
 reliquit propriam cellam et ad seculum redi-
 bat. Secundum autem dispositionem dei / oc-
 currit ei abbas Appollo: et videns eum tur-
 batum / et nimium iri item interrogauit eum di-
 cens: que est causa tante tristitie? Ille aurem
 ex multa confusione animi sui non respon-
 dit ei quicquam: postea vero cum multum roga-
 retur a senere / que circa se agerentur / confes-
 sus est dicens: quia cogitationes fornicati-
 onis inquietant me et quod confessus sum huic
 seni / et secundum verbum eius non est mihi
 spes salutis: desperas igitur meipsum ad
 seculum contuli. Hec autem pater Appollo
 audiens / velut sapiens medicus multum
 rogabat et monebat eum dicens. Noli mi-
 rari fili/ neque desperes teipsum. Ego enim in
 hac etate atque conuersatione / valde ab huius-
 iusmodi cogitationibus inquietor. Hec ergo
 deficias huiusmodi occasione / que non
 tantum humana sollicitudine quantum dei mi-
 seratione curatur / tantum hodie dona mihi quod
 peto / et reuere ad cellam tuam: fecit autem
 sic. Abbas autem discedens ab eo perrexit
 ad cellam senis illius / qui fratri desperati-
 onem incusserat / et stans foris deprecatus est
 dominum cum lacrimis dicens. Domine
 qui tentationes vtiliter inferis / conuertere
 bellum quod patitur frater ille in hunc se-
 nem / ut per experimentum in senectute sua di-
 scat: quod tempore longo non didicit / qua-
 tinus compatatur his / qui huiusmodi tenta-
 tionibus perturbantur. Qui cum oratio-
 nem finisset / vidit Ethiopem statim iuxta
 cellam / et sagittam mittentem contra illum
 senem quibus quasi perforatus status qua-
 si ebrius a vino: huc atque illuc ferebatur / et
 cum non posset tolerare / egressus est de cella
 eademque via / qua et ille inuenit ad seculum
 redibat. Abbas autem Appollo / in

intelligens quod factum erat / occurrit ei. Et
 usque factus dixit / vbi vadis? et que est cau-
 saurbationis que obtrinet te? Ille autem
 sentiens / quia intellexisset vir sanctus / que
 ei euenerant / pro verecundia nihil dicebat.
 Dixit autem Abbas Appollo: Reuerte
 ad cellam tuam / et de cetero agnosce infirmi-
 tatem tuam / et habe apud te ipsum quia aut
 ignoratus sis a diabolo / usque modo / aut
 temptus / propter quod non meruisti: secu-
 dum virtutum vires / habere contra diabo-
 lum lactamenta. *Q*ui autem dico lactame-
 ta / qui nec vno die aggressionem ipsius por-
 tare potuisti: hoc autem tibi contingit quia
 inuenim: illum a communi aduersario impu-
 gnatum suscipiens / cum debuisses cum co-
 tra diaboli certamen / consolatorijs monere
 verbis: etiam in desperationem inducisti
 non cogitans illud sapientissimum preceptum /
 quo iubemur cruciare eos / qui ducuntur ad
 mortem: sed neque parabolam saluatoris no-
 stri dicentis. *M*arandinem quaslatam non
 debere confringi / et lignum fumigans non ex-
 tingui. Fermo enim fere possit insidias ad-
 uersarij / neque bullientis nature ignem ex-
 tinguere vel retinere: nisi gratie dei confor-
 taret infirmitatem humanam / que in nobis
 salutari dispensatione humiliatur. Jam com-
 muni oratione dominum deprecemur / ut
 aduersum te emissum flagellum auertat / quo
 niam ipse dolorem facit / et iterum saluti re-
 stituit / percutit et manus eius sanat. Hec
 dicens / orationem implet / et statim senex il-
 le liberatus est. *Q*uem commouit Abbas
 Appollo: ut peteret sibi dari adeo linguam
 eruditam / ut sciret tempus / quo oporteat
 loqui sermonem. Hec autem regula et si omnibus
 necesse est maxime in religiosis non nisi vnum com-
 fessorum bñtibus: quia vbi circa tale confessorum
 in fictionem et hypocrisim per aliquorum peccato-
 rum occultationem factus est. *L*ateat ergo
 monialis ne circa confessorum inordinate af-
 ficiat odio vel amore / sed libera se teneat er-
 ga eum / et fideliter sine fictione consciam su-
 am aperiat: nullam specialem familiaritatem
 secum contrahat: alia facit sibi portum salutis
 mare interitus / et scopulum mortis. *N*imirum
 monialis / non habet aliud humanum refugium:
 pro anime sue salute quod confessorum. si ille

Incipere
 componere hoc
 nare vram
 summe cetera
 eadem. *S*ed
 homo habet a
 superici calum
 nias sue vite: in
 gendo / domi
 lino mo
 elimibus quam
 ipse supra modum
 in bono volunt
 in iusticiam: et
 in vno: et in
 in vno: et in
 in vno: et in

fuerit sibi factus periculū / vel ppter amorem / vel odiū / in offensum / et in scandalum quomodo salua facta erit. Semp ficta manebit. **Q** si interdū ei concedit alteri confiteri / per hoc tamē non habebit quietem: quia post reiteratiōem eiusdem peccati: res est prior inquietudo / et difficultas. In quibusdā ordinibus mos est: q̄ nouicius qui liber tenetur facere vnam generalē confessiōem. Sed ais / tibi reperiemus talem virum / bonum et expertum? Respondeo / et dico primo: q̄ heu rari sunt tales. Dico secundo: q̄ querendus est vnus ex mille / si pro salute corporis non tedit querere. Dico tertio / fac q̄ in te est: sic deus per se / vel alium te illuminabit.

noscit. Danielis secundo: de qua legitur: q̄ **L**ax ut erat aurum / Pectus et brachia argentea / venter et femora erea. Tibie ferree / pedum quedam pars erat terrea: quedam fictilis. Multi enim sunt: qui in primo anno / sue conuersionis sunt aurei: id est ignei ardentēs in se et lucētes proximo: sicut **J**oannes. In se preciosi: vt aurum / et quo ad alios fulgidi. In secundo argentei efficiuntur: id est tepidi et negligentes. Argentum enim deficit ab auro / et quantum ad valorem / et quantum ad fulgorem: quia tales non tantum valet in secundo anno: quantum ad meritum: nec tantum fulgent: quantum ad exemplum. In tertio anno efficiuntur enei. id est impatientes / et murmurātes. Es enim si tangitur statim resonat. In quarto anno efficiuntur ferrei: id est importabiles / et verbis et iniurijs ceteros ferientes. ferrū enim ponderosum est / et cetera metalla domat: quia vnus Tyrannus sepe alium humiliat. In quinto anno efficiuntur terrei: id est fragiles / et omni tentationi cedentes. Et sicut lapis statuā in pedibus fictilibus percutiens ipsam cōminuit: sic modica tentatio / vel tribulatio eos frangit. Dicunt tales moniales antiquē: se esse columnas conuentus: vere ita. sed colonne putrefacte in balibus: quia non supra petrā habent basim: sed super terrā per affectus suos: ideo putride: et iam vicini potius detrahentes q̄s colonne religionem sustentantes. Sic enim colonne versus terram putrefacte: trabes quibus sursum clauis infixę sunt / detrahunt / et edificium destruiūt. Contra istā igitur defectionem valet hec regula. **P**sal. Ordinatione tua perseverat dies. s. gratie illuminantis / et inflammantis penitentem. Sed quē ordinē inquis habeo / vn' ordo oibus tradi non pōt. Non enim ex eo ordine viuere pōt / diues et pauper / dñā et ancilla. Sed tu ipse / cū consilio alicuius prudētis qui noscit conditiones tuas facito ordinē. Unū tñ generalē trado: qui oibus congruit: quo supposito sup ordinā tu reliqua. **L**uce ne postera prius / et spūalia tpalibus preponas. Contra epōs: qui vicarios hñt in spiritalibus: in tpalibus aut non habebunt / et vicarios in celo. Sic plurales in bñficijs

Quincinnare componere / siue ordinare vitam suam / zu sammen ordnen syn leben. **S**cilicet q̄ homo habeat a suo superiori ordinem totius sue vite: in surgendo / dormiendo / orando / meditando / et similibus / quantum

possibile fuerit. **U**tilis supra modum hec regula. Sunt quidam bone voluntatis homines: qui a. et b. didicerunt: sed sine ordine viuunt: quasi a casu: vt contingit / et tales non diu perseverāt: sed deficiunt in dies instar statue: quā vidit **N**abuchodo-

Q. iij

Sermones Alphabeticci.

psal. *Voce mea ad dñm. Flora mea.* **Q** etiã in celo habebimus residentia: qz iuriste dicunt qz sufficit dispensatio. *V*erũ in celo taliũ iuristaz refidebis personaliter: & vere id est ibi/ybi quotidie legunt: & in fra: & quid ptinet sub illo: & infra flet? & stridor dentium. **O**mni die mane offer primitias deo. **P**rimum querite regnũ dei: *Thomas col. xxi. ca. xxvi.* **Q**uid p̄o de primitiis dicã quas ab oibus: qui Christo fideliter famulatur quotidie certũ est exhiberi. *F*iam cũ ex p̄erecti a somno: & q̄si rediũua post sopore ala critate surgentes: priusq̄ motũ sensus vllĩus corde concipiant: vel memoriam/aut curam rei familiaris admittant cogitationũ suarum ortus atq; p̄incipia diuinis conse crant holocaustis: quid nisi primitias ves re suorum fructũ per summũ sacerdotem *Jesum Christũ* pro vsu vite huius: & imagine quotidiane resurrectionis exoluunt. **Q**uiq; etiã a somno excitati hostiam iubilationis sue deo similiter offeretes primo/ lingue sue motu ipsum inuocãt. ip̄ius nomẽ laudesq; concelebrant: atq; ad canendos ei hymnos. primo labiorum claustra referantes immolant deo/ sui oris officia. **Q**ui etiã pari deferunt/ modo praua manũ suarum gressũq; libamina: cum e cubilibus confurgetes in oratione consistunt & priusquã in proprijs causis membrorum suorum fungãtur officio nihil sibi te ministerio eorum ante decerpũt: sed ad ip̄ius bonorem promouent gressum/ atq; in eius laudatione defigunt: & ita cunctorũ motũ suorum primitias/ protensione manuũ/ incuruatione genuũ/ & totius corporis prostratione persoluũt. **I**llud em̄ quod decantat in psalmo/ alias implere nõ possumus. **P**reueni in maturitate & clamauĩ/ & preueniunt oculi mei ad te diluculo: vt mediter eloquia tua. *E*t mane oratio mea preueniet te. *F*iliĩ vt post quietẽ somni in hanc lucem: vt supra diximus: velut e tenebris & imaginaria morte reuocati: de vniuersis officijs mentis & corporis/ nihil om̄ino in nostris necessitatibus au deamus. **N**ullus nanq; est alius: quẽ aut propheta preuenierit matutinus/ aut nos similiter preuenire debeamus/ nisi aut nosmetipsos: id est oc-

cupatiões nostras/ & affectus/ curasq; metacis: sine quibus esse non possumus/ aut suggestiones subtilissimas inimici: quas nobis ad huc quiescentibus/ ac sepe de meritis per fantasias inaniũ somniculũ inferre conatur: quibus nos mox cuiuslaros occupet/ & inucluat/ vt primitiarũ nostrarum optima deflorans: primus ipse decerpatur. **Q**uamobrem omniũ nobis cautio ne curandũ est. (si tamen vim predicti verficuli opere adimplere volumus:) vt ita primos matutinarũ cogitationum ortus/ solers/ vigilantia tueatur: ne quia ex eis festina & resumptio / liuentis attaminct inimici/ notirasq; primitias tanq; viles/ iam atq; cõmunes/ a domino faciat reprobari. **Q**ui si preuentus a nobis/ peruigili mentis circumspectiõne non fuerit/ anticipatiõnis nequissimã consuetudinem non deprensens/ quotidie nos fraudibus suis preuenire non desinet. **E**t idcirco/ si placitas et acceptabiles deo primitias / ex fructibus nolire mentis optamus offerre / non mediocrem sollicitudinem debemus impendere: vt omnes nostri corporis sensus/ matutinis precipue horis: tanquã sacrosancta demini holocausta/ in omnibus illibata/ atq; intacta seruemus. **Q**uod deuotionis genus. multi etiam seculariũ/ summa cautione custo diunt: qui ante lucem/ vel diluculo confurgentes: nequaq; vel familiaribus / ac necessarijs mundi huius actibus implicantur: priusquã cunctorum acuum suorum/ operationumq; primitias ad ecclesiam concurrentes/ diuino studeant conferre conspectui. **I**hucq; *Theonas*. **S**eruant hunc ordinem etiam auicule: que priusquã in proprijs occupentur negotijs/ cibum querendo/ rostra in laudem sui resoluunt creatoris: quolibet iuxta breuiarium sibi a deo deputatum: dei decantat magna lia. *Cornus* tenorem/ *Alauda* discantum/ *basium* / *grues* / *psitacus* altum. *Liconia* autem [die heer bucken.] **S**ed & porcus in luto: & auca in fimo: suis modis. **U**e peccatoribus: qui contra omniũ creaturarum morem/ primitias nõ creatori suo: sed diabolo offerunt. **U**e vobis: qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis in lectis vestris.

De Vita christiana.

XCVII

Si mus es incipiens / r sentis cattū vngu
la te inuadere / delitescere in foramine tuo: ad
quod vocaris es / dic deus in adiutorium meum
intende. Si bubo es / aut vesperilio cecuci
ens / dama. Illumina oculos meos: ne vnq̄
obdormiā in morte. Si p̄ctor coruus / dic:
deus p̄picius est o mibi p̄ctori. Si gallus /
quoties in nocte excitat / concute alas cogi
tationis tue / r hinc emitte vocē cordis tui /
dic: deus miserere n̄rī. Si luscina p̄repla
tius / dic: te deū laudam. Primitias autē
cogitationū suarū / veneri aut māmone dedi
canti: sicut r affectus / sic r manus practus
impudicos. lingue primitias si l̄r: quia vel
maledicūt familie / vel p ventre replēdo lo
quunt / aut p pecunijs colligendis / r filia.
Omni momēto time deū. Brūs qui sp̄ est
pavidus. Instar auicule: que sp̄: etiā cum
comederit / circūspicit / r ad oēm tentationē
insurgētē / eleua cor / r dic. Qui bitat in
a diuorū altissimi. Lū audieris horā / tre
me r cogita: si illa hora peccaueris / q̄ penite
re: q̄ iā passum venisti ad mortē. Beatus
Hierony. dicit. Siue comedā / siue bibā:
horribilis illa t̄mba sonat. Displiceas tibi
ipsi cum Petro negante. dic deus p̄picius
esto mibi. Audi si poteris omni die missam /
r reliqua debinc oīa tua acta prosperabū
tur tibi. Omni septimana sanctifica dies
festos / r cōpelle ad idem familiā. Magnū
profecto bonū hoc / asuescit etiā famul? hec
facere / r in futuro similt̄ alios facere doce
bit / cū paterfamilias efficiat. Aliter si feceris
n̄r̄ debis deo in nouissimis de negligentia
tua r sua / r oīm posteriorū. Extenda / quā
tum placuerit / q̄ nō curēt. si cibi adeo lau
te parati n̄ fuerint / cū familie ad eccliam ire
permittit / cum p̄pter aliā longe minorē cām
si incideret / patientiā haberes. Omni mēse
cōfite / p̄sertim in principalioribus festiui
tatis / non parū confert salutē aīe tue. Naz
ex eo asuescis: nec adeo grayaris in conscia
tua: acquiris etiā dei gratiā. Item oī anno
cōscare ad min? semel / si pluries eo melius.
Qd si non poteris vniformē semp tenere re
gulā sine mō viuendi / tunc saltē quolibet
die mane aut vespere / fac specialem ordinē
iuxta ea / que tibi videris i minere faciēda
Utilis admodū hec regula que data est a

sanctis / r practicata contra ocium r tedium.
B. cronymus oratio i lectio / lectioni oratio
succedat. breue videbit tempus / qd tantis
operū varietatibz occupat. In summa vir
tutū cap. de oratione. cap. vi. vide si placet
Holkor lectio. lxx. in vitz frat̄z p̄dicatoz
legit. Quidē iuuenis q̄siuit a fratre Jo
dano / boie sc̄to / r sc̄dus mḡ ordinis post
sanctū dñicum. qd esset sibi vtilius / vel ora
tionibz insistere / vel se scripturarū studijs oc
cupare. Cui mḡ r̄ndit: quid est inq̄t meli
us sp̄ bibere / vel sp̄ comedere? Et vtiq̄ sic
p̄perit ista alternatim fieri / sic r illa. Unde
de Paulo scribit Haymo: q̄ vnā partem
diei / solebat exp̄dere orationi / r aliā in p̄
dicatōe consumere. tertiā in opere manua
li. Hec ille. Vbi r plura alia de hoc reperis
es. Similt̄ lectione. c. lxx. ait Haymo sup
pri. Cor. pri. sup illo p̄bo apli. Gratias ago
deo meo sp̄. A p̄ia hora vsq̄ quintā: labor
ri manū insitebat: ab hora autē q̄nta vsq̄
ad decimā predicauit: post p̄o decimā itez
pcurabat pauperū et peregrinoz hospitali
tatē / suisq̄ corporis necessitatē: per noctē ve
ro orationi int̄tissime insudabat. Beatus
Anthonius t̄tatus a sp̄ū acedie / r residēs
in heremo dicebat. Dñe saluari desydero /
sed vane cogitationes non p̄mittūt me: quid
faciā in tribulatōe / vel quō debeā saluari?
dignāter oñde. Et respiciens vidit quēdam
astantē / torquentē funiculum / flacht baist /
vnd macht ein wyde / qui sibi similt̄ erat.
Deinde ex ope surgētē r orantē / r iterū se
dentē / r plectas facientē de palmis: r inde
ad orationē rursus surgentē. Erat autē ille
angelus dñi / r dixit ei / r tu ita faciens An
thoni saluaberis: ex suplemē. vitioz dere
medijs p̄tra acediā. Et habet in vitas pa.
parte secūda. et est folio. cxxvij.
Sic omniū religionū institutores. suis fi
lijs (ait dñs Joan. Ber. in tractatu de ins
tructioe nouelloz) depurauerūt certas ho
ras: non solū ad cantandū / r orandū ac me
ditandū: verset iā ad labores manū exte
riores faciendos: prout clare patet in regu
la sancti Benedicti / r aliozū approbatoz
rum ordinum institutionibus.
Sed r fratres Carthusienses. qui plus ce
ter? religiosi / quieti contēplatiōis r sp̄itū

Sermones Alphabetici.

malibus exercitijs deputari videntur: habent certas horas: quibus corporalibus intendunt, secrete & sine strepitu in suis cellis sic hoc scribendo / libros ligando / corruptos emendando ortulos suos colendo / aut cetera huiusmodi exercitia: pro loco & tempore congruo faciendo. Quippe considerantes: quod semper spiritualibus intendere non sunt humana fragilitas: religiose aliquando exercent corporalia: ut vitet periculosa otiositas. Diligenter tamen observandum in ista operum & exercitiorum alternatione: quod id fiat cum mentis quadam dulcedine & delectatione: et non usque ad reditum / seu nauseam in vno exercitio. Alioquin cogitationes propter reditum non intendunt tali exercitio: sed aliter sum deflecterentur ad turpia. Hec Beron ubi supra. Facit ad hoc: quod dicit autor Summe vitiorum in cap. de ocio / circa finem. ubi allegat Hieronymum & Senecam.

D

Diligēs

cordis custodia a privato amore | deindebertz flüssig / gleich bebutē vor sunderer liebe | vt scilicet homo habeat cor liberum a

privato amore: & omnes homines equaliter in deo diligit: nisi inquam deus: magis in vno relucet: quā in alio.

Et quid est amor privatus: quomodo habet cognoscere: his septem signis. Nam

¶ Primū. Locutio vana / nam pauca de spualibus / plurima de inutilibus confabulationibus: & maxime de mutua dilectione insatiabiliter loquitur: & ruminat: sed quātum ipse eam: & illa ipsum diligit: ita quod ad huiusmodi colloquia non sufficiunt hore vel dies: nec aliq̄d tempus. Ita quod semper cum possunt: venire copiosam habet naturam in deficienter colloquendi.

¶ Scōm. Insolentia gestuum: & morum

quando sunt pariter / se taliter amatores: spiciunt amoroze mutuo se inuicē latus lateri / femur femori comprimunt manus: deinde de bacchia: quandoque amplexus & oscula: cum multis peioribus: & similibus.

¶ Tertium. Inquietudo: & sollicitudo cordis: sed cum sunt absentes: cogitando deinde ubi iam sit ille dilectus: quid agat: quādo veniat: quādiu defuerit: si ne de se cogitet: quā longo tpe sibi nil demandauerit: an ne amor tepescat in eo: quomodo valeat. Ita quod cor sic suspendit per huiusmodi: quod nec possit orare: nec de deo cogitare: quiete valeat: nec refrigerat: nisi quā audiat aliquid de dilecto.

¶ Quartū. Impatiētia vel inuidia con dilecti: sed si aliqua secum diligit: seu benignius tale salutauerit: si aliqua tali beneficia exhibeat: ex quibus amor suus deficiat: & alterius proualeat: de hoc dolet & tristet.

¶ Quintū. Ira & conturbatio mutua: quia in vulgo dicitur isti se intantū diligunt quod pro nimia dilectione non possunt sibi mutuo parcere a molestia lesionis. eorum enim inordinata dilectio: sic quāq̄ metas excedit: quod non solum ipsi sibi inuicē blandiunt: sed etiā molestāt / grauiorēque conturbāt: imo iurgia & vituperia insurgunt: & beneficiorum receptorum mutua expetitio beneficiorum & munere imputatio vel exprobatio: imo quāq̄ damores & strepitus: ac promissiones iuratorie quod nunquam deinceps velit se mutuo diligerē: offensas nolunt res

¶ Sextū. Munuscula: & dulces littere: & morisella: ab ore alterius rapta: & quocūq̄ alia: quod dilectus tractauit: vel usus est: quod venerat pro reliquis: ac studiōssime / mūdissimēque pro mēoziali seruat. Non sic spualis dilectio: Hieronymus crebra munuscula: & fasciolas zonas: & p̄gultatos cibos: & dulces: & suaues amorum lras: scilicet amor non hec pure oratōes: & edificatorie instructiones: & pie in necessitate subuentiones sunt spualis amoris: fulcimera & colūne.

¶ Septimū. Inordinatio dissimulatio vitiorum: ita quod in tantū se diligunt: quod etiā vitia sua diligunt / fouent: & excusant: ac coram arguentibus defendant: sicut fur furem defendit: imo turpia & mala ab inuicē peccant: & peccata committunt. Tersus subiungo. Est vanus sermo / gestus: cor absque quiete.

De Vita d

...miles post muniti collu
...corruptio amantia: multig,
...vno frage muniti. Et caritatem
...bona astra Donna muniti: & mai
...pauca p̄muniti muniti sequitur: & con
...muniti muniti,
...¶ Primo. Consideratio. Dicitur. Ser
...no corare: quod si mulieribus est de
...muniti muniti muniti muniti. Ideo
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Secundo. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Tertio. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Quarto. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Quinto. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Sexto. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Septimo. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Octavo. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Nono. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.
...¶ Decimo. Dicitur. Ita muniti muniti
...muniti muniti muniti muniti muniti.

De Vita christiana.

XCVIII

Impatiens / turbans / post munera / distis
 ¶ **E**cce privati amoris signa: (mulascs.
 Nunc fuge totis nisibus. Et cur fugerem?
 que damna affert? Damna multa et ma-
 gna hunc privati amorem sequuntur: et con-
 uersationem cum feminis.

¶ **P**rimo, Carnalis tentatio: Aug. Ser-
 mo breuis et rigidus cum mulieribus est ha-
 beendus: nec tamen quia sanctiores fuerint, ideo
 minus cauende, quo enim sanctiores fuerint:
 eo magis allucunt et sub preterito blandi sermo-
 nis insidiet se fuscus impurissimelibidinis.

¶ **S**ecundo, Suspicio / infamia / et scandalum
 Tenar. sup. cantica canti. Quotidie quer-
 sari cum muliere / et continens vis putari / cito
 quod sit: macula tamen suspicionis portas / scanda-
 lum tibi es: tolle misericordiam / et cam scandalum.
 Quia ve hoc illi / per quem scandalum venit.

¶ **T**ertio, Inquietudo / in formula bone-
 ste vite / que ascribit Bernardo: tamen ex stilo
 non apparet. Dicit magna generat inquietu-
 tudine cordis / talis privata affectio: dum
 spiritus caput illi ostendere dilectionem / quam ad eam
 habet: et hoc ipsum illa desiderat sibi fieri cum ce-
 teris stultitibus / prius in 3, 4, et 7 signis ta-
 cris. De his tribus dantur ibidem in formu-
 la. Si consilium non spernis / solum: quod nunquam
 singularitatem strabas cum aliqua femina. et
 am huiusmodi sit / et sancta: quia excepto peri-
 culo carnalis tentationis: quod ex hoc incurri-
 tur: dum non timeat: quod latet sub specie bo-
 ni: excepta etiam macula infamie et suspicio-
 nis: quam alij ob hoc sepe capiunt: magnam
 generat inquietudinem cordis.

¶ **Q**uarto, Perditio temporis / hanc per-
 ditioem multi non reputant: sed aliter Bern-
 ardus ait: dicitur / loquamur donec preceat
 hora. Et que hora: ait dominus Bonauentura
 et Augustinus (ut refert Berson in tractatu
 de probatione spirituum: loquens de cofabula-
 tione feminarum cum confessoribus.) Vix inquit
 est altera pestis vel efficacior ad nocendum
 vel insanabilior / que si nihil haberet aliud
 detrimenti / nisi temporis preciosi latissimam hanc
 contumprionem / abunde satis diabolo esset.
 Addit Berson. Aliud scitote / huiusmodi infaciabilis
 lem videndi / loquendi (ut interitus de ta-
 cu silentium sit) puriginem / euenitque illud de
 Didone apud Poeta. Verent infixi pecto-

re vultus: Verbaque nec blanda dat membris
 cura quiete. cum tamen in pace sit locus dei.

¶ **Q**uinto, Oratio infectio: Bonauentura
 hec est inquietudo mentis pestifera: oratio-
 nem mentis et oris inficiens / et affectus con-
 trarios orationi in mente generat / et exercet.
 Nam sicut oratio pura mentem purificat / et
 illuminat / letificat / fortificat / et impinguat.
 sic carnalis affectio et imunda / mentem infis-
 cit et obscurat / contristat / debilitat / et desicc-
 cat: et corpus eidem maledictionibus implicat.

¶ **S**exto, Confessionis impuritas: Bo-
 nauentura est Martini de diaconia tractas-
 tus ille. Hec venenosa affectio / sub colore
 spiritus acquisita / summe puritate confessi-
 onis / et cordis mundicia. Fugienda igitur
 hec / tanquam vitiosa rubigo / que vix potest abo-
 leri de mente: si alicui fuerit applicata. Pres-
 cipue / quia tales persone / quando sunt hac sa-
 gitta percussae: quasi nunquam pure et integre confis-
 sent: eo quod ipsum morbum despectibile in persona
 spirituali verendum tamen detegere plene / et
 integre confessioni: quia verent exprimeret ali-
 quas circumstantias / tali affectio annexas
 quas vel tacent / vel exprimeret imperfecte vs-
 tentes verbis operientibus dictum morbum: si-
 cut occupatio mentis continua / circa personam
 dilectam: et in oratione / et in cunctis actibus suis /
 et imaginatioes turpes de ipsa vana copla-
 centia cordis / et in memoria / et aspectu mentali
 ipsius et negligentia in euitado eius puritatis / et
 colloquium / et alia que sibi ipsi exprimeret: propterea
 sepe emulant confessorum / et vellent mutari si possent

¶ **S**eptimo, Tristitia addit Bona. con-
 tinue / sicque tristes sunt / et accidiosi frequenter.
 Tam ratione affectionis fluctuantis in mente
 quam ratione confessionis imperfecte: de qua ipsi met
 non contentant. Sed quod se eius est: cum ipsi de-
 berent querere medicos spirituales / cautos et
 peritos / ac expertos: qui scirent illam egritudi-
 nem: et causas eius agnoscere: et congruum
 remedium adhibere: non solum non faciunt: sed
 potius si semel ad aliquem tales peruenerint
 ipsum extunc fugiunt / nec reuertuntur ad ipsum
 Quertur ergo confessores idiotas / et simpli-
 ces: qui nec morbum intelligunt: nec causas
 eius cognoscunt: nec ideo sciunt congruam
 adhibere medelam. Ecce qualia damna.
 Ideo ait sapiens omnia custodia serua cor tuum

Sermones Alphabetici.

ab ipso em procedit vita: puerbio. iiii. Serua ab amore puato: qa ab amore pcedit vita. amor cit oim passionu radix: que si fuerit sancta z munda: z relique erunt sancte: si impura: z relique: Berfon de practica theologie mystice/ industria. 8. Et quid agam ne cor maculet hoc amore/ aut maculatum purgetur? Hec obserua.

¶ **Primo** fuga bona periculosa pestis familiaritas mulieris spiritualis: non melius q̄ fugiendo vitatur. Satis em posset quis hac sagitta percussus: se ieiunius/ vigilijs/ z disciplinis affigere z orare: quia si personā non fugiat: z omnē occasionem despiciat: nunquā curabit illo morbo: sed magis augmentat id vulnus: propter quod sequitur auxiliū/ siue consiliū beati Hieronymi dicentis. Femina quam vidis bene conuertente mente dilige. non corporali frequentia: quia initium libidinis: in visitatione mulierū est: z mundus cum mulieribus non vincit melius: q̄ fugiendo: quia cum vitijs ceteris z moribus: quis posset resistere. Hinc tamē non potest nisi per fugam. Et alibi. Si mulier potuit vincere eū: qui iam in paradiso erat: non mirum est/ si eos impediatur: qui nondū ad paradysum peruenerint. Idem: Ne sub eodem tecto: solus cum muliere manseris: nec in propria castitate confidas: quia nec tu Samsone fortior/ nec Salomone sapientior. Dicit Hektor Deus impleuit carnem pro costa in signū: q̄ quantūcūq; fuerit homo mulieri familiaris: quantūcūq; eam ad bonos mores promoueat: z ad vite rectitudinem instigauerit: quod est quasi solidum os prestare/ nihil ab ea viceversa recipiet nisi carnē: id est carnales affectiones. Si forte dicas. Jam corpus mortuū est. Dico tibi quoniam diabolus uiuit: cuius flatus prunas extinctas ardere facit Paulus. fugite fornicationem zc. Sed vidi/ z audiui plures factos de sanctitate: plurimā habuisse euz reminis familiaritate non habeo: q̄ modo respondeam: nisi q̄ sanctiores illis: hoc visasse/ z vitare iussisse audiui/ z legi. Quid si visitare eas necessario habueris: hec que sequuntur obserua.

¶ **Secūdo** Christianus intuitus: auctor

stimuli amoris: lib. p̄. capit. viij. Simus omnes vnū in domino nostro crucifixo. et nihil nisi Iesum Christum in proximo requiramus: sic in proximum tendamus: vt semper in Christi vulnera recurramus cum ipso. Non proximum aspiciam? vt pulchrum aut huiusmodi: que animum detrahant: vel retrahere ab eius amore possunt: s; vt Christi morte redemptū: vt sanguine Christi perfusum: anima proximi cum sanguine Christi intret cor nostrum zc. hec ille: Non permittras cum intrare ante conspectū mentis tue/ nisi hac tunica veftitus. Idem lib. ij. capit. xi. Cum vis orare pro proximo: vel ei predicare/ aut lectione canere/ vel eius confessione audire. p̄no faciem mentis ad eternū lumen cōuerte/ z eius splendorem: confortare spiritū: vt non preualeat caro: abstine ab exteriori homine quātum potes: vt solus sis ad interiora cōuersus. Tunc eundē interiorē hominem in proximo considera de eius exteriori/ nisi inquātum ad intentionē ordinat/ non curans. Tunc interior tuus homo ad interiorē proximi cōuertatur: vt virtus exterior in supra dictis actibus: tanq̄ vanitas negligatur: ne per exteriorē interior proximum hominem: tanquā sacculum stercoreis relinques. considera interiorē ad imaginē dei factū: sanguine Christi redemptū et lotū: spiritu sancti habitaculū: Christi dei virtutis z sapientie sedem: z ad eternā beatitudinē possibilem. Tunc honoris domini tui subundus ingemisce z plora: quia eius imaginem vides denigrari: p̄ciosissimi sanguine conculcari: spiritu sancti habitaculū pollui: sponsam Christi p̄stitui eius sedem dei: ei/ z totā suam beatitudinē pro vilissimis stercoreis continē.

Item dñs Joannes Berfon in de diuinatione verarū visionum/ z fallax ait: fraus apud illos frequens: qui in cultu aut dilectione proximoꝝ decorem corporis/ aut florem etatis/ aut diuitias/ aut alias fortune dotes attendunt/ ac inde vehementius: ad eorum dilectionē accendunt: qui profecto cauere habent: ne seordide z carnaliter excorantur. Alioquin si tantūmodo virtutē diligunt: sedem eius vnicā spiritum scz quale

De Vita christiana.

XCIX

cuñq; corpusculū inhabitet: eque amēt / co-
lunt / z frequētent. Non a due / sor tamē vsq;
quaq; poete dicenti. *Bratior est pulchro /
venies e corpore virtus / adiuuat.* Sed af-
firmo q; si grator nō ob hoc tutior / aut se-
curior inuenit. zc. *Si placet extendat / etis-
am ad fratres p̄rimos vt eos intueris / dū /
tapat sub ea ratione / qua redempti.* Hiero-
nimus omnes virgines chr̄iti / z puellas /
aut equaliter.

¶ Tertia disciplina morum in libello de
formula vite honeste dilige aut equaliter ig-
nora. Cauendū ne cum feminis loquētes
cap. vultus studiose respicias / vel manus
prectes / vel nimis p̄p̄ sed eas / nec diligen-
ter cū eis susurres / ne angulos ad collquia
eoz req̄ras. Sic habe te cū omī femina ac
si maritus eius vel tuus p̄latus p̄tra te se-
deat / conli derans z audiens oīa q̄ facis vt
quicunq; frater veniat z videat te cum illa
loquente in nulla neccitate sit erubescere / nec
aliq; possit tibi notā postea suspiriōis im-
pingere. *Ait alius q̄dam.* Spūalis amor /
tantā disciplinā fuit in occulto siē in pub-
lico / nec angulos q̄rit sed fugit / nisi qm̄ soli
deo vacare z seruire desiderat orādo / medi-
tando. Cum homie aut colloquens magi-
me si vir cū femina loquit / p̄trinet oculos z
man^o / ac oīa membra sub custodia habet /
vt etiā astutus obseruator nō inueniat / in
q̄ eos rephendat. *August.* Sermo breuis
z rigidus cū mulierib; est hūidus. Item in
formula vbi supra. Dilige cōmuniter oēs
bonas z deuotas / z in nullo exasperes ali-
quā eaz / z meliores in corde tuo / ampli^o re-
uereri / p̄pter abundantiorē gratiā sancti spi-
ritus in eis. Sed tñ noli te occupare cū ip-
sis nisi breuiter z benigne saluta eas / qm̄ ira
occurrit / quādo nō bono mō poteris decli-
nare cū maturitate / oratōibus ip̄az te recō-
mendes. Si em̄ discreti sunt ex hoc eis pla-
cobiesi importune / tūc melius est tibi non
occupare cū eis / cū em̄ ad p̄fabulationem
puenit. Incipiūt spū / z p̄sumant carne vt
ait *Aplūs* / disputāt ab inicio de articulis
fidei de trinitate / de creatōe / de chr̄isti incar-
natione / z ceteris / quousq; tandē perueniūt
ad carnis resurrectionē / ait bea. *Vincenti.*
in sermone quodam. Item incipiūt a glo-

ria patri / z finiunt cum Sicut erat in prin-
cipio z nunc z semper z in secula seculorum
In vitaspatrum. *Beatus Antho.*
asserbat / sensum animi sic posse reuiuifce-
re / si corpis fuissent impetus defatigati: vñ
de nec tempoꝝ longitudine / laboꝝ merita
pensabat: sed amore z famulatu spontaneo
semper tanq; in principijs constitutus ad
profectū diuini metus desiderū p̄citabat
nouisq; cupiēs augere preterita / supra meo-
rati doctoris sermonū recordabat / q̄ ait pre-
terita obliuiscens / z in futurū conualescens
meminerat q̄q; *Helie* p̄phete dicentis. *Uit*
dñs / cui asto hodie ante ipsum. Et dis-
serbat cur hodie esset appositū: qz nō p̄pu-
tabat *Helias* p̄teritū tempus / s; tanq; qm̄
die in certamine p̄stitutus / talē se p̄bere cu-
p̄iebat: qualem sciebat dignū dei esse p̄spe-
ctibus / purū corde z paratum obedire vos-
luntati eius.

E

Aceniare

sive innouare p̄i-
mā gratiā | ernu-
en vñd frischma-
chē | Habeat ho-
mo adeo presens
tem z recentē / cū
tali desiderio z d̄-
lectatione / grati-
am illam / p̄ quā
moderauit vitaz
suā: sicut cū primo recepisset gratias illas
z caueat a tedio z gratiarum talium inue-
teratione dicit scriptura: *Apoc. ij.* Memor
esto vñ excideris / z age penitentia z prima
opa fac z cogita vñd excideris: z quis sis
ue qualis aliquando fueris cū recentior es-
ses in gratiis z vita respectu dei. Insensibil-
liter quidam deficiunt / z eo deueniunt tan-
dem / vt seip̄os in tali statu admirent q̄
modo sunt dicentes: illud vulgare prouer-
biū | *wer ich do ich was ich wolt nit me-
dohin do ich ietz bin* | Renouet itaq; ho-

R

De Vita christiana.

C

pe dei est cor nostrum in quo inbet ignis
semper ardere quia necesse est ex illo ad do-
minū charitatis flammā indefinenter ascē-
dere. Cui per singulos dies sacerdos ligna
subiciat ne extinguat. Omnis em̄ christi
fide predicus/membrū vtrius summi sacer-
dotis effectus est: sicut cuncti fidelibz Pe-
trus Ap̄t̄lus dicit. Vos aut̄ genus electum
regale sacerdotium. Sacerdos ergo in al-
tare ignem nutriens/ q̄tridie ligna subijci-
at: id est fidelis quisqz ne in eo charitatis
flamma deficiat in corde suo tam exempla
pudentiū/ quā sacre scripture modestia/ vlt̄
testimonia p̄gerere non desistat. Hā quasi
quā somēta igni dare est in excitatiōe cha-
ritatis/ vel exempla patrū vel precepta dñi
ca ministrare/ qz enim interna nouitas no-
stra: ipsa quotidie huius vite p̄uersatione
veterascit. Ignis iste/ adhibitis lignis nutri-
endus est/ vt dum per vsum senostre vetu-
statis extenuat/ per patrū testimonia/ et ex-
empla reuiuiscat. Laue aut̄ ne dans somē-
ta accidat tibi qd̄ et Paulo: Vlt̄pera inanis
glorie: in manu opationis bone. et c. Et be-
ne illic p̄cipitur vt mane ligna per dies sin-
gulos p̄gerent. Hec quippe non fiunt/ ni-
si cū nos cecitatis extinguit/ vel certe quia
mane prima pars diei est: postpositis cogi-
tationibus vite p̄sens/ hoc priorū loco fide-
lium quisqz cogitat/ vt qd̄ in se iā iamqz de-
fuit/ nullo quibus valet studiū charitatis
inflammet. Ignis em̄ iste in altare dñi id
est in corde nostro citius extinguit/ nisi so-
lenter adhibitis exemplis patrū/ et domini-
cis testimonijs impare. Quia autem diui-
nis admonitionibz/ et p̄cedentiū exemplis
adiuti: de huius vite p̄fundo liberamus.
Bene etiam per prophetā Iheremiā Jere.
cccviij. In puteū missum signatum est: q̄
vlt̄er ex puteo/ funes ad eum et panni ve-
teres deponunt. Quid enim funibz/ nisi
precepta dominica figurant/ que/ qz nos
in mala opatione positos/ et quincūt et eris-
pium/ quasi ligant/ et trahunt/ coartant/ et
leuant. Sed ne ligatus his funibz/ duz tra-
bitur incidatur simul etiā panni veteres de-
ponunt: quia ne diuina precepta nos terre-
ant antiquorum patrū nos exempla p̄for-
tant: et eorum cōparatione facere nos pos-

se presumimus/ quod ex nostra imbecillita-
te formidamus. Precepta sunt funes quibz
trahimur in celum/ que nobis de sur-
sum missa sunt. Si vis ingredi vitam/ ser-
ua mandata. Sedais/ asperi sunt funes.
Ecce panni veteres tibi relictī sunt sancti
in melotis p̄tempribilibus. Ecce diligite
inimicos/ vnus funiculus. Non possum
p̄ hunc ascendere nimis durus est. Arripe
pannū veterem Christū Iesum in cruce. Ad
de Stephanū/ qui orauit p̄ persecutoribz.
Adde eū q̄ remisit ei/ qui patrē sibi inter-
fecit (vt habet in discipulo) sic induc de
alijs p̄ceptis et exempla applica/ et erit vti-
le. Item rex sum/ Miles sum/ nō arripam
funes/ appone pannos. Martinus miles
et Dauid rex. Secūdo iuuenula sum/ puel-
la fuit silt et Agnes/ Katherina/ Agatha.
Tertio delicata sum/ et Elizabeth fuit. Si ḡ
leuari de hoc p̄fundo festinamus/ ligemur
funibz id est p̄ceptis dñicis astringamur
Inter sint etiā panni veteres cum quibz
melius teneant funes id est/ p̄cedentiū
cōfortemur exemplis/ ne infirmos nos ac-
timidos/ p̄cepta subtilia vulnerent dum
leuant. Quasi quosdam pannos veteres
Apostolus Paulus subigebat cum leuan-
dis disciplinis p̄ceptis suis spiritalitatis
exempla veterum p̄modaret dicens. Iusti
ludibria et verbera experti/ insuper et vincu-
la/ et carceres. Lapidati sunt/ secti sunt in
occasione gladii mortui sunt/ et paulo post:
habentes itaqz impositam nubē testiū/ des-
ponentes omne pondus/ et circumstās nos
peccatū/ per patientiā curramus ad p̄positū
nobis certamē. Et iterum mementōte p̄po-
sitorum vestroz/ qui vobis locuti sunt ver-
bum dei/ quorum intuentes exitum/ p̄uersi-
fationis intuemini fidem. Superius vide-
licet dum sp̄ualia p̄cepta loqueret/ quasi
funes miserat/ postmodū vero memorans
exempla/ quasi veteres pannos adhibeat.
Ad heb. xij. Imitamini Apostolorū doctri-
nam/ mortem/ conuersationē/ et fidem.

R ij

De Vita christiana.

CI

Terentius Nenedemus ait. Ita cōpara
tam esse naturam hoīm oīm, alie vt melius
videant / r incident q̄ sua: quia in re nostra
aut gaudio sum⁹ p̄pediti nimio / aut egri
tudine. Oculis corporalis / non est sui: sed
alterius cognituius. Videli placet Augu
stinū lib. ix. cap. vii. a. viii. in de oculo mo
rali. Curiosum est genus humanū / ad co
gnoscendum suam r Persius. Sed prece
denti spectatur mantica tergo.

B

Gratis deo

seruire [Bort vmb
gorz willē dienen.]
Ait bea. Thomas:
in de diuinis mori
bus. In oībus de
syderijs / orationi
bus / ieiunijs / r ele
mosynis verbis no
stris / r alijs in oī
bus rebus / que facimus / dimittim⁹ / susti
nemus. adeo pura debet esse nra intentio:
vt nec placentiā / nec displicentiā hominū:
aut nrm cōmodū attendamus / aut gratiaz
in presenti / aut gloriā in futuro: sed tantū
modo pure r principaliter: propter admira
bilem bonitatē / r secundo / proximorum
salutē: sed quanto magis r purius partem
dei respicimus: r quāto minus nostram / r
aliorum vtilitatem attendimus / tanto acce
ptabili⁹ est deo / tanto vniuersitati fructuo
sius opus nostrū: hec Thomas. Sic no
bis Christus seruiuit. Amavit enim nos
amore recto: quia non ppter vtilitatē suam
sed nostrā: non vt a nobis acciperet: sed no
bis daret. Ita r nos debemus eum amare:
r ei seruire: propter suā vtilitatem: propter
suā bonitatem: quia dignus est. Aliter ama
re dei / r seruire reprehensibile est. Non hoc
est honorū / sed malorum. ait Augustinus.
p̄. de ciui. dei. Boni ad hoc nitunt r vtun
tur mundo: vt fruant deo: mali autē econtra
vt fruuntur mundo. Hinc est illud poete.
Nos nūerus sum⁹ / r fruges p̄sumere nati

Talis amor christianus nō est / sed deo cō
tumeliosus [schmelich] mercenarius [Fre
merisch] meretricus [merzisch] caninus
[bundisch] Lanis / os nudatū carne dese
rit. Meretrix amatorem suum depaupera
tum eicit. Jere. iij. Quomō si contemnat
mulier amatore suū / sic contempfit me do
mus Israhel. Mercenarius / non nisi spē
precij aut premij / aut timor suplicij seruit.
Seneca. Ita quam tu describis negotia
tio est non amicitia / q̄ ad commodū atten
dit: que qd cōsecuta sit spectat. Qui sic de
um amat / contumeliam sibi facit / temporalia
enim r creata ei p̄fert: ppter qd enim / vnum
quodq; amat illud magis amatur. Salo
mon: Prouer. xxiij. Prebe fili mi cor tuum
mibi / prebe libere / da mihi cor tuū / non vē
das / aut q̄ mutues sed q̄ dones. Mutuat
qui tibi seruiūt / p̄ tempali prosperitate cō
sequenda: r quando eis subtrahit p̄sperti
tas / subtrahunt r illi cor a deo. Psal. Con
fitebor tibi cum benefeceris ei. Isti autem
vendunt qui cum diligunt / p̄ mercede / qui
tantū d̄ deo cogitant / quantū iā de benefi
cijs ab ipso se percepisse cognoscūt. Primi
enī mutuauit / sub spe futuri cōmodi / s; isti
vendunt iam pro mercede accepta / de quib
bus dicit / populus hic labijs me honorat
cor autem eorū longe est a me. Illi autē cor su
um deo donant qui meram dei bonitatem
r spūalia beneficia cogitant / nec nō r amo
rem celestis patrie / cor suum custodiendū r
regen dū in manib⁹ dei ponūt. Hec Dol
hor: lectione. iij super libros sapientie: vbi
r plura alia de corde / Berson item in suis
lectionib⁹. Item Lameracen. super. i. senten
tiaz. Item bea. Tho. in. iij. scripti. dist in.
xxvi. art. iij. An amor possit eē mercenari⁹ /
r similiter bonauentura / dicunt quidē deo
posse seruire ppter mercedem vite eterne non
autem amare / vt in Dincfelspūbel. Sed
dicunt alij / q̄ etiā amare. Item Guilhelm⁹
parisiē. de virutib⁹. lxxxij. lib. i. Itē Hugo
de sacramētis. lib. ij. parte. xij. cap. vij.
Consiliū meū est vt meram dei bonitatem
intuearis / r neglectis taz spiritualibus q̄
cor poralibus bonis tuis / r tibi statuas id
Psalmiste. Voluntarie sacrificabo tibi / r
confitebor nomini tuo / qm̄ bonū est: r idē
R iij

Sermones Alphabetici

Inclinaui cor meum ad faciendū iusti-
ficationes tuas in eternum ppter retribu-
tionem. **H**ic ita leua oculos tuos filiales ad
patre: dic/ sanctificet nomē tuū qz dignus
es. Hōm qz pater es me' q' in celis est/ me
perire nō lines: bene mihi facere vis z po-
tes/ da mihi pater noster vt fiat voluntas
tua in me/ vt seruiā tibi z placeam sicut di-
gnus es. **S**ic gratis serui patri tuo/ sic ser-
uabis iocunditatē z expellis omnē trititiā
z desperationē a te: vnde tristitia timor z
desperatio/ nisi ex illa falsa reflectione amo-
ris super nos ipsos curā nostre vt vulgo di-
cūt timentes. **A**uerte oculos a p'mio z pe-
na/ z cessabit tristitia z desperatio. **D**icit
hanc literam vt luter vnus ex fratribus / de
quo legitur / q' cum iuuenis esset deuotus
z habitaret cū quodam alio fratre sene dia-
bolus inuidens ei: venit ad seniore dices.
Ego sum Angel' dei q' tibi referre qdaz ha-
beo dei iussu/ de qui' doleo yebementer.
Scias quia frater tuus iunior damnatio-
nis eterne filius est: seruitiū itaqz suū qd
deo exhibet p'ficiū sibi nō est ad vitā eter-
nam adipiscendam qno dicto recessit. **S**e-
nior igit' qūcunqz deinceps iuniorē intue-
bat ingemisebat: qd tandē iuuenis aduer-
tens ait: pater vt quid contristaris ad spe-
cum meū. Rōdit pater/ z indicauit que ab
Angelo audierat. **Q**ui respondit/ noli tri-
stari: si enim debeo damnari/ damnabor/ si
saluari saluabor: sicut deo placuerit ita fa-
ciat. nō em seruo deo / ppter regnū celoꝝ s;
ppter charitatē z bonitatē quā habet ad me
z ppter suam passiōē / quā sustinuit ppter
me. **S**i mihi dare vult regnū celoꝝ pot/ si
infernū iterū potest. **E**t sequenti nocte ve-
nit Angel' dei/ manifestās aliter fuisse dia-
bolū/ dixit quoqz iuuenē illū/ ex illa cōstan-
tia magis meruisse/ quā prius omnib' die-
bus vite sue. **Q**ui sic diligit deū z ei seruit
ppter se/ nō minus habebit de p'mio: q'uis
nō intuitu p'mij suat dñs em magni' q'uis
seruiat/ sine pacto de mercede/ nihilomin'
tū seruientes remunerant magnifice. **S**ic
deus magnus dñs est. **B**ernhardus lib. i.
de diligendo deo/ absqz intuitu p'mij dili-
gendus est deus. **I**tem licet sit absqz intui-
tu p'mij diligendus nō tñ absqz premio di-

ligit. **V**ide **H**ier' pcepto. i. cap. iij. h. i.
Nemine igit' tedeat sic deo seruire: imo pro
magno reputet q' deus eum suscipit in ser-
uum z nō relinquit eum in luto z latere ser-
uire huic mundo z fieri turpe z vile manci-
piū corpis sui z diaboli. **S**unt stulti qui
daz/ q' existimāt se deo nro qd magnū fecis-
se/ si hui' seruire statuerint: neiciētes q' sibi tā
ta facta est gratia: dicit in fū multo amoris
homo ex hoc summā dei clementiā recogno-
scat/ q' cum sterus sit vilissimū in omnib'
fidelulū inū/ ad immese maiestatis iniuriā/
p'mptissimū dignat' in seruum sibi assimes-
re: z q' mal' est in filiū adoptare. **H**ō ergo
reputet magnū / qd deo seruis: sed reputa
maximū/ q' ipse dignat' habere sic insuffici-
entem z miserū seruum. **A**ugustinus in Epistola
ad Eudoxiū / z est in glosa partim Epist. 4.
Frē cū aliqd strenue atqz audacter alacri-
terqz ageris: z impigre opamini: siue orati-
onib' / siue in ieiunijs siue in elemosinis v'
tribueris aliquid indigentib' / vel donā-
tes iniurias sicut z deus in Christo dona-
uit nobis/ edomantes pnciosas psuadi-
nes castigantes qz corpus: z seruiciū subi-
cientes / siue sufferentes tribulationē / z an-
te oīa vos ipsos nisi in dilectione/ qd enim
sufferet/ q' fratrem nō sufferi siue p'spiciens
tes astutiā atqz inuidias tentaueris/ z scuto
fidei iacula eius ignita repellentes z exting-
uentes / siue cantantes z psallentes in cor-
dib' v'ris dño vel vocib' a corde nō discor-
nis oīa in gloriā dei facite q' opatur oīa in
omnibus. **I**ta seruite spiritu/ vt in domo
no laudet anima vestra. **I**psa est em actio
recti itineris que oculos semp habet ad do-
minū qm ipse euellit de laqueo pedes eius
Talis actio nec frāgit negocio/ nec frigida
est ocio nec turbulēta/ nec marcida/ nec au-
dax/ nec fugax/ nec pceptis/ nec iacēs/ nec
agite z deus pacis erit vobiscum. **Q**ui sic
seruirent deo cessarent disputare super ve-
niali z mortali/ sed omnia cauere. **B**er-
nardus: **N**on nostrum est fratres languere/
circa communia pcepta / sed inquirere q'
potest voluntas dei perfectam z bene plas-
cens. **Q**uale seruitium noli cauere offen-
sas domini/ nisi eas proter quas puniret
tur morte. **V**eniali etiam offenditur deus

De Vita dñi

[Marginal notes in a smaller, cursive script, continuing the theological discourse.]

Dee dei

[Further marginal notes and text fragments, including the beginning of a section titled 'Dee dei'.]

De Vita christiana.

CII

Ait beatus Thomas, iiii, sententiarum in materia de scandalo. Extraxit nos deus de palude: superposuit purpureo puluinari: et instar rane getimus relire in lutu: et magna repositamus pena: sic detineri: ne delinquamus: salte desyderio et cogitatioe in lutu seculi. Assumpti de coquina: et stabulo ad cameram regis: vt ei assistamus: sed facere hoc molestu est nobis. Vide si placet Sermonem de practica mystice: ad perfectioem se extendere: industria quarta. Item Seruus non debet gloria scire et inuestigare de omnibus negocijs domini: nisi quantum pertinet ad seruitiu suum. Sapiens. Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria: sed ea que precepit tibi dominus cogita semper etc. Vide in maffeo.

H

Fibere deu

semper presente [habet alwegen vor augen.] Ut quicqd facit (ait autor stimuli) et quibuscunq negocijs implicet / deum semper actu in corde habeat: et nihil aliud qz honorem suu / in omnibus actualiter / seu habitualiter intendat: ac etia hoc precipue nitatur: vt sic semper deum presente intelligat: ac si ipsum qui presens est / in sua videret essentia. Sicq cum timeat et reueretur eoz prout potest in via fruatur: et in ipso / et non in alio requiescat.

Beatus Bernhardus in Speculo super emendatioe vite hominis religiosi / proponit banc litera dicens. In omni actu vel cogitatu suo / sibi deus adesse memoret: et omne tempus quo de ipso non cogitat perdidisse se coputer. Eya quatum tepus perdimus. Frater David in formula. Semp aliqd tecum defer in memoria / quod de deo rumi nes cogitando / et mentis tue intuitum semper in eu defigere stude. Sicut docet Prophetas. Providebam dominu in conspectu

meo semper: quoniam a dextris est mihi: ne comouear. Psal. xv. Hoc enim continet cor apud se: ne comoueat a se / per vanam leuitatem / letitiam / vel irrationalem tristitiam. Quidus em in quo fluctamus varijs tempestatu ventis agitatur: et qui non vult nauem cordis sui quassationibus concuti vel conteri / vel vndaru influccioe demergi / vel in exteras plagas ventoz flatibus impelli affigere eam funibus bonaru cogitationu asuescat ad petram immobilem. Petra autem est Christus. Psal. Adiuuabit eam deus vultu suo deus in medio eius non comouebitur dei presentia per memoria adiuuat anima: et in medio cordis eius: quanqz in sensualitate non comouebitur etc. Vide Augustinu. Funem aut illum (vt difficilem patitur) ex triplici reticulo oportet terere vel coponere. Ex sanctarum scripturarum deuota lectione. Ex sedule orationis copunctione. Ex bonaz actionum humili exercitatioe. Lectio dat materia / et quasi semen bone cogitationis. Oratio rigat / et ad perfectus roborat / et cor illuminat ad intelligentia / et inpinguat effectum ad amorem. Bona actio maxime condita pinguedine charitatis / et obedientie / vel alterius virtutis / letificat conscientiam / et dat fiduciam spei in deum / et si ad horam intercipit deuotione / tamen meretur postea maioris dulcedinis infusio / nem / et gratia puritatis. hec David Deus teronomij. vi. Laue ne vnqua obliuiscaris domini dei tui Thobie. iiii. Omni tepore in mente habeto deu / et caue ne aliqn peccato consentas. Sed dicis / magna foret hec occupatio / semper cogitare de deo. Frater si fantasia tua non occupaueris cum deo nihilominus no stabit vacua de alijs. filij huius seculi. quis cum deo et diuinis mentem non occupent: tamen a fantasijs liberi non sunt. Ita qz cu necesse sit te aliqua cogitatioe detineri / huc vt te detineat potius digna qz indigna. In vita patru dicit Abbas Serapion: quia sicut milites impatoris / cu ante ipsum stant / no debent dextra aut sinistra respicere. Ita et monachus assistat in conspectu dei / et intentus sit omni hora in timore eius: nihilqz sit / qz de aduersis malis cum terere possit.

R iiii

Sermones Alphabetici

Psal. Ad te levavi oculos meos: qui habitas in caelis. Ecce sicut oculi seruatorum in manibus domini suorum. Sicut oculi ancille in manibus domine sue. Ita oculi nostri ad dominum deum nostrum: donec misereatur nostri. Vide Augustinum: aut glosam in gradale. Item in viceima tertia citovara vulgarium. Item Susanna Dan. xiiij. **N**on est mihi absque opere incidere in manus hominum: sed peccare in conspectu domini. Prover. xv. In omni loco oculi domini contemplantur bonos et malos. Sed differenter: quod oculi domini super iustos vultus autem domini super facientes mala. psal. xxxiiij. vide glosam. In Speculo exemplorum dist. ii. exemplo. cc. xxxviiij. Vidit quendam coquinarium perpetuo in ministratioe ploratum et merore possidentem: et supplicavi nunciare mihi: unde et quomodo talem gratiam obtinere dignus effectus esset: qui violentiam a me passus dixerat. Fuit enim me hominibus servire cogitavi sed deo: et omni quiete me ipsum indignum iudicans: hac ignis visione future flammam memoracionem semper possideo. Sic iubet Apostolus. Quodcumque facitis: ex animo operamini sicut domino et non hominibus. scientes quod a domino accipietis retributionem hereditatis. pri. coll. iij.

Integrare

et perficere opera sua. Ieglich werck gantz thun innichlich. **B**ernardus in Speculo vite ait: lectiones orationes: et ceteras observantias regulares: secundum regulam sancti Benedicti institutas: diligenter et humiliter observet: et non sicut vitula effraena: docta diligere trituram. Sed homini non consuetudine: sed devotione trahat. **H**ec ille. **F**actum et ad hoc Cassianus supra fo. ij. circa finem. **A**it beatus Thomas in de divinis moribus nos omnem diligentiam apponere debemus: ut singula opera nostra: quantum videri melius possumus faciamus: quasi tota salus nostra

et omnis laus dei: et universitatis utilitatis: ex vno opere dependeat: quasi nunquam ad id opus reverturi: neque opus aliud postmodum incepturi. **H**ec Thomas. **V**erbi gratia. Religiosus cantans in choro non accipitur ad lectidem. **S**ed totum studium adhibeat: ut debite cantet: devote seque et hilariter. **S**ic laicus in auditando missam mane excuriat curam de aliis: si laborat manibus idem faciat. **S**icut mulier lactans puerum: ancilla serviens: et sic de aliis. **U**tilis admodum hec regula: presertim hominem a vicio in consummationis impatientie. **S**ub iungit. **b.** Thomas. Quoties cum aliquod opus facimus: ad aliud opus properantes servantes: ex solo desiderio alterius operis: statim lacessit animus in opere in quo sumus. **V**erbi gratia. Cum sumus in oratione: vel in alio opere: ponimus scribere vel studere: aut aliud opus facere: statim circa orationem minuit noster affectus: et cito absoluitur ab incepto. **H**ec ille. **I**tem impatientes efficiuntur aliquando: si non occurrerit in oratione vocali: antequam querimus. **D**ilce litteram hanc: et existima illam questionem quam facis: opus in quo merearis. **L**um namque tranquillitate et patientia id efficias. **S**i ita feceris deo similis eris in operationibus suis: dei enim perfecta sunt opera: ait Moyses: profecto perfecta omnia opera. **O**pus creationis: redemptionis: gubernationis: et remunerationis: omnia opera sua in summo benefecit. **O**pus quippe (ait beatus Thomas) celi et terre: angelorum et hominum: et aliarum creaturarum benefecit: ut melius excogitari non possit: et erant valde bona: ait scriptura. **S**ic opus redemptionis: quod nemo alius: neque in celo: neque in terra: neque sub terra facere potuit: sicut legitur in Apocalypsi. **I**n summo benefecit: prudenter incedo diabolus: in ligno quo vincerat: sub humana fragilitate: super cessans divina potentia: quia si demones cognovissent: ut dicit Apollonius: nunquam dominum glorie crucifixissent. **I**tem crucifigi persuasissent. **S**i igitur quicquid hodie facit: siue peccata vindecit: siue dissimulet: propter penitentiam: siue gratiam subtrahat electis: siue conferat: siue fidei anime quam docet se familiaris: quam docet alieni: exhibeat: siue sit ventus: siue pluvia: siue aura frigida: siue calida: siue sicca sit via: siue

De Vita christiana.

CIII

madida siue fructus terre abundet siue pe
 reat pro illo tpe melius fieri nō possit: q̄a
 ex nimia charitate/dictate in mensa sua sapi
 entia singula debito tpe operat. Sed quo
 modo pot̄ deus tolerare tantā hoim mali
 ciā: Rūdeo/q̄ est oīs/alias nō possit. De
 us qui est oipotens/miserādo z parcendo
 oipotentiā suā manifestat. pri. ij. q. cxiij. ar.
 ij. z parte prima. q. xxy. art. cccxli. arti. iij.
 Opus p̄o remuneratiōis in summo bñfa
 ciet cū singulis pctis z singulis mēbris: q̄
 fuerit arma iniquitat: reddet iustā penam
 pro quāritate z q̄litate cōmissi: z cū singu
 lis bonis volūtariis factis z p̄bis z exēplis
 iustā mercedē restituet pro quāritate chari
 tatis. Hec ille. Sic igit̄ z nos oīa opera
 nra perficere debemus mō quo supra. Pen
 sa nō opus qd̄ facis: s; cui z ad cuius ius
 sum hoc facias. Sartor si nodū facere ius
 sus fuerit a p̄ncipe: nō attēdit nodū/que
 facit sed cui faciat. Apponit igit̄ omnē dūli
 genā. Sic quā tunciq; parū fuerit op^o
 cogita q̄ iussu dei: vt tibi placeas/hoc fas
 cis. Noli reputare vilē hanc lřam/ p̄cipue
 tu: qui vt putas viliorib; deputat^r es eter
 citis. Non attendit deus quantū facias
 siue quid sed ex quāto z qualiter deus re
 mūcrator est aduerbioz non noim: de quā
 to z maiori charitate fact; tāto melius. Uis
 de Besonē in de instructiōe nouitioz. ca.
 ij. iij. z. v. Itē/an foroz lauans scutellas/
 z canēs in choro ex eq̄li charitate: equaliter
 mereat. Vide ex. ij. z. iij. scripti. bea. Tho
 me. Nam qui ad vtrūq; festinat: neutrum
 peragat. xvi. questio. prima presbyteros: et
 C. de assello. nemo.

De hac regula habetur exemplū: de vidua
 offerente qua drantem in euangelio zc.

Rauer mi
 nima peccata/et
 ea nō contēnere.
 [Kley n̄ sunt nīc
 p̄achten.] Lite
 ra R. superfluit
 apud latinos/s;
 nō apud grecos
 scōm Hugōem:
 ap̄o simplices et

impitos superflū videt vitare minora pec
 cata. o dicūt quid periculi īminet si risero/
 si comedero gulose zc. Sed p̄fecto ē illud
 cauere minora: nō superfluit apud grecos
 sapientes. Vident em̄ grandia/ex his imis
 nere pericula. Dixit vnus ex grecis Joān
 nem Criso. loquor. Mirabile quiddā atq; ī
 iauditiū dicere audeo. Solet mibi nō unq;
 non tanto studio magna videri esse euitan
 da: quāto parua z vilia. Illa enim natura
 ipsa sponte auerit. Hec aut̄ hac ipsa re: q̄a
 parua sunt: desides reddūt z dum contem
 nunt: non pot̄ ad expulsiōne eoz anius ge
 nerose exurgere. Cū cito ex paruis maria
 fiūt. negligentia nra. Hoc ipm corporibus
 q̄z accidere videbis. Sic in iuda maximū
 pditiōis malū concreuit. Nisi em̄ putass;
 parū esse pecuniā in opū surripere in tam
 tam p̄teruitatē non deuenisset. Similiter
 etiā de Chain factū esse videmus. Non em̄
 cōfestim cedē frat; illi suggestit: ne magni
 tudine rei cōmotus tā sceleste facinus ab
 ominaret: s; prius psuasit deteriora offerre
 nullū esse id dicēs pctm̄. Deinde iudie pctō
 succēdit: nihil etiā hinc mali secutuz psuas
 dēdo. Ita sensim in eū illaps^o ad cedē friss;
 z ad negationem sceler; impulsit: nec prius
 cessauit q̄z maloz oīm verticem imposuit.
 Repellenda igitur maloz omniū initia
 sunt. Non em̄ vim delicti solam cōsideres/
 nec quia parū sit cogites: sed id precipue
 tene: quia si radicē non euelleris: magna in
 de arbor id est labor succrescet. Hec Criso
 stomus super Matthe. Ubi z plura alia
 pulchra ibidem: quomodo ex risu imodera
 to scurrilitas: a scurrilitate stultiloquinus
 a turpiloquio opertio turpis oritur. sic de

Sermones Alphabetici

ira ꝛc. Deutero, xv. Caue ne subrepat tibi
impia cogitatio. Sic em̄ paruus latruncu-
lus per fenestrā immittit: vt maioribꝫ latro-
nibus seras aperiat. Ita diabolus paruas
cogitationes imittit: ꝛ si ille per negligentia
admittant: trahūt mentē ad ꝑsensum. Vñ
sexius Julius/stratagematū lib. iij. ca. ix.
Dneus Pompeus/cum suspectos haberet
Haucēses/vel Cretenses/ꝛ vereret: ne ꝑre-
sidiū reciperent: petijt ab eis: vt egros inte-
rim apua se refici paterent: fortissimis dein
de habitū languentiū missis ciuitatē occu-
pauit/contigitqꝫ. Isto modo diabolus ꝑre-
pendēs aliquos viros sanctos: nolle recipe-
re suggestiones in grossa materia: sicut in
opere exteriori suadet eis saltem cogitare de
illecebris/ fingens nō esse periculū in debi-
libus cogitationibus. Sed certe mēdaꝫ est
qꝫ sub infirmis cogitationibus/ fortissimas
delectationes imittit: ꝛ sic mentē ad consen-
sum deducit. Et ideo statim iumma vigilā-
tia/ꝛ prudētia examināda est cogitatio que
occurrit/ꝛ si est nocīa/vel imunda expellen-
da est a corde/ꝛ ꝑreueniēda est: ne fiat mo-
rosa: ꝑꝑter qđ lignāter dicit Jeremie, 4.
Vsqꝫ quo morabunt in te cogitationes no-
cie: quā auctoritatem pertractans sanctus
Gregorius, xvij. mora. cap. x. dicit sic. Non
reprehendit: cur veniunt: sed cur morantur
Etenim in bona corda/ cogitationes illcite
veniūt: sed morari ꝑhibent. Unde Hiero-
nymus ad Eustochiū: dum paruus est
boiis interfice: vt eius nequitia elidat in
semine. Ille predicat beatus: qui statim vt
ceperit cogitare/interfici cogitatus eius: ꝛ
allidit ad petraꝫ: psal. Bñs qui tenebit ꝛ al-
lidet paruulos suos ꝛc. Hoste nō ledit/ nisi
si cū tentatus obedit. Et leo si cedit/ si non
quasi musca recedit: ꝑri. lecti. cxxvij. Puer
assans pullū: ꝑꝑmo curiose intuet assaturā
deinde os ei accēscit ꝑ ꝑcupiscentia postea
digito attingit/ꝛ gustat pinguedinē exudā-
tem: ꝑꝑto partē iecoris decerpit/ꝛ ꝑ ꝑse-
quēs alia ꝑricula decidit ꝛc. Tandē ꝑꝑdit
furtū eius/ꝛ a m̄e verberat/deridentibꝫ cū
alijs. Sic in ꝑgressu ꝑcti/ cogitando/ꝛ res-
uoluēdo ꝛc. applica ꝛ dichꝫ placꝫ de ꝑmis
moribꝫ ꝛc. Et sic in risum ꝛ derisuz diaboli
cadimꝫ: ꝛ de hoc sapiēs eccle. xvij. Si ꝑre-

stes anie. i. anialitati tue ꝑcupiscentias eius
dabūt te in gaudiū inimicꝫ tuis. i. demōibꝫ
sic Dauid cū Bersabee. sic Dyne ꝛc. Recte
ta si placuerit historias. Itē in vitaspatū
folio. cxxvij. ꝛ in fine de Abbate Achille.
Quidā fratꝫ reqꝫsiuit abbatē achille. Quē
admodū aduersū nos ꝑnt demōes: Rndit
senex: ꝑꝑ volūtates n̄ras. Et adiecit dicens
ligna libani dixerūt: quā grādia sumꝫ ꝛ alta
ꝛ paruissimo ferramēto incidimur. Nihil ḡ
ei demꝫ ex nobis/ꝛ nos nō poterit incidere.
Venerūt ḡ hoies/ꝛ fecerūt in securi manu
briū ex ipsis lignis/ꝛ ita inciderūt. Ligna
ergo sunt anie/ securis/ diabolus/ manubi-
um volūtates nostra est: ꝑꝑ malas ergo vo-
lūtates n̄ras incidimur ꝛc. Item Hektor
lectione. xxxvij. Iste est ordo cadendi in ho-
mine: quātumcūqꝫ fuerit in statu ꝑfecto:
oporꝫ ꝑꝑmo negligere modica/ loqui ocio-
sa/ raro confiteri/ aride ꝛ negligenter dicere
diuinū officiū: que vident modica esse. Ex
itis inducit diabolus in grossiora ꝑccata
Circa doliū sunt magni circuli: quibꝫ alle-
res doliꝫ alligant/ꝛ illi magni in suis extre-
mitatibꝫ colligant cum paruis. solus ergo
paruis viminibꝫ soluitur ꝛ magni/ solutis
magnis. totuz decait/ sic moralꝫ qui ꝑꝑ-
nit modica: paulatim decidit ad maiora: vt
cit sapiēs eccle. xij. Innumera reperiūtur
super bec ex epla in vitas patū. In heremo
Scubie frater quidā iuuenis erat/ ad quē
demon aliqꝫ veniēs ait. Non bñ frater ob-
seruas horas noctꝫ orationis grā/ ꝛ cuz ille
tanqꝫ senioꝫ fraterne dilectōis cā se instru-
enti crederet/ diceretqꝫ se ex hoc nonnunqꝫ
ꝑristari ait/ vis gallū/ tibi cras qui horas
noctis tibi indicet a ꝑponabo. Et cū iuueni
suasio placeret/ die sequēti demō gallū attu-
lit/ cūqꝫ cantu galli diebꝫ ꝑlimis ac noctibꝫ
horas tꝫis vidicisset/ demō gallū mutū red-
didit: veniēsqꝫ ad fratꝫ predictū ꝛ audies
ab eo/ gallū horas noctꝫ nō distigere can-
tu ait: Hoc ideo est frater: qꝫ gallꝫ aggrega-
tiōe gallinaz est ablatꝫ. Crastina ḡꝫ die tꝫi
bi si placet gallinas offerā/ qꝫ cū sc̄m fuisse
ꝛ demon abijisset/ frater solus et̄is/ respici-
ensqꝫ qꝫtidie aues opꝫ nature in se inde ex-
cere/ de coitu semieo imagiari cepit frequē-
ter. Illectusqꝫ ad actū fornicatiōis atqꝫ in-

Fidit
Fidit et voluta-
tem parvitas
non non re-
condit. Lest
die venigam
fermo me ge-
dendū. De
nialitū vā
de beati bo-
nificū dūerit: qꝫ facit im-
mūmū tractamū. sc̄mū
Gūmū dūm. cū. dū. Q. si
qꝫ mūmū em̄tate non n̄ h̄
qꝫ mūmū dūg igne mūmū
qꝫ mūmū pulis mūmū
qꝫ mūmū dūg quantūm
qꝫ mūmū dūg mūmū
qꝫ mūmū dūg mūmū

De Vita christiana.

CIII

flāmatu ex hoc e cella tandē exiliens/ ad
Egy ptiū properauit/ vbi manēs ac luxurio
se viuēs/ vitā miserabili morte finiuit zē.
Audiant hoc claustrales/ paruas ceremo-
nias contēnentes/ querētes iam in illo iam
in alio dispensationem zē. Capilli dietim
extracti: tandē caluiciū relinquūt/ z ex plu-
ri liguratione euacuāt scutella: iuxta vulga-
tum puerbium [von vil schlecken/ wurt die
schüssel auch ler/ von vil horen wirt der
man auch kal.] Et singulis sudibus extra-
ctis/ paulatim sepecula destruit. Sic de ce-
rimonijs/ s/ cū summa prudētia z experientia
sanctorū patrū institutis: quasi spes defen-
dens. Sed dicit/ spes nō sunt/ aut sudes
defendētes/ sed trabes aggrauātes: Rū deo
ad arbores z segetes: qbus sepes p̄tendun-
tur de sepijs iudicare nō p̄tinet/ sed ad agri-
colā. i. prelaturū zē. Exemplū lege in lib. de
origine ordinis Listerciē. dist. iij. c. xliij.
de eo: qui absq; magistrī licentiā caligas su-
as lauerat: ideo percussus z mortuus zē.
Item de eo: qui assuerat pitaciū scapularis:
quē diabolus in specie Ethiopis lambue-
rat/ z contractauerat in conspectu eiusdem
fratris in lecto mortis decumbentis.

2

Ibi dicitur/ z volupta-
tem preteritaz
homo non re-
cordeat [Lust
die vergāgen
seyndt/ nit ge-
dencken.] Pe-
riculosum val-
de/ hoc est ho-
mini precipue nouiter cōuerso: qz facit ism
reciditare. Albertus tractatu. ij. scōi libri:
de causis pietatū elozum. c. ij. dicit. Q. si
sup Carbonē candele extincte: non tñ sic oī
nō mortificat: qñ ibi aliq; ignis remane-
at: supra projiciat tenuis puluis sulphuris
candela reaccendit. Moralr quantūcunq;
homo in se flāmas voluptatis extinxerit:
semper tñ manet igniculus nō mortificat?

hoc est fomes carnalis concupiscētie: quia
in vita ūta totalr extingui non p̄t. Et ideo
summopere cauendū est: ne pro: ciat sup ta-
lem scintillulam tenuis puluis sulphuris.
De fomite aut: an possit totaliter extingui
be. Thomas in. ij. de veritate que. xv. ar.
vij. Item exemplū de patre: qui dixit fomi-
tem fuisse extinctū. Item de sacerdote dis-
cente tolle paleam igniculus adhuc viuē
in dialogo Gregorij. Item d fomite habes
Jordanū de sanctis sermone. xij. b. Suls-
phur est calid⁹ fetid⁹/ z tenax/ z designat
luxuriam. Et puluis tenuis hui⁹ sulphu-
ris: est cogitatio morosa: de circumstantijs
huius actus/ z delectationibus eiusdem.
Unde Gregorius super illud Job. xvij.
aspergat in tabernaculo eius sulphur. Dis-
cit sulphur/ sic ignem nutrit: vt in se sit gra-
uissimi fetoris: ideo in eo peccatum carnis
intelligimus: quod dum peruersis cogita-
tionibus: quasi fetoribus mentem implet:
eterna incendia mouet/ z fouet. Unde do-
minus in Sodoma. pluit ignē z sulphur.
Lauendū est igitur cuiq; penitenti de p̄-
teritis: ne de eisdem cogitationes cogitatis-
uas admittat: quia secundū Gregorij ter-
tio me zaliū. cap. v. Sepe mens ita culpe
recordatione concutit: vt ad perpetratiōē
illius longe grauius/ q̄ prius capta fuerat
vrgatur. Nec Holfot lectione quinta. b.
De hoc habemus figurā: Gene. xij. Ubi
Angeli apprehenderūt manū Lot/ z vxor-
is eius/ ac duarū filiarum eius: eduxerūt
q̄ eum/ z posuerūt extra ciuitatem/ ibiq; lo-
cuti sunt ad eum dicentes. Salua animā
tuam: noli respicere post tergum: ne stes in
omni loco/ circa regionē/ sed in monte sal-
uum te fac. Et infra dicit. Dominus pluit
super Sodomam z Homoram: sulphur z
ignem a domino de celo/ z subuertit ciuita-
tes has/ z omnem circa regionē vniuersos
habitatores vbiū/ z cuncta terre virens-
tia: Respiciensq; vxor eius post se versa est
in statuam salis. Sodoma peccatū carnis:
vxor peccator/ retrospectio/ recordatio pec-
catorum. Sal facit dulces carnes: igitur
datur pecudibus. Sal facit terrā sterilem:
Unde z veteres. Sic reciditantes sterilio-
res fiūt ad fructificandū in bonis opibus.

Sermones Alphabeticici

Hic posses dicere de periculo reciduantium
 et remedijs. Sed nunquid contēplatio ex-
 pedir habere recordationē peccatorū suorum:
 pro excitanda cordis compāctione. *U*iaea-
 tur de hoc coll. xx. cap. vi. vii. et. et est ab-
 batis Pynufy: ubi vult q̄ quidam adhuc
 non sunt oīno purgati: sed vitioſoz actūū
 mordatiōe recordant: tales de hoc habent
 cōpungi. *Q*uidam vero sunt purgati: qui
 bis nō morant: sed in eis horū recordatio
 est conſcripta: per p̄ſummatā penitentiā: ta-
 les de inauilitia peccatorū memoriā retracta-
 re non debent. *Q*uinimo si violenter ir-
 pſerint: proſtinus extrudat. multū nanq̄ re-
 trahit mentē a contēplatiōis puritate: eius
 precipue: qui in ſolū die morat: implicās
 eam ſordibus mūdi huius: et prouocās fe-
 tore vitioſoz: etiā si nulla tibi in hac cogitati-
 one polito oblectatio ſubrepat. *I*taq̄ ſtati-
 te a tali cogitatiōe excutias: ſicut vir bone-
 ſtus refugit: si appetat ab impudica femīa:
 qui vitioſi: nūi se a cōra tu eius feſtinus ab-
 ſtraherit: infamie notam non euadit. *L*aue
 igitur: et obdura: non respicere in ſtatua ſa-
 lis p̄mutariſ: *L*udolphus. *H*abet ſtatua
 figurā humanā: ſed non ſentit: nec mouet.
 ſic perſone: que exierūt mundū habētes cor
 adhuc ad negotia mūdāna: non habet ſenſ-
 ſum: vel motū alicuius boni operis. *I*tem
 terra ubi ſal ſeminat: efficitur ſterilis. *S*ic
 tales reddunt ſocietate: in qua ſunt ſterile.
*I*tem ſal prebet ſapore: alijs per cōſumptio-
 nem tñ ſui. *S*ic tales conſumunt in religi-
 one ſine p̄p̄ia vtilitate: et dant alijs exem-
 plum cōuerſationis. *I*tem nemo mittēs ma-
 num ad aratrum: et respiciens retro rē. *V*ide
*L*udol. parte pri. cap. xlv. ibi late de hoc lo-
 quit. *I*tem *B*ugu. ſuper psal. lxxv. *D*icāt
 tales ego ſum colūna monaſterij. verū eſt:
 ſed ſalis: et non ſuſtentās: ſed detrahens: et
 putrida: quia corruens rē. *D*erelicti ergo
 non ſolū turpibus: ſed etiā terrenis cogita-
 tionibus vniuerſis: erigenda eſt ſemper ad
 celeſtia noſtre mētis intentio: ſcōm *S*alua-
 toris noſtri ſniam. ubi eñ ego ſum: inquit
 illic et miſter meus erit. *S*olet enim fre-
 quēter accidere: vt dum vel ſuas: vel alioz
 lapſus imperitoz: quiſpiā miſerantis retra-
 ctat affectu: ipſe etiā ſubtiliſſimi teli volta-

ptuario perſtringat aſſenſu: et ſnitiū ſub ſpe-
 cie pietat: exortū: obſceno et noxio ſine con-
 cludat. *S*unt eñ vie que vident apud ho-
 mines recte: nouiſſima autē earum veniūt
 in profundū inferni. *Q*ua p̄pter ſtudentiſſ-
 eſt nobis: vt virtutū potius appetiūt: et de-
 ſyderio regni celozum: q̄ noxijſ vicioſū res
 cordatiōibus: noſmetipſos ad cōpunctio-
 nem laudabile puocemus: quia necelle eſt
 tam diu quēpiam petilentiſſimis cloace ſe-
 toribus p̄ofocari: quādiu ſupra eam ſtare
 vel cenum eius voluerit cōmouere. *h*ec *P*y-
 nufius.

E

Etiri et

rectificare in-
 tentiōem ſuā
 [meinig dieſt
 richthen.] *I*ta
 q̄ nō viuat et
 operet in con-
 ſiderate: nūl-
 lo ſine p̄ſtis-
 tuto. *Q*uem
 admodū plures: qui plura et diu operantur
 neſcientes: cur et quo ſine id operant. *H*oci-
 tum hoc eſt: ideo debet homo cor ſuū diris-
 gere in verbis: et factis: cum bona et diuina
 intentiōe. *L*aqueat ne malā habeat intentio-
 nem: quia si intentio fuerit mala totū opus
 malū erit. *I*tem q̄ non ſtatuat malū ſinem
 ſed bonū: ſicut ab initio fecit. *E*xemplū de
 ſacerdotibus: qui in primitijs intendebant
 gloriā dei: non p̄pter pecuniā. *I*tem p̄dicā-
 tor propter deū. *L*aicus artiſiciū ſuum: vt
 inde ſuſtentaret: ſi ſimpliciter nolens fraudā-
 re aliquem: vel p̄termittere diuina. *V*ide
*S*enecam in libro de tranquillitate vite in
 capitulo circūcidenda: cuius titulus eſt:
 de vagatiōibus contra poſitū. *F*eniſecto-
 res: crebro falces ſenarias acuunt: et qui li-
 gna findūt: cuneos: et ſutores ſeras filozū.
*N*iſi enim ſic agerent in operatiōibus ſuis
 impedirent: obtundit enim ſepe intentio:
 ideo crebro reacuenda. *S*icut qui obliu-

De Vita christiana.

CV

licitur peregrinationis sue. Sic et homo in
 intentione suam rectificet. Est enim intentio / q̄
 si sera filiorum et acies toti operi prebens et pa
 dens aditum. Et vsq̄ adeo / vt fere tota boni
 tas operis videat pendere a bonitate inten
 tionis / similiter et militia / de qua omnino
 certum est: at de bonitate q̄ modo egeret ma
 iori disputatione et discussione / qz intentio
 mala sufficit ad hoc / qz ac̄ sit malus sim
 pliciter non tamen bona intentio sufficit ad
 hoc / qz sit bona simpliciter. Vide d̄ hoc be
 atū Thomam sup. ij. sentent. dist. xl. in fine
 in literalibus. Audiamus testimonia super
 hoc. **Ait beatus Ambrosius.** Affectus tuus / operi
 tuo nomine imponit vt allegat a magistro dist.
 xl. scđi. Affectus tuus / hoc est voluntas tua
 si talis fuerit bona / actus erit bonus: si ve
 ro mala / actus erit malus: hoc autem intel
 ligi oportet de voluntate / non vt intendens
 est solum / sed vt eligens / sicut notabiliter de
 clarat beatus Thomas dist. iij. scđi. sed tran
 seo. Non tuus non affectus alterius. Itaqz
 non cura de iudicijs aliorum de tuis factis. Per
 talia enim iudicia / nihil addit / vel demit
 tuo operi / sed tamen vitanda scandala.
Christus dñs Mat. vi. Si oculus tuus
 fuerit simplex / totum corpus tuum lucidum erit
 vbi per oculos / s̄m Augustinum significat
 intentio non qz ad cognitionem pertineat / s̄
 quia cognitionem presupponit / p̄ quā pos
 nit finis ad quem mouet. Sicut oculo pre
 uidemus / que tendere corporaliter debeamus.
**Intentio itaqz oculus dicitur methapho
 rice.** Hic oculus si simplex fuit ait Lyr
 i. intentio mentis recta / totum corpus tuum
 id est cōgeries operationum lucidum erit id est
 sanum et bonum dum tamen opus sit licitum
 d̄ genere. Si autem oculus tuus fuerit ne
 q̄ id est intentio peruersa et mala / totum cor
 pus tuum tenebrosum erit id est tota con
 geries operationum tuarum erit mala. Etiam si
 actio sit de genere bono. Et quid requirit
 inquis ad intentionem bonam. Primo qz ins
 truat per fidem / illa enim ostendit finem debi
 tum / in quem tendere debemus. Augusti.
 super ps. xxxi. nemo computet opera sua ante fi
 dem / ita enim mihi videt esse vt magne vi
 res / et cursus celerimus preter viam: qz vbi
 ipsa fides non erat / bonum opus non erat: bo

num enim opus intentio facit / intentionem
 opus dirigit. Non valde attendas quid bo
 mo faciat / sed quid non faciat attendat: quo
 lacertos optime gubernationis dirigat / bec
 magis dist. xl. scđi. Secundo qz finis sit bo
 nus. Tertio: qz media p̄ q̄ sint bona. Quar
 to: qz finis melior sit ordinatis in finem.
**Signa igitur bone intentionis / q̄ sunt Res
 spondeo.** Primum est laudis detestatio.
**Videt enim homo magnum periculum im
 minere / ex laude humana / ideo eam detestat
 bene operans.** Itaqz si tu laudaris de tuis
 bonis actibus / et de illa laude non gaudes pro
 pter te / puta ratione et placentie / sed solum
 gaudes de hoc / ppter utilitatem ex tuis bonis
 actibus / primo puenienti. Et si hoc in te in
 ueneris / cogita an tamen vel plus gaudeas / si
 alius plus laudaret / de operibus perfectioribus:
 vnde primus plus profecisset. Scđm est so
 bria tristitia in aduersis / diligenter inquire si
 primus tua facta bona vituperat / et tu de
 hoc doles propter peccatum proximi. An plus
 doleres si aliquis magis iniuste / de factis
 melioribus ap̄m vituperaret: et si hoc sense
 ris puta te verisimiliter bene intendere.
Tertium est: ordo in corrigendo. Sunt qui
 credunt se amore libere veritatem alios redar
 guere / cum tamen hoc faciant / ex timore super
 bie / et odij rancore. Vide igitur si teneas or
 dinem in corrigendo qz si sic / puta te bene inten
 dere. Et quis est hic ordo: Primo vt consi
 deres an ad hoc tenearis / et ad hoc mouea
 ris ex charitate. Secundo consideres an vti
 litas sequat quam intendis. Tertio qz tunc
 obserues modum correptionis fraterne / tra
 ditum a christo. Si peccauerit / etc. Et quod
 penset qz nullus alium reprehendens / p̄ suo de
 fectu / scire potest / si ille / quem reprehendit
 tantam humilitatem et contritionem habeat
 q̄ ideo suum peccatum debeat / et hoc maxime
 potest hominem retrahere / ab alterius aspe
 ra correptione. Quod est necessarium et utile est
 intentione crebro rectificare. Ne vana p̄ ve
 ris intendamus. Nemo enim nouit quantum
 se ingerit nostris operibus / ista vane glorie
 praua intentio. Refert Llimacus: Sanctis
 simum quendam contemplationis studio
 maxime deditum hominem exemplo suo osten
 disse / quanta esset sagacitas in expugnandis

S

Sermones Alphabeticci

disq; humanis mentib; ars demonū. Hā
se. dente eo in quodā cetu monachoz circū
steterunt duo inanis glorie et elationis de
mones obidentes. vnus dextrū latus/ali
us sinistrū: atq; statim pulsans/ cum q̄ de
xtro lateri assūtebat digito suo gloriā abun
do suadebat / vt palam omnib; aperiret
contemplationē quandam/ q̄ illi in deserto lo
co incolenti p̄igerat/ quē cum forti ille aīo
prestās repulisset/ cū eo versu psalmi. Auert
tantē retrosum/ et erubescat q̄ volunt mibi
mala. Tunc p̄sto obrulit sese alter qui hni
strum latus obfidebat/ innumurans au
rū: bñg; inquit; dabeas q̄ tam bene egisti/
factusq; victor/ et triūphator irreuerentissi
me/ impudentissimēq; matris mee inanis
glorie/ quā illico nō minore animi fortitu
dine effugauit/ tanq̄ sagitta emissa/ feriens
eum sequentibus verbis/ eiusdem psalmi.
Auertantē statim erubescens qui dicunt
mibi euge. r̄c. Vere apte p̄isci patres hanc
gloriā inanem p̄parauerūt. **Primo:** Lepis.

Secō: Formice. **Tertio:** Lōi poculēto.
¶ **Primo:** Aptē p̄isci patres/ dum natu
ram et mores huius inanitatis describerēt
cepis et bullis p̄ similem esse dixerunt/ quib;
bus multiplici veste cōtectis/ cū vnam eru
eris/ alia rursū que pene illam sequens la
tebat/ quasi rediūno ordine pullulans ape
rit: vt patuit in priorī dicto. **Limaci:** idē
in nobis experimur/ q̄ qñq; gloriāmur/ de
repulsiōe inanis glorie. Sed qd̄/ dū sic ex
tunicam? cepas/ plerēq; in fletū cadimus/
sicut accidit his q̄ cepas exiit/ et sic pecca
tū inanis gl̄e/ lacrimis nr̄is delect et trāsit.

¶ **Secō:** Formica est/ formica breuis et
pusilla/ ingentes tñ segetū fructus graui la
bore q̄ntos rapit. Inlidiat formica vt gra
na maturescūt stat ididem in insidijs in
anis gl̄e/ expectās vt spiritales diuitie cu
mulentur. Gaudet formica coaceruatas fru
gum opes populari / gaudet pari modo in
anis gloriā/ bene partos virtutum t̄belau
ros dispergere. **Beatus Thomas scōa** se
cū de. q. cxxxi. opus virtuosum/ amittit
vīm merendi vitam eternā sed p̄pter inanem
gloriā fiat / etiam si illa inanis gloriā nō
sit peccatum mortale / ergo formica parua
et pusilla quia venialem peccatū/ abinordet

enim [das bertz bleit in] ne possit germis
nare in vitam eternā/ quia nō procedit ex
gratia siue c̄aritate/ sed vanitate.

Non
pare/ nom
nare/ et repus
tare p̄tinū/
seipsum tam
in bonis q̄ in
malis [Hen
n. n. dich vñ
schetzen din
en nechsten]

¶ **Primo:** Si p̄tinus tuus malū aliqd̄
fecit/ fac ac si tu fecisses/ et qd̄ velles queso
de te fieri si aliqd̄ mali fecisses/ velles/ q̄ si
esset oculū nō manifestaret. **¶** Si manife
staret in melius interpretaretis / et cularas
quantū posses/ igemisceres et doleres/ si nō
posses rogares alios ne dilatarēt. **Deside
reres p̄pterea nō p̄tēni s; dissimulari.** Sic
fac p̄tio cū peccauerit/ optimū faciūt de re
cratores iudicātes opa alioz p̄ta p̄cta ma
gnificātes. Et qd̄ faceres vt velles facere.
Si aliqd̄ boni egisses gauderes/ dilatares
vel velles dilatarī. Sic fac et tu p̄tino/ cū
aliquid boni feceris/ nō minue/ nō tristeris
nō sup̄me/ s; manifesta: q̄ virtus laudata
crescit/ et eris particeps oīm bonoz q̄ inde
sequunt. **Secō** regula et l̄ra hec est dñi/ di
ligite p̄tinū/ sicut te ipm: et hoc est p̄ceptū
meū. **Paulus: ro. xij.** Sicut in vno corpe
multa mēbra habemus oīa autē mēbra nō
eundem actū hñt: ita multi vñ corpus su
mus in ebristo. **Idem** habetur. i. **Cor. xij.**
Et nota q̄ decē sunt in quib; amor/ qui est
respectu p̄tini imitari debet amorem mem
brorum eiusdem corporis.

¶ **Primo:** In hec q̄ membrū nō inuidet
alio mēbro/ lic; nō habeat officiū qd̄ id ha
bet. Si em̄ oīa mēbra vnicū haberēt of
ficiū/ esset q̄si vñ mēbrum. i. **Cor. xij.** Si
totū corp; oculus: vbi auditus? et si totū
auditus vbi odorat? et post si essent oīa
vñ mēbrum/ vbi corpus? et **Roma. xij.**

Omnia membra nō eundē actum habēt. Sic non debz quīsq; inuidere primo suo bñi gratiā q̄ ipse non habet. Augustinus lib. de virginitate: duob; malis/hoc est superbia / et inuidia diabolus est. Itē in lib. de disciplina christiana. Auertat deus pestem inuidie ab aīs omnīū hoīm viciū diaboli. Inuidencia diabolicū viciū est / s; habet matrē suā id est superbiā / suffoca matrem / et non erit filia.

¶ Secūdo: In hoc q; membrū vnū / of. ficiū suū sibi nō apppat s; gratis alijs cōmunicat: oculus est oculis omnīb; mēbr; Idem intellige de omnīb; membris. Sic debet alijs cōmunicare grām quā habet p̄ primo suo: Roma. xij. Multi vnū corp; susmus in ch̄o. Singuli autē alter alteri mēbra: Et in eodē necessitatib; sanctor; cōmunicātes. Sed hodie loco hui; gratuite cōmunicacionis abundat venalis in ecclesia dei. Mich. iij. Principes eius in munibus iudicabāt / et sacerdotes ei; in mercede docebāt / et p̄phete ei; in pecunia diuinabāt.

¶ Tertio: Unū membrū lesū ab alio se nō vindicat. Sic dz esse inter mēbra ecclie Ro. xij. Nulli malū pro malo reddentes.

¶ Quarto mēbra infirmiora: q̄ plus honorant. pri. Cor. xij. que vident mēbra infirmiora esse corporis / necaria sunt: et q̄ putamus ignobiliora mēbra corporis. his honorē abundantiorē prestam;: qualis queso fructus / si p̄riū membrū vituperas / et confundis: cur nō potius obtegis? Sic facis de curre: si h; vltis / et oculo lippente man; tua hec obtegit. Sic nō debemus despicerē eos q̄ infirmi vident. Ro. xij. honore inuiscem puenientes: Ambrosi;. Non est frater noster amor: nisi mutuis se pueniāt obsequis

¶ Quinto. Unū membrū alteri cōpatitur / et congaudet. pri. Cor. xij. Si qd patitur vnū membrū / compatiunt oīa membra / siue gloriat vnū membrū / congaudet cetera mēbra. Sic fideles debent gaudere cum gaudentib; / et flere cū flentibus.

¶ Sexto. Unū mēbrū reputat fieri / qd et ali; siue sit bonū / siue malū. Si ledatur pes / os cōquerit: si lauant pedes / os regratatur: Luce. vij. Sic vnus fidelīū reputare debz sibi fieri / quod ali; fit. Unde caput

ecclesie dicit Nath. xxij. Quod vni ex minimis meis fecistis / mihi fecistis.

¶ Septimo. Unū membrū pro alio lesū se exponit: vt manus p̄ oculo. Sic debent facere fideles exēplo capitis: qui scapulis suis obūbrabit nobis in cruce icū recipiens: quē humanū genus debebat recipere. Sic Sanctul; / sic Paulin; nolant vrbis epus: qui se vendidit p̄ filio fidue: vide in

¶ Octauo. Libum: quem (Dialogo vnū membrū recipit oibus mēbris cōicat. Si vero aliqd membrū amplius debito: d̄ illo cibo sibi retinuerit ad malū suū illud retinet. Est em̄ ei materia apostematis / vel alterius infirmitatis. Sic etiā est inter fideles. Eccl. i. y. Est alia infirmitas pessima / q̄ vidi sub Sole. diuitie p̄seruate in malū dñi sui. Talis supfluitas efficit gibbum illum / et tumorem cameli impediētem ab introitu foraminis acus.

¶ Nono. Unum membrū multū timet ab alio separi. Nec mix; cū sepatū ab alio sit inutile non em̄ iam viuificat a spū / a q̄ viuificant cetera membra. Sic fideles timere debēt separi a corpore Christi.

¶ Decimo. Totū corpus tremorē et horrore parit ad separationē vnus membrū a se: sic corpus ecclie timere debet / cū videt aliq̄ fidelem separi a se vel p̄ morte vel p̄ excoicationē: Psal. Dedisti metuentib; tēsermonē / vt sustiant a facie arcus. Pena p̄ns / significatio est future. cū aliqs p̄senti pena puni; / cogitare debemus / qualiter deus p̄cutiet / vbi non parceret: q̄ ita p̄cutit vbi parcit.

¶ Tertio: hec lra vbi eam didiceris multū fructū affert. Custodit hec regula hominē ab impatientia / a temerario iudicio / ab odio / et superbiā / si faciste primū / et primū te / tunc eū supportas / et nō efficeris p̄tra eū impatiens. Llamat Paulus: Supportare inuicem in charitate. Nota supportare / dic de patre q̄ dixit alteri portāti mortuū. Vade / et disce portare viuos. Item de / medente spurū. Itē de Anub / et sex alijs fratribus hīcātib; in tēplo idolor; quere rē. Itē preseruat a iudicio / ait Massens regius lib. iij. cap. ij. Si nos sicut primū aspicerem; nra resp̄sibilia districte videremus / et rur

S ij

Sermones Alphabetici

sum si proximū respicerem? vt nos nunq̄ eius actio intolerabilis appareret. Hanc literam sup omnes vobis cōmendatā v̄re vellz. Charitatē tenere ad inuicē. Charitas raritas. Lum putamus esse charitatem reperimus fuisse carnalitatē vel socialitatē. Hec litera christi quē p̄posuit discipulis ad discendū. Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. rē. Receliter christi: s̄ra enim. H. tredecima est in ordine literaz. et christus tredecimus de dit duodecim discipulis hanc l̄ram de charitate p̄xiimi. Hoc est latinū / qd̄ dedit m̄gr̄ nocte in cena statim abiturus ad patrē. In hoc inq̄t cognoscent / qz discipuli mei citis si dilexeritis inuicem. Reliquit et eam discipulis n̄is: discipulus ille / quem diligebat Iesus. Ioannes Euang. Ipse enī vt in eius vita legitur / cum deuenisset ad vltimā senectutem / et vix inter discipulorum manū ad ecclesiam deferretur / nec posset plura docere verba / ad quemlibet pausam dicebat filioli diligite alterutrum. Tandem discipuli et fratres qui aderant audientes / q̄ eadem verba semper repeteret dixerunt. Da gister: hec quare semper loqueris. Qui respōdit: quia p̄ceptum dñi est / et si solum fiat sufficit: qui diligit p̄ximum legem impleuit. Itaqz qz Christus / quia Ioannes / ita cōmendat literam / etiam et ego eā / preter ceteras tanq̄ christi spirituales cōmendō / quia in ordine tredecima. Et sicut cōmendauit literam. S. que respicit deum sic literam. H. q̄ p̄ximum respicit. Itaqz his duabus scitis / tota lex scitur. Si placet quia ex duabo constat colūnellis tali forma. N. charitatem intelligite geminā / scz dei et proximi / super quibus colūnellis stat tota lex et prophete / et tota fabrica christiane vite. Vel per duas columnellas / intellige te et p̄ximum: et per mediam virgulam coniungentem eas / charitatem.

D

Diffione

ecrū q̄ agenda totore nouit / cauere
| on binleslickeit
leben der ding to
du weist das sie
gut vnd recht ges
ibon sind | Sit
q̄ eo q̄ nō omnia

agenda nouerūt negligūt ea facere q̄ m̄ agēda esse certo sciūt. Sicqz delides et deperas ti tradūt se huic seculo et voluptatibz. Sicqz tandē pereunt de quibz Ep̄ls ad Ep̄he iū. Obscuratū habentes intellectu alienati a vita dei p̄ ignoratiā q̄ eit in illis p̄pter cecitatē cordis ipsoz q̄ deperantes se met ipsos tradiderūt impudicē in opatio nē imūdicie ois. Siles illi nimitz: q̄ romā adire itauit / renuit tñ arripere viā / q̄ ante se habet partiz notā: qz nō totā nouit / ubi gratia. Nouit viā ab hinc vsqz in Babilēā / reliquā autem vsqz ad Romā non nouit / et ob hoc dedignat primā viam / q̄ nouit arripere. Sicqz subitit et negligūt ire Romā cum tñ potius deberet illam quā nouerat arripere viam / in spe q̄ etiam de reliqua si ue ignora informaret. Contra tales est n̄ra hec regula / scz vt quid faciat ea diligenter q̄ nouit esse faciēda quamuis non noscat in omnibz quid sit faciendum et qd̄ fugiēduz. Verbi gratia. Tu in multis dubitas et scrupulosus es an sint peccata mortalia vel venialia actus boni vel mali: nihilominus tamē scis certo quosdā esse malos / alios bonos: hos q̄ fac et vita / neqz hoc omitas p̄pterea quia in alijs scrupulosus es et dubius: affert hec regula obseruata fructū magnum. Fieglecta autē magnū damnum et quale inquis: hoc videlicet q̄ p̄pter illaz negligentiam impedit a congregatione a gēdorū que ignorat et aliquādo etiam subtrahitur sibi cognitio quam iam habet. Si autē fecerit iuxta regulam que nouit / deus sibi illam notitiā augmentabit vt tā incipiat cognoscere q̄ prius ignorabat. Et q̄ ita sit habemus super hoc testes q̄s in mediū pducam.

De Vita chri

[Marginal notes on the right edge of the page, partially visible and difficult to read due to the image's angle.]

¶ Primus testis est: Auctor summe virtutu / qui dicit q̄ negligit facere bonū qd̄ nouit faciendū / non meret̄ accipere notitiā faciendū id qd̄ non nouit q̄ vero in talento intellectū qd̄ iā accepit fideliter negociatur dignū est vt talento eius addat̄. **Mat. xxv.** Qui cōsonat beat. Bernbar. in sermone. v. de assumptione. Sed qd̄ est q̄ intrātem Iesum Martha excipit / discurret ministrat Maria vero secus pedes sedens ingressi in eius verbū cor suspēdit / nisi prius est actio postea vero contemplatio. quisquis em̄ ad intelligentiā puenire desiderat / pfecto necesse est vt prius p̄ opera bona sese diligēter exercet sicut scriptū est fili / occupans sapiētiā serua iustitiā / et deus p̄bebit illā tibi. Et alibi a mā datis tuis intellecti. Et fide purgans corda eoz / q̄ si des / fide per dilectionem operante. **Hec ille.**

¶ Scōs testis est: Hugo de. s. vic. qui tractas illū versiculum Psalmiste. **Uiam pacis non cognouerūt / nō est timor dei ante oculos eoz:** ait q̄ timorē dei ante oculos bre nolūt viā pacis agnoscere nō p̄nt. **Sz** si timorē dei ante oculos haberēt / paul̄ dubio viā pacis agnoscerēt: sicut ipse dñs in deis in Euāgelio loquit̄ dices. **Si credere tis inqt̄ Ioyse crederetis forsitan et mihi Ioyse let / let timor dei / christus gr̄a et veritas.** Audiāt hoc illi q̄ p̄cepta dei nō custodiunt et tū secreta dei se apphendere posse p̄sumūt. **Necesse est q̄ vt si nō dū agnita cognoscere cupim̄ / in his q̄ iā cognouim̄ / torpētes nō simus qz quisquis timorē dei nō custodit / vt bonū qd̄ pōt faciat: ille nō solū maiora dona p̄cipere dignus nō est: s; eo ipso etiā priuari qd̄ iam perceperat.**

¶ Tertius testis est: Factū duoz discipuloz euntū in Emaus / de quib; d̄r bea. **Breg. in octaua feria. ij. Pasche:** mēsam ponūt / cibos offerūt / et deū quē sacre scriptur̄ repositione nō cognouerāt in panis fractione cognoscūt audiēdo q̄ p̄cepta dei illuminati non sunt / qz scriptū est / nō audito res legis iusti sunt ap̄d̄ deum s; factozes legis iustificabunt. **Quisq; q̄ vult audita intelligere / festinet ea q̄ iā intelligere potuit ope implere.** **Ecce dñs nō est cognitus dū loq̄mur et dignatus est cognosci dū pascif**

hec ille. **Sūt plane bona opa cibis ch̄ri quib; pascif / cibo meus est vt faciā volūtatē eius q̄ misit m̄ / facere voluntatē dei est facere bona opa / suare p̄cepta in quibus exprimit̄ dei volūtas q̄ sunt de scribo p̄utū.** **Hec dūz aut̄ sunt illa cibo dei im̄o etiā sunt cibis aie q̄ nisi fuerit pasta semper manet famelica.** **Aruiit cor meū / clamat Psalmista qz oblitus suz comedere panē meū.** **Panis ille iustitia est p̄m. b. Breg.** **Iustitia est inq̄s capēdo eā ḡnāliter p̄ omni bono ope h̄e et a dño accipit̄ arēdite ne iustitiā nr̄am faciatis corā hoīb; / Et beati q̄ esuriūt iustitiā / q̄ pro pane iustitiē māducat arenā auaritiē ventum superbiē et ferorē / luxuriā nūq̄s facit̄.** **Hec dum autē bona opa sunt cibo dei et anime im̄o sunt cibis p̄utū qz per ea pascunt̄ / nutriunt̄ / augent̄ / et p̄seruant̄.**

¶ Quartus testis est: **Dauid q̄ de se ip̄o loquēs aīra mandatis tuis intellexi.** **Non mādata ipsa dico me intellexisse s; a mādati / qz ea faciendo venit uite ad altitudinē sapientiē / qz nisi p̄ obedientiā mādatoz nō peruenit̄ ad sapientiā occultoz vñ in libro sapientiē **Eccle. i.** occupāsi sapiētiā / sua mādata et dñs p̄bet illā tibi.** **Si aliter feceris dicit̄ in libro Iesu filij Sirach: **Eccle. ij.** Altiora ne q̄heris / et fortiora te ne scrutat̄ fueris.** **Sz q̄ p̄cepit tibi dñs illa sola cogita semper.** **Sēper qz anteq̄ percipiat̄ sapientiā et post perceptū sunt cogitanda: hec tibi qd̄ est / tra illos de libertate sp̄us p̄cepta dei nō curantes et p̄tutes vt aiunt a se licentiātes: dicit̄ idēz **Dauid Psal. 77.** In intellectu manuū suaz deduxit eos / et ad l̄ram intelligit̄ de ip̄o **Dauid q̄ p̄stitutus fuit a dño rex Israhel / q̄ et populū bñ rex it: ideo de eo dicit̄ / pauit eos in innocentia cordis sui qz sine peccato / et hoc docuit eos qd̄ fecit / et in intellectu manuū suaz. i. in operib; intellectualiter factis / vbi actuales sc̄t̄tatem significat: deduxit eos ad vitam** **Ego dixerim hoc v̄ez esse de oī bono p̄clato q̄ necesse est / vt ex proprio exp̄imēto bonoz operum quib; exercet̄ populū suuz doceat et regat: hoc faciens in intellectu manuū suaz deduxit eos.** **Recte q̄dem qz et Iesus incepit facere et docere nos in intellectu nō manuū nostraz s; cereborū dñs****

Sermones Alphabeticci

carat populos nros deducimus, Non sic
debet em̄ q̄ preest sicut dux ne dum esse las
borū princeps s̄ etiā princeps laborū. Juli
sus m. liriū nunq̄ dixit. Itē s̄ semp̄ venite

¶ Quintus testis christus dñs est: Ad
huc modicū lumen in vobis est inquit ad
iudeos, Ambulate dum lucem habetis vt
nō tenebr̄e vos p̄prehendāt Joannis. xi.
Et hoc tibi dicit: si puū in te lumen est cog
nitio is diuinorū p̄ceptorū / nō ob hoc ites
ociosus & negligens sed ambula dum lucē
illam q̄tūlibet paruulā habes, He p̄pter tu
am negligentā tenebr̄e te p̄prehendāt vt eti
am illud paruulū lumē amittas: tu itaq̄ be
ne vtire illo paruo lumē & sufficit tibi vt
te deducat ad vitā eternā: fac sicut q̄ habet
paruā candelam in laternula / q̄ nō totum
mediū acrē illuminare pōt p̄ qd̄ iturus es
illuminat tñ paruū spaciū ante faciē tuam
fortassis ad spaciū vni⁹ passus / quē tum
ad illud lumē trāseris / itēz p̄ alio passu il
luminabit: sicq̄ ad lumē id paruū p̄cedes
ita bene vsq̄ ad terminū quē intēdis sicut
ad magnū lumē qd̄ totū spaciū simul illu
minasset, Sic fac in obseruantia mādatorū
dei q̄ via est ad celū / per hec vade ad lumē
modicū tibi a deo dispensatū sicut p̄dcti &
puenies ad lumē & vitā eternā: Psalmi.
Lucerna pedib̄ meis verbū tuū / sufficiat
tibi q̄ circa pedes tibi p̄itet lumē & dirigat
gressus tuos.

¶ Sextus testis est: Beat. Greg. interim
quicqd̄ boni facere poterit hortamur vt fa
ciat vt deus cor eius illustret ad penitenti
am de pe. dist. v. falsas. Ecce etiā existens
extra penitentiā in peccato mortali nihil o
minus facere debet qd̄ potest vt illumines
q̄ deus sibi nō deerit: dum fecerit qd̄ in se
est q̄ tali deus dat gratiā. Et qd̄ est facere
qd̄ in se est? Rñ deo q̄ est bene vtī donis na
turalib̄ & gratuitis iam habitis, Est virtu
ose viuere moraliter / exercere virtutes / id est
actus virtutū id est actus bonos moraliter
q̄ dicunt actus virtutū quibus nō p̄cedant
semp̄ ex p̄tute s̄ aliqn̄ ex nuda potentia tñ
q̄ inducūt habitū virtuosum recte appel
lant actus virtutū. Sūt em̄ virtutes ante
cedentes & subsequētes / sicut Jo. Burida.
declarat super et̄bi, Nemo dicat / opera ras

lia q̄ extra gratiā opoz p̄dita sunt. Nō em̄
hoc vix est / q̄ multiplices afferunt fructū
sicut alibi declarat / p̄sertim q̄ dispōit
hoiem ad gratiā & illuminationē sicut dis
ciū est: verū est q̄ talia opera nō sunt dire
cte meritoria vite eterne / amen ad eā mul
tipliciter dispōunt.

¶ Septimus testis sunt: Exēpla domes
tica & familiaria. Ecce stabularius eq̄ nūi
auenā primā absūperit aliā nō addit, Et
mater puero carnes denegat q̄ diu plumē
tum nō comederit. Et tu scias temere expe
ctare carnes delicatas sapientie altioris si
nō pri⁹ comederis & exercueris pulmētari
um diuinorū p̄ceptorū p̄ exercitiū virtutū.
Fac qd̄ cocus erua coquenda purgans a
vicijs & lolio / ille p̄pinq̄iora erua iacenda
in disco lustrat & purgat / purgataq̄ in scu
tellā cadere facit / quo facto spōte mox alia
erua in locum succedūt: quibus purgatis &
amotis itēz alia sequunt̄. Sic tu semp̄ p̄
pinq̄iora q̄ tibi facienda incūbunt diligen
ter facito: deinde q̄ illis succedunt & sic se
q̄nter, Sic de⁹ dabit gr̄as vt tota tua vita
in gratia & dei beneplacito p̄sumet / & noli
p̄pter multitudinē agendorū tibi nō vsq̄ q̄
q̄ notorū desperare, Nō omnib̄ datus est
tam clarus intellectus, Beatus Benbar.
querit̄ de angustia sui intellectus qd̄ nos
miseri lamentabimur.

¶ Habes ecce septem testimonia luce cla
riora: ostendētia q̄ q̄ negligit ea facere que
scit agenda / non dignus est agnoscere q̄ ne
scit / imō demeret vt etiā cognitio q̄ habet
ab eo auferat, Si aut̄ regulā p̄auerit & nō
negligat opari / deus dabit sibi cognitionē
quā prius nō habebat, Est igit̄ admodum
vtilis hec regula, Et nedū vtilis s̄ etiā faci
lis ad discendū ei saltē q̄ lr̄am, B. didicerit
s̄z grat̄ deo fuire: q̄ em̄ p̄pter deū fuir̄ deo
si nō pōt in oib̄ seruire / seruit in quib̄ po
test & de quib̄ nō dubitat se deo placere / q̄
aut̄ se q̄rit / dū putat se dānandū eo q̄ non
oīa nouit / etiā a notis sibi cessat opari / dū
mō p̄ illa nō estimat se dānationē euasū
rū: discet ergo lr̄am, B. & mox sequet̄ lr̄am,
B. sine difficultate. Lr̄a igit̄ nra, o. docet p̄ce
dere in vis dei lr̄a aut̄ diaboli, o. facit subli
stere, Querit̄ cōiter sub enigmatē q̄ sit lr̄a

Ericula alies

et casum. En q̄ videtur in dōcto. uno
dctū conuictū non tribuē. Querit̄
lucem: in idē fozet cauet. Et q̄
bene p̄p̄bi. h̄ p̄dctm. vāū dicit
cūque vira. h̄ p̄dctm. q̄
habēt vobis & regit̄ circa. oīa.
¶ Quāto p̄ mētē tenēs et̄ q̄
dicit̄ q̄ vobis p̄dctm. q̄
vobis p̄dctm. q̄ vobis p̄dctm.
¶ Quāto p̄ mētē tenēs et̄ q̄
dicit̄ q̄ vobis p̄dctm. q̄
vobis p̄dctm. q̄ vobis p̄dctm.

De Vita christiana. CVIII

fortior i alphabeto. Rñdeo q. o. qz p eã au
niga fortilimos eqs facit stare cū dr o/ pla
ne sic diabolus/ dū videt religiosos/ qñ eqs
trabētes carrū charitat/ z onera religionis
Llamat intra per suggestionē: o litte: vt qd
te crucias bec faciendo oia sunt pdita/ tras
de porius te turpitudinī z voluptatiō fru
stra te crucias. Tu aut noli exaudire suum
o/ sed tuū o sibi responde/ ipse cum dicit tū
bi o/ tunc tu dic bott: vt sic poteris ala cer
ire ad regnū celorum/ ad qd perducatur.

Dericula alie
na in sui cautelam assu
merc/ pruch fremd schaden/ vnd stot dich do
ran.] Si que videris
ex mulierum familiaris
tate incidisse in peccatū
z infamiā/ tu ex hoc pe
riculo cautior efficiaris

et caneto. Si que videris in cōiuiō imos
deltū comedendo aut bibendo/ garrulum/
ia cratorē/ tu idem facere caueto. Si que vi
deris superbū/ litigiosum/ vanū/ aut alio
quouis vitio infectū/ tu caueto silia facere.
Ecceliterā nostram z regulā/ circa quā.

¶ Dico primo/ q merito tenēda est: quia
eam docent oēs patres familias: qui dicunt
suis filiū z filiabus quicqd vider/ in alio
turpe ab illo abstineas quicqd pulchz aut
laudabile hoc imitato/ theutonice/ was du
an einē anderen sichst/ das dir mißfalt/ do
but dich vor/ was im wol an stot/ des flif
dich ouch zehund.]

¶ Dico scōdo/ q hanc regulam docet nos
fabula de vulpe. Leo esuriens cogitabat
quēadmodū posset rōnabiliter z irrespben
sibiliter cām contra alia aialia intentare: vt
sue fami consuleret. L duocatis igit bestis
dicit/ de me famat: quia habeam fetentem
ambelū. Vellem igit super hoc vestrā aus
dire sententiā/ z certior sup hac re fieri. Ac
cedens igit ceruus z nares: vt olefaceret ad
mouēs ori leonis obe inquit/ sicut cinamo
mum z balsamū aromatizans os tuū. Leo
pedem cū indignatione subleuans/ ceruum

percussit z discerpfit tu mendax inquit: et
adulator/ cur me decipere niteris dicens an
belitū meum radolentē / cum ego sciam euz
feridū. Elper videns adulatorē percussum/
cum a leone super sentētia sua quereret. Lo
gitauit intra se iuste percussus est mendax
adulator ego verax ero: z ait leonī os tuum
fetet non secus atqz cloaca/ z cadauer: pers
cussit aut z hunc leo atqz interfecit: tanquā
reū criminis lese maiestatis: qui tantā con
tumeliā ausus dicere fuisset in faciē leonis
oīm animalium regis: deinde aduocans vul
pem iussit: vt z ipse iudicaret de odore oris
leonis. vulpes antia/ videns se in periculo
mortis constitutā quicquid diceret. Lantar
rum inquit [den schnupf.] Habeo dñe mi
rex. ita vt in presentiaz olefaciendi prātem
non babeam. Hocqz responso liberauit se
a morte vulpecula/ edocra vtqz ex alieno
periculo. Ita z tu facere debes: z nedum in
cōmunibus casibus sed in raris accidenti
bus/ vbi alias in astutijs perires. Et quos
modo hoc est inquis? Respondeo z

¶ Dico tertio/ q leo diabolus famelic?
tanqz leo rugiens circuit querēs quē deno
ret/ tales proponit questionē/ ad quas cū
quis respondere voluerit/ vit peccatū mor
tale: z per consequens fauces diaboli/ z os
leonis effugere poterit: z nisi cautelā vulpe
culc obfuaerit/ peribit. Et quomodo hoc
est? Dico q triplr hoc facit. Primo/ si has
bes filiū ex adulterio dilectū querit a te qd
elegeris ex duobus carere filio/ vel adulte
rio. si dixeris carere filio conscientia contra
dicit. Si placet adulterium peccas nec pes
nites. Quid ergo faciam? nihil responde.
Silentiū tene/ in silentio z spe sit fortitudo
tua/ z diuerte te ad alia cogitanda. Aut res
spōde per dūtinctionē dic placet filius dis
plicet illicitus concubitus. neqz simpliciter
respondeas sed distince. Secūdo querit/
si doleas de pctō/ sic q malles fuisse dānas
tus/ vel anichilatus. Tertio querit/ si ita
fugias peccatū q malles cruciari per incen
diū multis diebus qz frangere debitū ieiū
nium aut cōmittere mendaciū. ad hec quos
modo rñdendū sit: vide Bersonē super ma
gnifi. 88. a b c d. z in floribz. ij. iij. litera. 3.

¶ Dico. 4. q nos fatui sumus z ex alie
S iij

nis piculis sapiētes fieri nolum? Fleg cre
dim? senioꝝ cōliths; nisi quousqꝫ iphmet
os dētrici incusserim? ⁊ dāna senserimus;
quibꝫ nimirꝫ accidit/ qd̄ fatuo de quo legiꝫ
puer̄b. vij. Hescit qꝫ trahit ad vīcula do/
nec trāstīgat sagitta teur eius. Sagitta. i.
fīnia iudicij oīa interiora eius. hoc erit in no
uissimis. Docuit hoc diues: q̄ bona in vita
sua accipiens: tunc primū sentit piculū cuz
frustra clamauit pater Abraā mīserere mei
Psal. Dedisti inuentibꝫ te significacionē
vt fugiant a facie arcus. Sed ais/ arcū te/
tendit ⁊ posuit in eo vasa mortis: sed sagit/
tas non aū emittit. Ueruz quidā dīcis/ sed
stacim emittet ⁊ sagittabit: ⁊ tāro forti? q̄
plus distert. Non ergo gaudeas: qui cū in
tendit p̄funde sagitta p̄cutere/ fortius ⁊ di
uti? trahit cordā arcus. Sicerit in diuina
vltiōe: vnde Valer? Lento quidē gressu.
Plane sagitta ignita [surpsyl] penetrabit
tecur. i. oīa interiora: quia corpus ⁊ animā
dum dīcer dīscēdite a me in ignē eternū ⁊c.
Hoc de periculo/ quodammodo si ipm̄ inci
deris vitare non poteris: neqꝫ medicinā reci
pir. sed de damno t̄pali ego intelligo. Sed
ais/ ⁊ quid ergo faciemus/ si quādo pericu
la cum capimur / ⁊ damna ipsimet sumus
expertī: Respondeo.

¶ Dico quinto/ qꝫ tunc saltē ex pp̄iis pes
riculis/ cautiōes effici debemus. Et non
stultiores bestijs ipis fieri: qui ex pp̄iis sal
rem piculis caute fiunt. Ecce mus semel ca
pius/ si euadit muscipulā illā amplius nō
intrat: imo etiā cauēt muscipulas: in q̄bus
aliij mures recenter capti sunt. Hoc em̄ ol
factu percipiūt: ideo seruētī aque eas abluī
oportet. Auicula filij decipulam quā euasit
vitat: Et asin⁹ vīa/ vbi cecidit perpetuo de
clinat: vade ⁊ tu fac filij/ interroga iunēta
⁊ ipsa docebunt te: qui doctrinā senioꝝ con
temnis. Sed ais/ ⁊ quomodo ergo ex pro
p̄iis periculis cautiōes efficiat.

¶ Dico sexto. Si tu frequētasti domus
alicuius: ⁊ exinde incidisti in adulteriū fas
cito tibi vīm ⁊ fugias. Si scis qꝫ cū frequē
tas cōiuiā incidis in loquacitatē/ in iracū
diā detractiones ebrietatē, vitato cōiuiā.
Si in cena comedisti/ aut bibisti calefacti
one ⁊ inde frequētē cadis in pollutionem

nocturnā. Abstinet: e/ die ⁊ fac/ sicut is cui
semel periculū im̄ nuit/ dū ad aquarꝫ equū
in aliq̄ fluuiō/ dixit amodo in hoc flumine
equū non adaqꝫbol/ ich r̄t in die t̄recl̄ nit
me/ hic faber non sufferrabit mibi amodo
equū [der schmit sol mir nit me bechlabē:]
qꝫ semel equū meū fecit claudicare p̄ hunc
ponticulū in posteroꝝ nunqꝫ ibo/ lico gang
yber den steg nit me.] Ita q̄ fias ex pp̄iis
periculis cautus si aliena nō curatis: quis
melius foret ex alienis fieri cautiōes / Im̄ q̄
dicitur. Felix quē faciūt aliena picula cau
tum: de q̄bus accipe ⁊ vltimū fabulosum.

¶ Dico igit septimo/ qꝫ nos docere debꝫ
hanc literā alia parabola: cui simile recitat
Buiardus cancellari? Parrisiē. ⁊ potimo
dum Tornacen. ep̄s: vt d̄r in Speculo mo
rali Vincenij. lib. iij. parte. iij. dist. xi. in fi
ne. Lupus ⁊ vulpes se leoni associauerunt
in venatione. Et cum cepissent thaurū vac
cam ⁊ ouē/ dixit lupo qꝫ p̄cedā diuidentē
er solt syn butmeister/ vno solt die non teilē
lupus r̄idit/ thaurus o d̄ne vester sit. Ego
aūt vaccam/ socius aūt noster vulpes oues
habeat/ indignatus leo/ lupū eleuato pede
p̄cussit/ ⁊ de capite ei⁹ pellē detraxit/ dicens
vulpis: vt ipse p̄cedāz diuideret. Cui vulpes
iultū est inq̄t d̄ne vt vos qui rex nr̄ estis ba
beatis thaurū ⁊ d̄na mea regina beat vaccā
⁊ filij v̄ri leunculi habeant oues. Tunc leo
optie inq̄t diuīsi. q̄s te id docuit? Er vul
pes lupū inuens ait. doctor ille nouell⁹ in
rubeo bireto. Sane quidē: qꝫ ex piculo ali
eno lupi. s. p̄u dēt̄er ruit fact⁹ in rex diuīsi
one legita pitus. Doceat te hec parabola:
vt ⁊ tu ex alieno periculo cautiōes fias. Leo
rex q̄rpedū de⁹ est/ rex regū ⁊ d̄ns d̄nan
tū/ ad cui⁹ rugitū tremebit in iudicio tota
mōdi machina/ leo de tribu iuda. Lup⁹ lucī
fer diabol⁹ dispersor ⁊ raptor ouijū p̄stoz il
lius: q̄ dixit. Ego suz p̄stoz. Vulpes astu
ta sapia p̄ris Chr̄ist⁹ J̄esus/ pelle vulpina
hūanitat⁹ induit⁹. Ecce tres venatores/ de
in celo/ chr̄ist⁹ ⁊ diabol⁹ in terra. p̄da est glā
⁊ meritū vite eterne/ glā soli deo debet non
nobis d̄ne nō nobis/ sed noi tuo da gloriā.
Gla laus ⁊ honoz tibi sit rex chr̄iste redem
ptoz. Nobis autē merces vite eterne/ ⁊ oēs
aliij fructus q̄ ex ope bono meritoꝝ pueni

Vener
[Small text in the margin, partially obscured and difficult to read.]

ante nobis cedunt a deo. Diuisio igit iusta est: vt nobis de ope nro fructus? deo autē glā cedat. Lucifer lupus pxdā diuidere voluit equali curā deo, ego inq̄t filis ero altissimo ponā sedē meā ad aquilonē, voluit h̄re per naturā qd̄ habuisset per grām | et vult es n̄t zu leiden von Got haben / sunder als ein eigen | hoc fecit supbia. Sed deus leo fremuit et gressu in qua s̄m Thom. creatus fuit a capite lupi detraxit / et in infernā deturbauit. Non sic autē Christ̄ / dicebant. n. ego glām meā non q̄ro / est qui querat et iudicet. Irē si ego gloriā meā quero / glā mea nihil est. s̄m humanitatem / s̄m diuinitatē, autē non rapinā arbitratus est se equalem. Sed humiliāuit semetip̄m, quia vidit sibi ibanā / sicut vulgur de celo cadentē. Sic et Maria humiliāuit se ancillā / se a pellans cū esset dei mater facta. Et nos periculū superbi illius luciferi trahamus in cautelam nostrā sequētes exemplū mḡri humilitatis qui ait: discite a me / q̄a mitis sum et humilis corde. Irē exemplū dedi vobis.

Venerere

et sibi usurpare / siue a proprio priare grās alienas / quellē laf̄ vff̄ in dir fremd̄ gnodē | vbi videris p̄tutes in alijs quibus tu ca

res / illas et tu assumis. Hec regula rectō ordine p̄cedentē sequit̄ / et est ei directe opposita. P̄cedēs em̄ docet te cautū fieri ex alienis periculis. Hic autē docet te meliorē fieri ex aliorū bonis: vt sic oīa cooperent̄ tibi in bonū: fac itaq̄ alienas grās tibi pp̄rias per edificatiōem exēplī / et p̄fecto locuples eris in gratijs et virtutib̄. Sed ais / et quomodo hoc erit / et cur? Respondeo et

¶ Dico p̄io / q̄ hoc est dei volūtas. Nō em̄ oēs oīa p̄nt: neq̄ oīa dona aut grās habēt. Sed vnusquisq̄ pp̄riū donū h̄t a deo. Alius quidē sic / alius autē sic / vt dicit̄ pri. Lorin. viij. Et Ro. xij. d̄t glossa deus dedit vniciq̄s dona mensurata / qd̄ ideo fecit: vt

nec ecclia indigeat / et sit subseruendi materia: vt ita sit mutua dilectio. Et infra super p̄bo oīa autē mēbra non h̄nt eundē actus d̄t glossa. Ecce h̄iani corp̄is exēplo docet non posse nos singulos h̄re oīa / ac per hoc curā n̄rī inuicē nos agere debere: q̄ inuicē n̄ris indigem̄. hec ibi. quā glossaz vide: q̄ bona glossa et ter. p̄pter charitatē igit et humilitatem nutriendā / diuisa sunt dona. Diuisiōnes gratiaz sūt vnus autē spiritus / qd̄ etiā s̄m Gabrielē. ij. sententiaz / nedū de gratijs grat̄ datis / sed etiā grā gratū faciente intelligendū est. Sz ais / tū est cōis sn̄a doctorū dicentiu p̄tutes esse p̄neas / et qui habz vnā habz oēs p̄neas: in quā / vel in prudētia / vel in charitate / vel in quodā cōi principio / sicut Gabriel declarat in. iij. R̄ndeo et

¶ Dico. 2. post. be. Tho. i. ij. q. lxx. ar. i. per distinctionē / q̄ v̄r̄ moralis p̄t accipi vel p̄fecta / vel imp̄fecta. Imperfecta quidē moral̄ p̄tus: vt t̄pantia vel fortitudo nihil aliud est q̄ aliqua inclinatio in nobis exis ad opus aliq̄d de ḡne bonorū faciendū siue talis inclinatio sit in nobis a natura / siue ab assuetudine. Et hoc mō accipiendū p̄tutes morales n̄ sunt p̄nece. videmus em̄ anteq̄ ex n̄ali p̄plexione / vel ex aliq̄ assuetudine p̄mptū esse ad opa liberalitatis: q̄ tū non est p̄p̄tus ad opa castitatis / p̄fecta autē p̄tus moral̄ est. bitus inclinās ad bonū opus b̄n̄ agendū. accipiēdo p̄tutes morales / dicēdū p̄tutes morales p̄neas esse: vt fere ab oib̄ ponit. Dico ḡ vt idē d̄t. q. 66. ar. ij. q̄ q̄tū ad id qd̄ ē n̄ale in p̄turib̄ moralib̄. s. inclinatio ipsam ad actū p̄tus p̄t esse vn̄ hō maḡ p̄p̄t̄ ad actū vnus p̄tus q̄ ad actū alteri? vel ex n̄a / vel ex cōsuetudine / vel et ex dono gr̄e. dico p̄r̄ s̄m eundē ibidē / q̄ vn̄ sc̄t̄s laudat̄ p̄cipue de vna p̄tute et ali? de alia p̄pter excellentiorem promptitudinē ad actū vnus p̄tus / q̄ ad actū alteri? diuersi em̄ sc̄t̄i de diuersis virtutib̄ laudant̄ / sicut Abraaz de fide / Moyses de mansuetudine / Job de patia: vn̄ et de q̄lz p̄fessore can̄t̄ in ecclia. Nō est iuent̄ filis illi q̄ p̄seruaret legē excelsi eo q̄ q̄lz h̄nt p̄rogatiuā alicuius p̄tus. Scdm̄ h̄ac igit distinctionē intelligēda sūt p̄cedētia / q̄ si lati? deducēt volueris vide docto. ibidē et in Sūma virtutum. Sed hec m̄ssa facientes.

sunt q̄ bestiali motu passionū non atterunt
 qui igit̄ boꝝ boim̄ sc̄oꝝ. s. viroz̄ exēpla cō
 spicit: atq̄ eoz̄ cōparatione se pensans / in
 quū se esse dephendit: q̄. n. plenissime intelli
 gere appetit / q̄lis est / tales nimiz̄ d̄z̄ aspice
 re / q̄lis nō est: vt ex bonoz̄ forma metiatur /
 quāto ipse deserto bono deformis est. Quī
 itaq̄ p̄duci ad sūma desiderant / sp̄ nece eit
 vt melioꝝ p̄fectibz̄ intēdant: q̄tenus tāto
 disticti? in se culpas iudicent / q̄to in illis
 aliis q̄ admirent / vident. Sec̄do p̄dest
 bec regula / etiā bonis z̄ iustis: vt inde meli
 ores fiant. Nā z̄ ipsos q̄z̄ opatores iusticie
 tanta p̄uehi dispensatiōe videmus. Alius
 nāq̄ donū sc̄ie accipit / z̄ tñ ad virtutē mire
 ostēdit non p̄tingit. Alius magne abiti
 nētie accingit / nec tñ in sūma sc̄ie contēpla
 tiōe dilatat. Alius per p̄phetie sp̄m̄ valet
 oia futura p̄noscere / sed tñ per curatiōis
 gratiā non valet p̄ntis molestie mala suble
 uare. Alius per creatiōis gratiā mala p̄ntis
 molestie subleuat / sed tñ qz̄ sp̄m̄ p̄phetie nō
 bz̄ qd̄ sequat / ignorat. Alius indigentibus
 multa iam opera largiri p̄t / sed tñ iniuste
 agentibz̄ obuiare libere non p̄t. Alius in
 iuste agentibz̄ audacter p̄ deo obuiat / sed tñ
 indigentibz̄ que bz̄ tribuere oia recusat. Ali
 us iā z̄ ab otioso sermone se restringēs / lin
 gue lasciuā superat / sed tñ ad huc insurgen
 tes ire stimulos p̄fecte nō calcit. Alius ins
 surgentē irā iam perfecte edomat / sed tñ ad
 buclingū in leticiā relaxat. Quid est hoc
 q̄ iste eo bono indiget / quo alius pollet / et
 ille cū multis polleat abūde alij bonū ad
 esse considerat / qd̄ sibi deesse suspirat. Nisi
 q̄ mira nobiscū dispensatiōe agitur: vt per
 hoc qd̄ alter bz̄ / et iste non bz̄ vñ? altero me
 lior ostendat / quatenus tanto ardētius ad
 humilitatē quisq̄ p̄ficiat / quāto ex bonis
 q̄ non bz̄ inferiore se hñtibus p̄sat. Sicq̄
 fit: vt dū ille in isto / atq̄ hic in isto respicit
 q̄ admirat̄ distincta bona / z̄ ab altitudine
 elatiōis reprimat / z̄ ad studiū p̄fectus ac
 cedat. Magna nāq̄ sollicitudine ad curam
 nre melioꝝatiōis accingimur: qñ id virtutis
 in alijs cernimus / qd̄ non habemus: vnde
 Ezechiel p̄beta / cum volantia aialia descri
 p̄isset / adiūxit: z̄ audiui post me vocē p̄mo
 tionis magne bñdicta gl̄ia dñi de loco san

cto suo. Et vocem alas animalū percutienti
 um alterā ad alterā. Quid nāq̄ alas ani
 maliū / nisi virtus debem? sentire sanctorū
 qui dum terrēa despiciūt ad celestia volan
 do subleuant: vnde recte etiā per Isaias d̄z̄
 qui contidūt in dño mutabūt fortitudinē
 allumēt pēnas vt aq̄le / volāria itaq̄ aialia
 altis suis se vicissim ferūt: qz̄ sanctorū men
 tes in eo q̄ superna appetunt / consideratis
 tñ alterius virtutibz̄ excitant. Ala em̄ sua
 me p̄cutit: qui exēplo sanctitatis p̄ope me
 ad melius accendit / z̄ ala mea / vicinū aial
 ferio: si aliquādo alteri opus bonū / quod
 imitet / ostendo. bec bea. Gregorius. xxiij.
 moraliū. s. xx. Ex his habes quomodo
 vtilis eit bec regula malis z̄ bonis.

¶ Dico sexto / q̄ hac regula diligētē vsi
 sunt plūmi exēpla facti sanctorū / z̄ inde val
 de p̄fecti facti. Notatim tñ de. s. Anthonio
 hoc legif in vitas pa. folio. x. vbi d̄z̄ / q̄
 sic suā vitā instituens / ab vniuersis fratribz̄
 bus puro diligebat affectu / z̄ oibus ad q̄s
 spiritali studio discendi p̄gebat obediens /
 p̄prias singuloz̄ gr̄as hauriebat / huius cō
 tinentiā / iocūditatē / illius sectabat / istius
 lenitatē / illius vigilias / alteri? legēdi emul
 labat industriā / istum ieiunantē / illum hu
 mi quiescentē mirabat / alterius patientiā /
 alterius mansuetudinē predicabat / oim̄ qz̄
 vicariā erga se retinēs charitatē / atq̄ vni
 uersis virtutū partibz̄ irrigatus / ad sedem
 propriā regrediebat ibi secū vniuersa p̄ras
 ctās / oim̄ in se bona nitebat exp̄mere. Neq̄
 p̄o adueriūz̄ ceuos aliqñ mouebat: sed ea
 tñ flāma egregio viro crescebat in p̄ctōre /
 ne sc̄dus cuiquā in p̄dictis operibz̄ inuenis
 ret / z̄ hoc ita faciebat / vt cū oēs gloria ante
 iret: oibz̄ tñ char? esset. Nā z̄ vicini mōachi
 ad q̄s sepe veniebat Anthoniū vidētes dei
 colā n̄cupabāt indultisq̄ nature vocabis
 lis / quidā vt filium / alij vt fratrem diligebāt
 bec ibi. Ecce apem de floribus colligentē.
 Talē puto z̄ fuisse. b. Cecilia de qua canit
 Cecilia famula tua: qñ apis argumētosa tñ
 bi deseruit: alij habent ouis argumentosa.
 [flūsig / neschig / gsuchig / fundig.] primū
 cognouit nostro p̄posito. secundū z̄ virgo
 fuit que cū sponso habuit coronā floream
 vtiq̄ etiā ex virtutibus congestam.

Sermones Alphabetici

¶ Dico septimo/ q̄ regulam banc seruare etiã generales docuerūt: Aristoteles interrogatus quo pacto discipuli egregie proficerent: Respondit: vt se tardioris negligentia non attendentes excellentiores tantū imitari/ & pericq̄ studeremus: qui ascendere vult in altum/ caueat ne deorsum respiciat/ alias vertigie motus cadit. Seneca epla. xi. Aliquis vir bonus nobis eligendus est/ ac semper ante oculos hñdus: vt sic tanq̄ illo spectante viuamus/ & oia tanq̄ illo videte faciamus. Hoc Epicurus p̄cepit/ custodem nobis & pedagogū dedit. Nec i merito/ magna pars peccatorū tollitur/ si peccatori testis assistit. Aliquē habeat animus/ quem vereat/ cuius autoritate etiã secretū suum sanctius faciat. **¶** felicem illū/ qui nō presens tantū factū: sed etiã cogitatus emēdat. **¶** felicē: qui sic aliquē vereri potest: vt ad memoriã quoq; eius se cōponat atq; ordinet. Qui sic aliquē vereri pōt/ cito erit verendus. Elige itaq; Lathonē. Si bic tibi videt nimis rigidus/ elige remissioris animi virum Leliū: Elige eum/ cuius tibi placuit & vita/ & oīs / & ipsius animū ante te ferens vultus illū semper tibi ostende/ vel custodes/ vel exemplū. **¶** Opus est inq; aliquo ad quē mores nostri seipsi erigant. Nisi ad regulam praua non corriges. **¶** Hec Seneca. Ego dixerim tibi/ q̄ vltra talē custodē habes angelū custodem tuorū operū inspectorem: imo deum quare nobis scdm̄ Boetium Magna necessitas in dicta improbitatis sic habemus/ nedum fictum/ sed verum custodem/ cattum super cauca.

R

Recursum

habere ad deum et sanctos eius. [Ruff Bott an vnd sine lieben heilgen.] Recto ordine beclitera sequit̄ duas precedentes. Sunt em̄ quos nec iuat intueri picula aliorū/ nec gratias: egent

ergo auxilio dei & sanctorū. & exercitio huius regle/ que fateor quasi contemptibilis oibus nota est. Sed a paucis exercitata/ & tñ ad modū vtilis/ & necessaria quemadmodum statim patebit.

¶ Dico ergo primo/ q̄ in omni tribulatione tua/ si qñ fueris in animi pressuris incertitudinib; in aduersitatib;/ recurrere debes ad deū cum quadā fiducia & inuestabili spe. Sicq; pferat se homo in oibus sibi obuiis antib;/ p̄cipue t̄tationib; ariditate/ & spiritus deiectione/ perferat in quā cum bona spe/ eiusq; sit fiducia/ q̄ si oēs cum reliquerint: suus tñ celestis pater creator & redemptor: saluatorq; relinquere non pōt. **¶** Dicit itaq; crebro sibi ipsi adhuc habeo amicū si dele: qui mihi beneficit/ pōt & vult in omnibus aduersitatib; esse auxilio. Consoles se homo super hoc / q̄ deus est bonū tam si dele & inexhaustibile.

¶ Dico secūdo/ q̄ exercitiū huius regule vtile est valde cōtra impatientiã habendā in aduersis. Custodit deniq; hoies a desperatiōe/ siue a nocua animi deiectione & tristiã. Singulariter autē est cōtra piculosam ignorantia eorū/ que scire deberemus. Beatus Bernardus sup̄ cantica sermone. lviij. Loquēs de hesitāte quid facere debeat/ an predicare/ an contēplari/ ait/ vnicū in huiusmodi remediū seu refugium/ oratio est/ & frequēs gemitus ad deū: vt quid/ quādo & quātus nos facere velit/ assidue nobis demonstrare dignet̄. Sic facere iubet Thobias/ benedic inquit deū omni tpe/ & pete ab eo: vt dirigat vias tuas. Et Psalmista sic fecit/ dum dixit. deduc me dñe in vias tuas Imo per totū psal. Beati immaculati frequēter hoc petit. Et Josaphat/ cū ignoramus quid agere debeamus etc. Et sancta Ursula cuius hodie festū colimus/ sic fecit/ vnde & in somno certificata fuit: quid facere deberet. Sic ergo age ex dei consilio per orationem quesito/ & non penitebis.

¶ Dico tertio/ q̄ nedū recursū ad deū sed etiã ad suos sanctos habere debes/ eos inuocādo. Nos em̄ humanus hoc habet/ vt mediatores/ & intercessores querat dñi potens aliq; rogādus est. Et beatus Dionysius recte pronunciauit banc esse legē diuinā

De Vita dñi

[Marginal notes in a smaller Gothic script, partially cut off on the right edge of the page. The text is dense and difficult to read due to the angle and fading.]

et: vt ad sup̄ma reducant infima per me-
 dia. Et ideo iuxta consiliū Job/ ad aliq̄
 sanctorū cōuertere: Job. v. sc̄m Berfonem
 lxxvij. v. / et bea. Thomā: dicit. xlv. quarti. q.
 it. quod et cōmunis cōsuetudo ecclesie ob-
 seruans/ in letanijs sanctorū orationē petit.
 Et hoc quidē cum magna fiducia homo fa-
 cere p̄t. Sperādo sanctorū se exaudiri ire
 Si sancti hic dū adhuc viuerēt mis̄i sunt
 peccatoribus/ et orauerūt pro eis/ nunc tan-
 to amplius quāto verius cognoscunt mise-
 rias nostras/ orant pro nobis patres: quia
 beata illa patria charitatē eorum non imi-
 nuit/ sed augmētauit: et nunc potius sibi in-
 dūit instar misericordie cū ante fontē mise-
 ricordie assistant. Verisimile est q̄ sancti
 qui in hoc mūdo tantū amauerūt peccato-
 res/ q̄ pro salute eorū se mortui exposuerūt
 multū sint parati iuuare eos modo in his
 que ad salutē eorum pertinet/ nisi per culpā
 eorum steterit/ vnde multā debemus fiduci-
 am habere in eis. Et specialiter in illis quo-
 rum pietatis plura argumenta habemus.
 Sic in illis primo qui in hac vita mortali
 legunt fuisse eminentis pietatis: vt de beato
 Nicolao legit/ q̄ erat valde cōpatiēns et su-
 per afflictos gestans pia viscera/ et beatus
 Martinus diuisit palliū pauperi. Et secūdo
 in illis qui morte imminente petierunt deum
 propitiū fieri his qui memoriā eorum age-
 rent: vt beata Katharina que Christo ait/ et
 fac misericordiā meam agētibz memoriā.
 Et tertio in his de quoz tumba manat ole-
 um ad indicium pietatis eorū: vt de tumba
 beati Nicolai/ et de tumba beate Katharine
 vt in Sum. Lugd. de Spe. Sed ais ad
 quos sc̄tos habeo recursū: Rūdeo et
 ¶ Dico quarto/ q̄ potes te cōuertere. pri-
 mo ad sanctū vel sanctā maioris glorie qui
 deo proximior est in glorificatione/ sicut et
 maioris meriti fuit/ quem admodū de ania
 Christi/ de beata virgine matre dei/ de iu-
 sto et tam iusto Joseph sponso suo/ de bea-
 to Joanne baptista/ et sanctis Apostolis/ et
 de sublimibus Angeloz ordinibus marty-
 ribz/ et confessoribus/ virginibus/ et conti-
 nentibus satis constat. Secundo potes te
 cōuertere ad aliq̄ sanctorū/ qui familia-
 ri quadā deuotiōe tibi cognitus est: vt pa-

tronus ecclesie in qua baptisimū suscepisti aut
 in qua beneficium vel ordinem sortitus est
 vel cuius ingressus es sanctū templū. Est
 orādus/ p̄terea sanctū cuius noīe insignis.
 Est orādus ille cuius virtutes et vitā mis-
 rari soles et colere cognitā ex literis/ deniqz
 mira fiducia semp̄ ad eundem est angelus
 p̄prie custodie deputatus.

¶ Tertio: Potes te conuertere ad aliq̄
 sanctū priuilegiatū: hoc est cōuertere ad ali-
 quē sanctorū p̄ necessitatibz aliq̄bo subleuā-
 dis vel p̄ impetranda speciali quadā gr̄a/
 q̄ sanctus vel sancta/ priuilegiatū donū res-
 cepisse memorat a deo vt pro talibus ope-
 ferat diuisiones em̄ gr̄arum sunt sicut tra-
 dit Apostolus/ qd̄ vix est ne dum viatori-
 bus sed etiā beatis: sub quo respectu canit
 ecclesia de quolibet sanctorū/ non est inuen-
 tus similis illi.

¶ Quarto: Potes te cōuertere ad tibi ali-
 quē notum hoīem vel homines siue mors-
 tuos siue viuentes quoz cōuersationē pro-
 batam esse vel fuisse cognoueris. Nihil em̄
 impedit q̄ minus oratio nostra cōuertat ad
 huiusmodi p̄sonas peculiari et secreta qua-
 dam deuotione/ quibus ipsas non canoniza-
 uerit ecclesia. In quibus qd̄ aliud venera-
 mur/ q̄ relucēt in eis multiformē dei bo-
 nitatem/ que vbicunqz et qualitercunqz vi-
 sa fuerit apparere potest absqz periculo coli
 et suscipi deuoto mentis amplexu possum?
 q̄ nos cōuertat ad pueros innocentes n̄ri
 generis quos ideo constat saluatos qm̄ in
 gratia baptisinali mortui sunt. Similiter
 ad parentes nostros et affines alios in qui-
 bus gloria q̄reos habere pie credimus/ na-
 turale et ingentium amorem non tollit sed
 perficit et auget. Sed ais/ si cōuersus fuero
 specialiter ad dñm sanctorū plus q̄ ad ali-
 os. Nonne inuidebūt sibi inuicē. Rūdeo et

¶ Dico quinto: q̄ quilibet anima christia-
 na deputare debz magno dei dono si se sen-
 serit affectā ad aliq̄ sanctorū nominatim
 ad propriū angelum reuerenter pie et biz-
 militer depreet hoc beneficio tuo. Dñs
 angelorum magnificet tecum super ista ta-
 lis anima dominum pfallat in aspectu an-
 gelorum dñi/ ministret in censum deuote
 orationis qd̄ offerant deo salutari n̄ro.

T

Sermones Alphabetici

Preterea non timeat inuidiā facere anima christiana ceteris si forte fuerit ad vñū quā ad alterū deuotior: si fiducialior ad quempiam si frequentior sit recursus. Sunt repleti charitate non inuenit locum inuidia non querit que sua sunt omnia deputat cōmunia: recursus est ad Stephanū. Recursus est ad Petrum Joannem Michaelem Gabrielem/Raphaelem/Variem/Mariaz Martbam cum ceteris/ tuam enim in comune recipiunt orationem vñi fulam dñi modo par vtrinq; deuotio tuū optant: meritum non honorē a te suum / qd em̄ ip̄is est in celo: q̄ gl̄az q̄ la usz que magnificētia est ab omnib; qd volūt super terram. **Hec Berson. 88. v.** Idem habet in transhu. s. Hieronymi / in epla beati Augustini ad Cirillam circa finem / vbi dicit beatus Augustinus q̄ sibi apparuerūt beatus Hieronymus statim post obitum suū et Joannes Baptista cum eo: qui Joannes inter cetera q̄ locutus fuit cum beato Augustino dixit ad eum / hoc noueris / qz honor et reuerentia q̄ singulis sanctorum exhibet ceteris omnib; exhibet. **Hec putes q̄ in celo sit aliqua inuidia vt in mōdo sicut em̄ in mundo qlibet hoīm ceteris preesse potius vellet q̄ subesse / ita in celo propter charitatem ineffabilem q̄ se inuicē diligunt beate aie / quilibet sanctorū ita alterius gl̄a gaudet sic sua: quin etiā vellet quisq; maior / vt quisq; minor sibi esset eq̄lis et pene maior / qz gloria esset sua. Ita minor maioris gloria gaudet sicut iam haberet / nec vellet eam habere vt ille non haberet / imo potius de sua si fas esset inpiret / vñō gloria singulorū est gloria cunctorū / et gloria cunctorū est gloria singulorum. Dicit beatus Augustinus q̄ his dictis cōs illa societas discessit et experget factus a somno tanros in me subitos sensu charitatis ardores q̄tos in me nunq; senserā. Nam deinceps hactenus / nunquā aliq̄lis in me vel inuidie vel superbie siue arrogante fuit appetitus vel cogitatio / testis em̄ est deus q̄ oia anteq; fiant nouit q̄ inde tantis in me exstitit charitatis feruor / q̄ plus alieno bono gaudeo q̄ meo / plus affecto omnib; subesse q̄ supra esse. **Hec ille.** Da nobis dñe p̄ intercessionē sanctorū tuorū Hieronymi et**

Joannis talem cordis affectū et charitatis feruorē et bñ erit nobis. Sed ais et que ad modū orare debeo et iuocare deū et sanctos. **¶ Dico sexto: q̄ multi sunt modi orandi quos recenset Berson ex quib; vñū eligit quē dicit tenuisse Guilhelmū parisiē. quē et videt beatus Bernbar. tenuisse qz modū medicationis quē tangit beatus Bernbar. in sermone quinto de omnibus sanctis / et Berson in de mōre contemplatiōis et in libello de medicitate spūali. Cui placet ille modus habebit latissimā meditandi et orandi materiā p̄ singulos dies ebdomade. Dñs ca die vertat se ad totam trinitatē et inuocet oēs sanctos vt p̄ se intercedat / et secū orent primā petitionē: Sanctificet nomē tuum / pro primū viciū supbie et inanis gl̄e / pro prima virtute fidei / p̄ primo dono spūsancti timoris / p̄ prima beatitudine humilitatis est paupertas spūs / p̄ sacramento baptismatis ne paruuli sine eo discedāt / p̄ se et aliis ip̄m p̄secutis gr̄as agat: pro prima dote visionis / pro pena visionis demonū: per Iesum christum q̄ in orto orauit / sudauit et c. q̄ in orto facta sunt. **Secūda feria ad angelos / adueniat regnū tuum / pro inuidiā / Spes / Veritas / Pietas / Confirmatio / Comprehensio / vermis in domo Anne. Tertia feria ad patriarchas et prophetas / fiat voluntas / Ira / charitas / scientia / luctus / eucharistia / fruitio fetus / in domo Laiphe. Quarta feria ad Ap̄los. Panem nostrū / aecidia / prudentia / eluries / fortitudo / penitentia / subtilitas / frigus / in domo Pilati. Quinta feria ad martires / Dimitte nobis / auaricia / iustitia / misericordia / silium / vinctio extrema / claritas / ignis turbidus in domo Herodis. Sexta feria: p̄fessores Et ne nos / gula / fortitudo / intellectus / misericordia / ordo / impassibilitas / tenebre / in domo Pilati vsq; ad mortem. Sabbato ad virgines / Libera nos / luxuria / téperantia / sapientia / pacificentia / m̄rimoniū / agilitas / fetor in limbo cū aia christi in sepulchro cum corpore et iudeis sigillantib; / hierosolimicis cuz feminis pantib; aromata vt venientes yngāt Iesum. Ecce latissimā materiā orandi singulis feriis. Semp autē cū incipere volueris / dic corde symbolū fidei****

deinde inuoca Angelū tuū/ deinde patros nos tuos/ sanctū noīs tui. Sanctū cuius factus est. Et deinde ad sanctos illi diei deputatos mō quo p̄dicū est. Sed ais r̄ q̄ t̄pe/ q̄ loco/ r̄ quo situ hoc faciā? R̄ndeō r̄.

¶ Dico septimo: De loco orandi q̄ loc⁹ secretus querendus est r̄ hoc maxime utis p̄ficiū est q̄ nō dum vsū habent nec seiscunt se ipos retrahere intra semetipsos cum ab extra societati sunt iuncti qd̄ perfectio nis est r̄ fortissimū/ nec acquirūt tale nisi p̄ longā bonamq̄ p̄suetudinē. Locus autem ille ad secretum q̄rendum non pōt omnib⁹ equaliter assignari aptus aliquib⁹ em̄ delectabilior est locus secretus nemoris aut de feris/ alijs aut sufficiūt secreta campoz/ alijs ecclesiaz aut certe suarū domoz/ propter igitur diuersitatē generalis regulā ad sciendum quis locus ad secretū querendum aprior sit dari non potest. s; querat hunc quilibet secundum gratiam a deo sibi traditam r̄ etiam p̄m statum ei cōuenientē in quo tūc erit videt̄ tamen q̄ asuscendū sit in pp̄ria domo aut in sua camera si talis sola haberi poterit aut alicubi intra eam. Et ad hoc cōsequendum multum faciet p̄suetudo ei aut p̄placencia r̄ delectatio ibidem recepta: p̄m Berfonē. 74. Porro de tempore dico secūdum eundem q̄ nocturnū t̄ps ad hoc conuenientius est/ q̄ quietius r̄ magis pacificū absq̄ tentationibus vane glorie mundi. Idem dicit Joannes Ebr̄ioit. Tandem de situ corporis dico scdm̄ eundem Berfo. q̄ quilibet statuat corpus suum in tali situ r̄ dispositione q̄ sibi iungere nouerit delectabilem r̄ expedientē/ siue hoc sit geniculādo/ siue stando/ siue sedendo/ inclinando/ appodiādo siue etiā iacendo. Et est hoc intelligendum cum quis solus extiterit/ poterit em̄ tunc sine singularitate id agere/ in ecclesia em̄ debet se alijs p̄formare: Buihel. parisiē. tenuit se rectum supra brachiū sinistrum inclinando Berfon sedebat inclinatus supra dorsum quasi iaceret/ vultum versus tenens ad celum aut terram. Aliq̄bus placet ire r̄ redire/ sed quietum se tenere plus prodest. Augustinus ad simpliciānum lib. ij. Dauid sedens ante dñm orauit Helias quoq̄ sedens orauit quando plu

uiā orādo impetravit. Sic r̄ sancta Scoglastica soror/ sancti Benedicti pluuiam sedens orando impetravit/ quibus exemplis ammonemur/ nō esse scriptum quomō corpus constituat̄ ad orandum dum animus presens domino pagit intentionē suam. Et subdit nam r̄ stantes oramus sicut publicanus/ r̄ flexis genib⁹ sicut in actib⁹ Apostolorū legimus. Et sedētes sicut Dauid r̄ Helias: nisi autem r̄ iacentes orarem/ nō esset scriptum in Psalmo: Lauabo per singulas noctes lectum meū. r̄. Dec ille. Et hoc dicto Augustini in fine autoritatis posito/ soluitur querentium questio an orandum sit in lecto. Sed p̄tra legit̄ in speculo exemploz dist. vij. exemp. lxx. q̄ cum duo fratres qdam nocte sedendo in lectis suis sic quasi cubando dicerent pariter matutinas/ affuit diabolus cum fetore intolerabili dicens ad talem orationem/ tale debet incensum/ quere responsionem. Posset forsitan dici q̄ aliud est de horis canonicis ad q̄s dicendas obligamur cum deuotione vt dicitur in decretalibus qd̄ exponit̄ de exteriori deuotione: quia p̄ceptum ecclesie nō cadit super actus interiores/ tenetur enim vt aiunt orans non se occupare inter orandum cum exterioribus. Et hoc verum est de his que distrabent̄ animum orantis a debita attentione. Sed talis modi non videtur esse accubatio in lecto r̄ ergo aut nō crede diabolo/ aut queratur alia solutio. Sed adhuc in oppositum est Bonauentura in speculo discipline cap. xvi. vbi dicit. Alius p̄lentaram redio februm/ completoriū in lecto exoluere asuerit/ fertur p̄ angelum reprehensus audisse. Completoriū sub cocco nec fructus nec utilitas. Responsionē quere.

T ij

Sanctus... Deinde... Dico septimo... Berfonē... Joannes Ebr̄ioit... Berfo... Buihel... Augustinus... Dauid... Helias...

Sermones Alphabetici

Sacramen-
tis et alijs ecclesie
medicinis vti | sac-
rament vñ andree
cristenliche wer-
lich vñ iudig mach
en vñ entpfaben |
Studeat hō vti

spiritualibz medici-
nis anime p̄tra peccata / quales sunt aqua
benedicta / indulgentie / sacramenta . Non
enim possumus regulariter viuere sine pec-
catis venialibz / que disponunt ad mortali-
ta: necesse itaqz est hōi / vt se medeatur / ex
christiana apotheca frequentius . Vtilior
medicina ē peccata esse non potest / q̄ ea q̄
a deo ipso facta est . Neqz frustra eam fecit
ideo tentator dei est / qui peccata non ablu-
it per ea que deus ad hoc ordinauit . Utile
est vti sacramentis precipue confessionis
Confessio utilis est ex parte confitentis / cō-
fessoris / et confessionis in se .

¶ Primo: Ex parte confessionis in se.
Nam ponamus duos homines equaliter
esse dispositos ad susceptionem gratie / sic
q̄ vnus non magis q̄ alter / nō tamen suffi-
cienter / et vnus eoz confiteatur / alter aut non
cōfiteatur . Stat q̄ si ambo moriantur / confes-
sus saluetur . Non confessus autē damnetur
solum ratione confessionis : qz quantū est
ex parte sui / tunc esset eiusdem meriti cum
alio non confesso / sed qz sacramenta ratioe
operis operati p̄ferunt gratiam: ideo huic
confertur sufficiens gratia / ad consequen-
dum vitam eternam q̄ ratione operis ope-
rantis: non sic esset / quia vterqz supponitur
equaliter fuisse dispositus . Dat Bonauen-
tura exemplum de candelis . Si sint tres
candle accense / et duo extinguantur : ille due
eque apte sunt et dispositae ad accensionem
et tamen si vna applicatur candle accense
accendit altera autem non accendit . Solū
quia non applicat / cū tamen eque sit dispo-
sita / quantū in se est / ad accensionem . Sic
in p̄posito / applica . Due extincte candle /
duo peccatores / qz lumine gratie p̄uari /
confessor tertia candle lucens et ardens . et

Fundamentū huius est / q̄ fit de attrito et
trius / virtute sacramenti suscepti . Neqz de-
bet peccator timere recipere hoc sacramen-
tum . Non enim requirit q̄ sit prius contri-
tus / sed sufficit q̄ sit attritus: et p̄positū non
peccandi habeat / ait Beron: Quis est opi-
nio p̄ peccatoribus dicens / sufficit ad abso-
lutionis sacramentalis fructuosam suscep-
tionē / q̄ confessus non habeat actuale pec-
candi p̄positum . Hoc em̄ dicit esse nō pos-
sere obicem / sed alia sententia / q̄ requirit
actualem p̄positum / p̄positum nō peccandi
in futurū: p̄babilior est atqz securior . Nec
ille . Q̄ si quis habuerit p̄positum pec-
candi in futurū / nihilominus vtile est ei cō-
fiteri in futurū / et abstinentias certas reci-
pere / q̄uis absolui non possit / neqz ab ite-
rata confessione liberet .

¶ Secōdo: Ex parte confessoris qui tenet
locū dei . Primo ratione cōfessoris . Nam
q̄uis extra confessionem possint dari consi-
lia / in p̄fessione tñ data meliora / virtuosiora
et efficaciora sunt | Krefriger nachtrück
iger | Et hoc Primo ideo / qz deus plus
donat homini confitenti q̄ extra confessio-
nem / ratione humilitatis . Secōdo quia pre-
sbyter ideo ibi sedet / vt capiat aīas et deo
tradat ideo p̄fidendum de speciali auxilio .
Secōdo: Rōne illuminationis diuine . Ter-
tio: Ratione interrogationis / qz presbyter
ibi potest interrogare ea q̄ alias nunqz cogi-
tasset / ad confitendum et penitendum .
Quarto: Ratione orationis p̄fessoris / qz
sacerdos priusq̄ absoluat / p̄mittere debet
orationē . Misereatur et . nisi impediat neces-
sitate: et oratio illa efficax est rōne sacramēti
cia enim hic dicta et facta sanguine christi
p̄fundū et rigant . Quinto: Rōne p̄passio-
nis / qz p̄fessor exiens in caritate sicut de-
bet / cum audit facinra: habet maximam
disp̄scentiam in eis / et tibi comparatur / ras-
tione cuius tibi peccata remittuntur . Sic
beatus Ambrosius quando audiebat p̄fel-
siones aliquoz impudice / et sine fusione la-
chrimarū confitentium / amarissime fleuit
qz et ipsum p̄fitemem ad fletum inducebat .
Item contingit aliquando qz q̄s nō est satis
dispositus p̄ gra / et si p̄fiteat gram recipit .
Itē expedit ait Ber . nō nisi q̄ circumstantias

articulatus inq̄rere ad verecundam humilitationem cōfitentis. Ita sc̄z / q̄ artetur confitens ad reitrandū: vt sic magis verecundetur. Inde ei aliquid pene remittitur. Sed hoc est verum: si habet talē confitentem: cui hec competunt rē. **Q**, tam difficulter confitemur causa est r obitaculū diaboli: cui per penitentiam r confessionem maxime obuiam. Similiter natura. Naturale siquidem est omnibus: vt sua facta laudent: r non detestentur: cuius contrariū fit in confessione.

¶ Tertio. Utilis est confessio ratiōe confitentis: r ideo libenter debemus confiteri. Nam ibi multa bona r meritoria ostenduntur in cōfite. Primo fides. Nam p hoc fidem Christi profiteor: quia remissionē peccatorū: r ex illo habet meritū: nisi quis crederet sibi remittēda peccata: nō confiteret. Sc̄o spes: nisi em̄ haberet spem de remissionē nō confiteretur rē. Itaq̄ in torculari hoc vbi peccata exprimunt. fides tenet lus men r spes fortificat. Sicut ille due virtutes extorquet: r ostendit confessionē. Tertio Charitas: quia se optat esse probum: r dei esse amicum. Ostenditur hec charitas ad deum ratione istius: quia qui diligit alterum conquerit ea: r indulgentiā super eis querit: que displicent ei quē amat: r pro posse de medio tollit: debet conterit: quia offensiuum dei. Quarto. Iustitia: iustitia dat omnibus quod suū est superiori / inferiori / r equali. Sic r ille qui confitet: qui detestatur detestanda vituperat: que sunt vituperanda. Quinto fortitudine. **Q** q̄ fortis res est confessio. Nam fortissimus est: qui se vincit. Plures sunt: qui ciuitates / r populos vincunt: non autē seipsos. Item si quis peccatū fit voluntarie: ita r per spontaneam confessionē: r non coactam debet deleri. Necessaria fortitudo: quia difficulter confitemur. Sexto prudentia: quia preuenit iudicium extremū: qui se hic iudicat alibi non iudicabitur. Si nosmetipsos dñi iudicemus: a domino non iudicemur. Item prudentia: quia vendit pessima: scilicet peccata: r acquirat optima. scilicet gratiam r virtutes. Item prudentia: quia ostendit hec turpia coram vno: vt alibi occultentur

coram toto mundo: quāuis enim alibi aperta erunt omnia peccata: tam confessa: quam non p̄fessa: tamen valde differenter. Confessa in ostensionem magne misericordie dei qui remisit ei tanta peccata. rē. Illa ostēlio erit gloriāsa deo: imo etiam ipi cōfidenti erit iucundum / de hoc cogitare: sc̄z quia euasit tanta peccata. Non confessa autem ostendent i ignominia r penā eorū qui non fuerunt confessi. Septimo: Temperantia quia in confessione est recta mensura.

Nam ibi non sumitur seuera iusticia: vt desperare posses. Nececedens benignitas: ne p̄sumas: sed temperanter committunt. Itaq̄ deus r peccator in confessorum sicut in arbitriū consentiunt. Ecce q̄ magnum est confessio. Si deus in vna virtute habet complacentiam magnā: q̄stā habebit in confessione: vbi omnes virtutes theologice r cardinales ostendunt. Item ibi magna humilitas exercetur cū obedientia dei: ecclesie / sacerdotis. Confessio est lauatoziū [die wesch oder buch] vbi colliguntur panni fedi peccatorū: r pfundunt lacrimis calidis in igne diuini amoris: r per cinerem cogitationis mortis: r q̄ cinis es. rē. Penitētia lotrix est. rē. Psal. Confessionem r decorem induisti. Bernardus Post p̄fessionem decorez. Sicut Psal. lotionem pannoz candorez. Sed caue a fictione ne fice confitearis: maxima em̄ inde sequunt mala in monasterijs quia difficillime conuertunt: verecundantes talem confiteri fictionem. Item semper peccant mortaliter de nouo recipientes absolutionē. Item indurantur in peccatis. Item nunq̄ quieti: semp rorsionem / semper morsum conscientie patientes. rē. Vide Berfonē de paruulis ad christum trabendis.

¶ Iij

mitate victus desistebat / dormitās. Inter
ea superuenit pater / z inueniens dormien-
tem increpauit dicens. Quomodo non in-
cepisti ad huc terram fodere? Cui ille / con-
siderabam / inquit non hoc fieri posse / nisi
longo tempore / et mihi videbatur nunquā
venire ad finem. Sed admonuit pater di-
cens. Non sic agendum fili mi non sic / sed
paulatim opus exercendum. Si illo tem-
pore / quo dormiisti / tantum laborasses
terre / quantum occupauit corpus tuum ia-
cens / iam fecisses partem / z inde de die in
diem proficeres compleuisses / ad tempus
presens. Aspiciendo / non ad futurum. Et
sic paulatim omne opus magnum comple-
tur. Ita z tu quāuis longe sis factus a ita-
tu pristino virtutis / tamē paulatim de bo-
no in melius proficiscendo non solum ad
perfectū illum / sed etiam ad maiorem cons-
cendens / dummodo continues. Sicq; con-
fortatus se bene habuit in posterum. Hec
et Antonio parte secunda / titulo nono /
capitulo .xvi. s. primo in fine.

¶ Dico tertio / q; hec regula valet contra
impatientiam mala tolerandi premunt te.
Primo mala corporis propriū infirmitas /
morbus quem diu tolerasti molestat te. Lo-
gita / quia hoc solo die victurus z tolera-
bis. Sic de alio infirmo sit vxor in coniu-
gio / pater vel mater senes / vel socius in col-
legio fratrum. Logita / quia non diu susti-
nendum. Sed tota vita tua solum / que est
vnius diei.

Premunt te secundo mala diuitiarum /
paupertas in victu z vestitu pro te z fami-
lia in domo / z cete. Logita / quia dies non
est tota vita tua / neq; amplius tolerare co-
geris iuxta regulam.

Premunt te tertio mala fame. habitas cum
contumelioso / detractore / derisore / z c.
Prenertis. Logita / quia nisi die vno solo
oportet te pati z c. Itaq; non cogita de fu-
turo malis / neq; de preteritis / sufficiant tibi
presentia mala. Audi Senecam episto-
la quinta. Non ad presentia inquit / apta

mur / sed cogitationes in longinqua premi-
timus. Itaq; prouidentia maximū bonū
conditionis humane / in malum versa est se-
re pericula / que vident / fugiunt: cum effu-
gere secure sunt. Flos z venturo torquemur
z preterito. Multa bona nostra nobis nos-
cent: timoris enim tormentum memoria re-
ducit / prouidentia anticipat: timore presens
tribus tantū miser est. Hec ille. Ecce q; con-
formiter bona ad verba Christi dicentis
sufficit diei malicia sua.

¶ Dico quarto / q; hec regula etiam vti-
lis est contra omnia vitia. Testis est nobis
Antonius / Basilius / z Cassianus.

Primo Cassianus ait / z habetur coll. xvi.
capitulo sexto. Generale vitiorum perem-
ptorium est / q; homo se de hoc mūdo quos-
tidie credat migraturum.

Secūdo Basilius ait / Semper ante oca-
los tuos versetur vltimus dies. Cum dilu-
culo surrexeris / ne ad vesperam confidas
peruenire / z cum quiescens in lectulo mem-
bra posueris / de lucis ne confidas aduen-
tu / z facillime poteris refrenare ab omnibus
vitijs.

Tertio sanctus Antonius in vitas pat.
folio .xxv. k. Ad inertiam inquit cal-
candā / Apostoli precepta replicemus: qui-
bus se mori quotidie testabat. Similiter z
nos humane cōditionis vitā anticipem re-
tractātes / non peccabimus. Cum enī z exci-
tati mane a somno / ad vesperā nos perue-
nire dubitemus / z quieti corpora conceden-
tes / de lucis non confidamus aduentu-
et vbiq; nature / ac vite incerte memo-
res dei nos intelligamus prouidentia gub-
bernari / hoc modo non delinquemus / aut
aliqua fragili cupiditate raptabimur. Sz
vt irascemur quidē aduersus aliquos. Nec
terrenos congregare thesauros ambiemus
quin potius metu quotidiani recessus / z se-
iungendū corporis iugi expectatiōe / omnia
caduca calcabimus. Lessabit mulierum as-
mor / libidinis extinguatur incēdium: inuis
L iij

Sermones Alphabeticci

cem nobis debita nostra donabimus/ ante
oculos semper haberes vltime retributio is
aduentu: quia maior formido iudicij / et pes
narum timor horridus / simul et lubrice car
nis incentiuā dissoluit / et ruentem animā
quasi ex aliqua rupe sustentat. Adstipula
tur sanctus Hieronymus in epla ad Pau
linum in fine / facile cōtemnit omnia / qui se
semper cogitat esse moriturū. Item Eccle
siastici septimo. Memorare nouissima tua
et in eternum non peccabis. Si placuerit
diffusus loqui ad plebem. Vide Vincen
tium ferrariū / seria secunda post iudica / et
expone. Sed ais / et quomō id putare pos
sem / et in affectum trahere / quod quilibet dies
a me tanquā sit tota mea vita / reputetur
et quod vesperē sim moriturus / Respondeo et
¶ Dico quinto / quod hoc admodum facile
est. etiam si nō ita eueniat: multa enim non
entia actu: imo nunquā futura / nobis pres
entia facere possumus. patet clare / de his
qui patiuntur morbum / qui appellat amoz
hereos. Imaginant enim tales / et etiam ita
afficiuntur / quasi presentes haberent eas /
quas ita seruentur amant feminas / quem
admodum et Berson in tractatu de passio
nibus / post medicos tractat. Porro cogit
tet homo id quod dixit Ezechias rex: preci
sa est / velut a texente vita mea / dum adhuc
ordiret / succidit me / de mane vsq; ad vespē
ram finies me. ecce in propria forma litte
ram nostram de mane vsq; ad vespēram fi
nies me. Similis est vita nostra texture
et tele. Primo textura siue tela / que facta est
non videtur quia circumuoluta colūnellet
et nihil de ea apparet / nisi quod in superfi
cie patet parue quātitatis. Sed neq; quod
texendum est: videtur nondū enim est in re
rum natura. Sic et vita quā vivimus non
apparet / quia transit / et quasi inuoluti oes
cultantur anni preteriti vite nostre. deinde
vita nostra futura / similiter nondum est.
Itaq; nihil de vita nostra / siue tēpore habē
mus / nisi presens nunc quod et ipsum
mor et prius q̄ ediximus / euauit. Secun
do in potestate rectoris est: vt etiam filium
precidat / et texere cesset non secundū volun
tatem texture siue tele / sed suam. Et in pote
state dei rectoris est: vt rumpat filium textu

re vite nostre: quando sibi placuerit / et non
in nostra potestate. Tertio rector etiam alii
quando precidit filium / dum ad hoc ordi
tur. Et deus vitam infanctum puerorum /
et adolescentiū tollit / dum adhuc crescunt
et quasi ordiunt nondum perfecte etatis exi
stentes. Reuera sic est: vt dum putamus
nos diu duraturos / priusq; ad maturam
peruenimus etatem tollit de medio. Fru
stra etiam sibi aliquando blandiunt iuue
nes et senes de bona valitudine / viuacitate
sensuum et aliarum anime potentiarū / qua
si ob hoc securi et tuti sint a morte. Fallun
tur plane exemplū ad hoc est in promptu.
Ecce candela cerea equaliter lucet in prin
cipio sue accensionis in medio et fine: imo
regularis clarius lucet / dum sue consum
ptioni propinquo est. Applica. Candela
homo. lux in candela vita in homine: qui
aliquādo dum viuacissimus videtur / mor
extinguitur. Sicq; instar tele a texente suc
ciditur. Omne igitur instans et non solum
totus dies tibi reputandū est tempus vite
tue. Sed ais / et quid igitur faciendum no
bis ex quo tam breue est terminus vite no
stre: Respondeo et

¶ Dico sexto / quod hoc debes facere ad quod
te hortatur sapiēs Ecclesiasticus. ix. quod
cunq; facere potest manus tua instanter os
perare: quia nec opus / nec ratio / nec scien
tia / nec sapientia erunt apud inferos / quo
tu properas. ex quo nescis diem neq; horā
ideo quod cunq; etc. Quia apud inferos
nullam gratiam reperies: quandoq; homo
inuenit gratiam propter bonitatem opera
tionis: aliquando propter subtilitatem ab
legationis: aliquando propter utilitatem
officij: aliquando propter sublimitatem stu
dij. Ista autē non habent locum apud in
feros / quia ibi nec opus / nec ratio / nec scien
tia / nec sapientia. Ergo nec mechanica /
nec logica / nec phisica / nec metaphisica pro
derunt apud inferos: id est mortem quo mō
properas. vt nobis / qui nō passim ad mor
tem imus / sed properamus / instar nunci
equitantis Romam pro prebenda vel pec
tanti bonos rumores / talis vadit cum per
mutatione equorū: ira quod quando vnus est
fessus / ipse accipit alium. Sic vnus vadit

De Vita christiana.

CXV

ad infernū per luxuriam / sed quando fati-
 gatur in vno actu accipit alium equū: scilicet
 cet ludum auariciā. Et quia nō potest sem-
 per intēdere accipit gulam: et sic de alijs vi-
 cijs: quibus vicissim occupatur etc. Contri-
 nue properat ad infernū. Item Laballarij
 Romam festinantes habent cornua: qui-
 bus ad huc longe ab hospitiis distantibus
 significant eis parari debere alium equum
 cui insideant. Sic tales cum equitant in
 equo gule / inter epulandū sonāt clamore ad
 famulam / et cocum mandantes: vt alius es-
 quas paratur in quo equitent / scilicet bal-
 neum / meretrix / ludus / vel alia cena et cra-
 pula. Sicq; vadunt de vitio in vitium ad
 infernum properantes. Sicut boni de vir-
 tute in virtutem. Item secundū quamlibet
 etatem aptantur proprii equi: quibus pro-
 peratur / dum iuuenis quis est equitat in
 equo luxurie leuitatum et vanitatum coreas-
 rum etc. In virili in equo auaricie et super-
 bie. In senili in auaricie / gule / acedie. Sic
 q; non quiescit in properando ad infernū.
 Sic in monasterijs in equo odij inuidie
 detractionis / iudicij temerarij / in obedi-
 tie gule etc. Itaq; nō iam [rutsch / sed renn
 in die bell] dici potest / nedum de sacerdoti-
 bus [pfaß rutsch in die bell] sed etiam de
 laicis [aff renn in die bell.]

simile est nostre litere veniat tibi in mentem
 regula hec: vt scias hunc diem esse totum
 tempus huius vite.
 Tunc scies quoq; et cogitab; quia tota vis-
 ta tua debet esse martyrium / et crux que-
 dam / sicut dixit quidam sancto: rii. Quem
 tamen scias non diu te oportere ferre: quia
 hec dies tota vita tua est.
 Regulam ergo hanc vobis cōmendo / tan-
 quā vnam ex principalioribus: quāuis em̄
 omnes auree et vtilis sint / tamen inter ceteras
 magnifico. S. A. et T.

¶ Dico septimo / q; hec regula et aurea
 doctrina congrue ponit sub litera T. que
 habet formam tau / crucis / scilicet in Exo-
 do legitur / q; domus in cuius superlimina-
 ri erat sanguis per quem significatur fides
 crucis Christi / cuius figuram habet signū
 T. Angelus exterminator non ingrediebatur
 tur: vt occideret primogenita / et vbi hec do-
 ctina seruat diabolus nocere non potest.
 Signati thau in frōtibus numerati sunt.
 duodecim milia / in Apocalipsi capitulo se-
 primo et eis non nocitum est. Et qui hac li-
 tera etc. In Ezechiele capitulo .ix. Om̄em
 super quem videritis thau / ne occidat. Et
 qui hanc nostram litteram didicerint non
 occidet in anima. Qui regulam hanc ser-
 nauerit / et litteram didicerit facile om̄es hu-
 lus alphabeti literas discet.
 Quādo tu te signaueris signo crucis quod

Visitare
 crebro conscientia
 et ea examinare
 et purgar. Sed
 ais / et quemad-
 modū visitabo
 eā: Respondeo et
 ¶ Dico p̄mo
 q; eā visitare de-
 bes: sicut bon-
 paterfamilias sero ponit rationē cum sua
 familia / de per eam tota die peractis / et
 os si peruerse imprudenter aut infideliter
 egerint / punit. Sic et tu fac. Sed ais fami-
 liam non habeo: Respondeo / q; tibi fami-
 lia est mlt̄a nimis. Familia tua sunt quinq;
 et sensus exteriores / et quinq; interiores: fa-
 milia tua sunt om̄ia membra tua / familia
 tua sunt omnes cogitationes tue. Familia
 tua sunt omnes affectiones tue / ser in con-
 cupiscibili / quinq; in irascibili. De fami-
 lia cogitationū. Audi beatum Gregorium.

[Marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read.]

Sermones Alphabetici

Reputes me hec temere fingisse. Bene inquit cogitationū turba mulre familie appellatione signatur. *Fiam scimus / q̄* absente domina ancillarū lingue perirepunt silentium deserunt / depurati operis officia negligunt / totumq; ordinem h̄bimet viuendi confundunt. Et si repente domina veniet / mox perstreptentes lingue reticent / officia vniuscuiusq; operis repetunt. Sicq; ad opus priū: ac si non recesserint / reuertuntur. Si igitur a domo mentis ad momentum ratio recedat / quasi absente domina cogitationū se clamor / velut garrula ancillaz turba multiplicat: vt autem ratio ad mentem redierit: mox se confusio tumultuosa cōpescit / et quasi ancille se ad iniunctū opus tacite reprimit / dum cogitationes protinus causis se proprijs ad vanitatem subdunt. Hanc cogitationū familiā: similiter et aliorum predictōrū visita et examina. Argue et corripe superbare factis / et emendare iude / sicut iam dicitur.

¶ Dico secundo / q̄ conscientia etiam vifitare debes per motū iudiciū quē docet beatus *Ioannes Crisostomus*. et alij multi sanctorum: imo etiam gentiliū et coincidit in priorem sententiā. Fac tibi iudiciū / sit mens tribunal. Cogitatio accusator / conscientia testis / tu iudex per rationem / timor carnis [bencker] lachryme sanguis. *Uis de glossam. p. 21. Lorin. xi. super illud / q̄ si nosmetipsos tē. Et Bozram / et beati Thomam ibidē.* Deinde statue te ante teipsum quasi alium / et obijce tibi singula peccata: que per totū diem perpetrasti / procedendo per septē peccata capitalia / et eorum filias / qualiter ea perpetrasti cogitatione / locutione / opere / et omissione: per singulos sensus et mēbra. Dic tecū assidue: quare hoc atq; hoc ausus es: quare illud et illud perpetrasti: et pone dignas singulorum penas. **¶** Si refugit ab his cōscientia tua aliena vero criminose ritat. Dic ei nō ego iudex in alios / nec tu alios defensura in iudiciū subisti: Quid ad te si hic vel ille male viuat: tu dic quare hoc fecisti. **¶** Si causam dicere non possit / sed balbutiat atq; suspescat: quasi superbā ancillam / ac fornicatione corruptam cede verberibus / ac flagellis dilas-

nia / tormenta inferni ei ostende. **¶** Si dia bolū in causam trahere nitatur / et per cum se excusare dicendo / h̄bi per eundē infidias iniriui. Dic / hec omnia superflua sunt / neq; in te aliquid poteris / nisi tu volueris. **¶** Si rursus dicit / corpori alligata sum / cū be minib; habito carne induta sum. Dic / car se inanes be sunt. Sunt em̄ et alij in terris et carne qui tamē continent / et bene viuunt. **¶** Si rursus dicit / ille me irritauit: Responde: q̄a in potestate tua est non irritari. non nunquā enim et tu iram superasti ad illius certissimū argumentū est: q̄ vincere potes. **¶** Si dixerit formositate incensum se atq; inflāmatum fuisse: Responde ad eam poteras profecto teipsum continere affaras et exempla multorū / memento mulieris prime: que dixit serpens decepit me / et non effugit. **¶** Hec ex *Crisostomo super Iacobū et cor. xliij.* Sed atq; et que tibi vtilitas ex hac iudiciali visitatiōe pretulerit: si eam ita vt dicis perfecero: Responde et

¶ Dico tertio / q̄ vtilis est hec regula contra elationem: qui em̄ tam clare sibi per singulos dies suos defectus et peccata proponit: quomodo in dationē prorumpere possit: et non inde humiliari: hoc darius luce est. Sed producamus ad hoc testimonia sanctorū. *Beatus Ioannes Crisostomus.* Recordande sunt aī multitudine peccatorum. Recordanda conscientia maculata: que vtiq; cum stimulare nos cepit: nequaquā elatione / aut arrogantie locum relinquet. *Audi et beati Gregorij.* Cum bona inquit fratres agitis semper ad memoriam male acta reuocate: vt dum caute culpa respiciatur / nunquā de bono opere incaute. *Animus letetur.* Sensit hoc beatus *Benardus cū diceret.* Si me nō inspicio nescio me ip̄m. Si autē me inspicio / meip̄m tolerare nō possum: tanta em̄ inuenio in me que digna sunt reprehensione et cōfusione / et quāto sepius et subtilius me discunt / tāto plures abominatiōes in angulis cordis mei inuenio. *Ex quo nanq; peccare cepi / nunquam vno die sine peccato transire potui: nec adhuc peccare cesso / sed de die in diem peccata peccatis addo / et ea proculis habeo nec gemo / erubescenda video nec erubescio / eos*

lenda intueor nec doleo / quod est mortis si-
gnū z damnatiōis iudiciū. **Hec ex Vaf-
seo Vegio de perseverācia lib. vi. cap. iiii.**

¶ Dico quarto / q̄ hec regula etiā vtilis
est contra casum a bonis. Sic asserit san-
ctus Basilius. **Qui inquit oblitus fuerit
delicta sua ad memoriā renouare / non se in-
stigar ad penitentiam / paulatimq; a bonis
cadit. Seneca in tertio lib. de ira ait / delis-
net ira / z erit moderatioz / qui quotidie ad
rationē reddendam vocandus est / vere ita
est quod et experimento discimus procura-
tor / Cononius sciens se domino suo omni
die ad vel perā rationem redditū ire multo
cautior est / q̄ si sciret se nunquā ad hoc cō-
pulsū iri. Sed z quidā sanctorum patrū
dicit / qui semper se arguit / potest in omni
loco consistere. Seruemus igit̄ illud quod
ad propositum suadet beatus Bernardus
sicut allegat Vasseus Vegios lib. iij. capi-
tulo. iij. Integritatis inquit tue curiosus
explorator / vitam tuā quotidiana discussio-
ne examina. Attende diligenter q̄ntū profis-
cis / v̄l q̄ntū deficiis / qualis sis moribus / et
qualis in affectibus / q̄ similis sis deo / vel
quā dissimilis / q̄ prope / vel q̄ longe non
locoz interuallis / sed morū affectibus.
Stude tu cognoscere te / quia multo meli-
or z laudabilior es / si te cognoscis / q̄ si te
neglecto / cognosceres cursus syderū / vires
barbarum / complexionēs hominū. Redde
ergo homo te tibi z si non semper / vel ses-
pe / vel saltem interdū / Rege tuos affectus
dirige actus / corrige excessus / in te nihil
maneat indisciplinatū. pone omnes trans-
gressiones ante oculos tuos / statue te ante
te / tanquā alium / z sic temetipsum plange /
plora iniquitates / z peccata quibus deum
offendisti / indica ei miseras tuas / ostende
maliciam aduersariorum tuorum.**

¶ Dico quinto / q̄ vtilis est hec regula /
quia facit effugere diuinū iudiciū. testis
est Paulus primo Corin. xi. Si nosmet-
iplos dijudicemus / non dijudicemur.
Dios: id est puniremur a deo. Nam quicū
q̄ se iudicauerit / non damnabitur / si hanc
Apostoli autoritatē latius tractare volue-
ris. Vide glossam. Bonam / z Thomam
super eandem / quia eam late exponunt. pri-

mo Corin. xi.) Itaq; hoc iudiciū supra
modum diligit in nobis deus. Poterit er-
go dicere in nouissimis / qui talem iudiciū
in hoc seculo frequenter exercuit illud psal-
mi. Feci iudiciū z iustitiam non tradas
me calūntiantibus me. Id igitur iudiciū
si quotidie diligenter facies / terribili futu-
ri iudicis tribunali assistes: vt dicit Criso-
stomus vbi supra. Audiant hoc ambitiosē
quiq; qui desyderant esse in potestate / z ali-
orum rectores. In monasterijs Abbates /
Priores / et Priorisse. In ecclesijs Episco-
pi / Prepositi / z Pastores. In ciuitatibus
Rectores / et Iudices. Esto o frater Iudex
super his que in te sunt. Iudica z castiga /
familiā illam / que in te est / z certe magnam
rem fecisti. Maiorē plane q̄ si te neglecto
aliorum iudiciū exerceres zc.

¶ Dico sexto / q̄ hanc regulam nedū san-
cti patres tradiderunt / z exercuerunt: imo
etiā multi gentiliū de christianis patuit ex
dictis Crisostomi / z Augustini / z b. Bern-
hardi / z aliorum sanctorū allegatorum: qui
procul dubio id quod docuerunt / etiam fe-
cerunt. Legimus deniq; de beato Job in
veteri testamēto: vt dicit beatus Iohannes
Crisostomus / vbi supra. Q. liberos suos
mundauit: nā qui pro incertis hostias as-
sidue offerebat / multo magis certorum il-
lum / atq; manifestorū rationes petisse cre-
dendum est. Sed ad gentiles venio / de qui-
bus magis mirandū / q̄ z ipsi nostre regu-
le astipulantur: dum eam docent / z seruaue-
rint. Pythagoras admonere solebat discipu-
los suos: vt quotidie ista cum domū ingre-
derentur / dicerent / vbi nam exiui? quid fe-
ci? quid ex eis que facere debui / obmisi.
Cleoboli quoq; sapientis preceptū fuisse le-
gimus: vt antequam domo exeamus: quid
acturi simus apud nos ptractemus. Rur-
sum quoq; cum redierimus: quid a nobis
actum fuerit / recogitemus: quod vtile fu-
isse sibi asserit Franciscus Petrarca / dum
in vigilia beati Iohannis Colonie vidisset
feminas brachia denudantes / z se de aqua
Rheni lauantes: ait nisi paratus venissem
moueri potuissim. Habes ecce exempla dis-
creti gentilium. Accipe exempla facti. Carbo
hoc ita obseruabat: vt quod cunq; per dies

Sermones Alphabetici

egisset/ vidisset/ legisset/ sub nocte/ etiam animo repeteret/ scrutans omnia siue acta/ siue cogitata/ exigensq; diligentissimā eorum a seipso recordationem. Meditatio lectorum/ et auditorum facit hominē profunde/ et non superficiali scientē: quia sedet in memoria/ et afficit cum hoc. Inde superficialiales manemus: qui multa legimus die et nocte: sed in meditationem et affectum non trahimus. Ideo mox evanescent lecta etc. Seneca diligentissime regulā nostram servavit. de seipso enim dicit tertio lib. de ira. Utro inquit hac potestate: ut quotidie apud me causam dicam/ cum sublatus et conspectu lumen est/ et conticuit vapor/ moris iam mei conscientia/ totū diem meū scrutor/ facta dictaq; mea rememor/ nihil mihi ipse abscondo/ nihil transeo: quare enim quicquid ex erroribus meis timeam/ cum possim dicere: vide ne istud amplius facias/ ne tibi ignosco. In illa disputatione pugnatus locutus es: noli postea congregari cum imperiis nolunt discere: qui nunquā didicerunt. Illam liberius admonuisti/ et debes. Itaq; non emendasti/ sed offendisti: de cetero vide/ ne non tantū an verum sit quod dicit/ sed an ille cui dicitur/ veri patiens sit admoneri beatus gaudet/ pessimus quisq; correptorem asperrime patitur/ in iuuio quorundam te sales et in dolorem tuū iacta verba teigerūt. Vitare vulgares conuictus memero. Solutior est post vinum licentia/ quia ne sobrius quidem pudor est. Hec et multa alia sibi proponit gentilis ille Seneca et seipm coarguit. Sed quid nos agimus? Respondeo et

¶ Dico septimo et ultimo/ sicut Joānes Crisostomus/ q; nos non ita facimus/ sed contra/ dum primū recumbimus secularia nobiscū negotia vertimus/ ac alijs spurcissimis cogitationibus inquinamur. Alij quid mutuo dedimus/ aut accepimus/ ceteraq; huiusmodi caduca et instabilia cogitamus. Et filias quidē virgines diligenter observamus. Animā vero que omni hac vita prestantior est/ fornicari atq; deturpari mille spurcissimis cogitationibus sinimus. Nam siue deliciarum/ siue formosi corporis/ siue odij/ siue alia quecumq; cogitatio nobis in-

cederit/ ianuis cōtinuo apertis inuicamus et trahimus/ et cum omni securitate fornicari cum ania nostra permittimus. Quia re quā ineptius aut stultius fieri potest? Animā nostram qua nihil habemus preciosius tot tantisq; sordidissimis adulteris/ quasi despectas tradere decet? ut cum illis tamdiu corrumpatur quā diu facietate illi fessi decesserint: quod nunquā certe fit/ nisi cum iam somnus defatigatos inuasit. Immo vero/ nec tunc quidē: somnia em atq; nocturna earum rerū simulachra/ nobiscum pernoctant. Ita illa cessante iam die somnia plerūq; in rem veras excurrunt. Et pupillam quidem oculorū/ ne minimo ledatur pulvere diligenter custodis. Animā autem tuā tanta malorū congerie pressam negligis: quando igitur ab his sordibus animam detragemus. Hec Crisostomus.

X

Enia siue do-
na naturalia considerare
I. xeben naturliche ney-
gungē. ¶ Sed ais/ et quod
hoc est/ et quomodo et ad
quid consideranda: Res-
pondeo et

¶ Dico primo/ q; homo in omni suo proposito considerare debet suā conditionem naturā/ complexionem/ et inclinationē ad quid inclinatus sit/ et bonas inclinationes promoueat/ et contra malas inclinationes precipue repugnet. Non sunt enim omnes homines equaliter inclinati ad vitia et virtutes/ quidam naturaliter iusti/ quidam naturaliter casti. Alij e contra. Bonas ergo inclinationes d; q̄s promouere/ malis resistere.

¶ Dico secundo/ q; malis inclinationibus quas in se sentit/ debet principaliter resistere: sit ira/ sit cupiditas carnis/ superbia/ auaricia etc. Hoc facile potest homo in se conatū pugnandi exercere/ docuit hoc quidam sanctorū. Nam frater quidā interrogauit lenē dicens: quid faciam? quia multae cogitationes sollicitat me/ et nescio quomodo

do repugnem eis/dixit senex non repugnes
contra omnes/ sed contra vnā. Omnes em̄
cogitationes monachoz/ vnū habent caput
necessariū ergo est considerare/ que z qual' sit/
z aduersus illā reniti. Ita em̄ z residue cog
itationes humiliant. Hec ex vitas pa. fol.
det. p. Hoc non solū in motibz interioribz
sed etiā exterioribus locū habet: sicut bea.
Thomas docet. ij. tractatu de modestia/
z dicit inferius sub litera. 3.

¶ Dico tertio/ q' ad hoc simile habemus
in ciuitate obsessa hostibus/ vbi cura habe
tur maior circa infirmitate partem muri/ z
tu fac simile. Si hoc fecisset pbariseus nō
fuisse datus cōtra publicanū/ prouiderat
bene menibz iusticie z castitatis cum diceret
non sum sicut adulteri/ raptores/ decimas
do oim que possideo: bis ieiuno in sabba/
to/ sed male prouidit imbecilliori parti cuz
diceret/ velut hic publicanus. hic intrauit
diabolus hostis z cepit ciuitatē. Sic bea.
Gregorius docet in casu perplexitatis super
illo Job. Herui testiculorum eius perplexi
Item Berson in floribus dicit q' perplexitas

¶ Dico quarto/ q' incli (vitari potest.
nationes bonas ad virtutes pmouere debet
z non in vacuū recipere. Audi Bersonne in
de practica mystice consideratiōe scda: gau
deant inquit bene nati/ siue hoc habeant a
solo dei miraculo: vt Joānes baptista. Si
ue ab influxu superiorū corporū/ siue a proxi
ma radice parentū/ vel ab educatiōe bona
que mores facit. Gratias agant vnde cūqz
prouenerint. Neqz talē gratiā in vacuū re
cipiant. Hec ille. Et quomō ergo pmoue
bimus? Hoc modo: vt primo ea bona ad
quenatural'es inclinatus facias/ z per ex
ercitiū frequēs augeas/ z habitū acquiras
Scdo vt ea facias ex voluntate/ z motu grē
siue charitatis: vt sic tibi fiant meritoria/ di
sce rapere opera per te fienda ex manibus
nature. instar matris familie rapientis de
manu ancille aliqua operāda vel coquēda:
vt placeat marito. Primo debes d talibus
inclinatiōibz grās agere deo/ z d eis gaude
re. Secūdo debes eas excolere per iuge ex
ercitiū de habitu in actum deducere/ sicut
plātulas aut scia. Tertio debes eas in al
tum dirigere/ in deū referre actus illos/ per

charitatem in star vxoris zelotipe. Solent
vxores zelotipe oīa administranda maritis
de manu ancillaz rapere vt magis placeāt
z ad minus scutellas appositas vertunt in
aliā partem/ quatenus oñdit eas non bene
perficisse. Sic tu de manu passionis natu
re vel etiam liberi arbitrij rape opa z scdm
instinctū grē z charitatis dirige in finē de
bitum deū scz. Sic faciendo bene negocia
ris cū talento gratie neqz in vacuū recipis.

¶ Dico quinto: q' hoc nos docz Prosper
de vita contemplatiua lib. iij. cap. vii. tales
inquit pudicos aut tempatio corporis fa
cit aut timor supplicij temporalis/ ab impud
cicie actione suspēdit/ aut occasio negat a
destituit. Sz licet voluntate sit impudicus
q' necessitate pudicus est/ tñ si z ille tempati
corporis de beneficio nature sue/ deo aucto
ri oim naturaz gratias agat z ille quem tim
mor in bona pudicie tenet/ atqz is cui fas
cultate mechandi negat occasio: vitare pu
dice p̄suecunt in virtute de necessitate p̄si
ciunt z paulatim ipsius pudicie delectati
one crescente pudici veraciter fiunt vt non
iam sermone sed virtute sordes impudici
cie detestantes/ nō timore pene carnalibus
incencijs oblitum qd est insipientiū pro
priū. Sed execratione peccati refrenent in
queros carnis affectus / qd est consumate
castitatis fastigium.

¶ Dico sexto: q' nos in his multum sege
nes sumus z incircumspēci. Etenim z
si gratia in nobis z charitas existat non tñ
ex motu eius operamur. Sz natura vel vo
luntas de manu eius rapiūt/ quo fit vt ac
tus meritorius nō efficiat. Non enim suffi
cit in existentia gratie: sed requirit q' ex mo
tu grē quis operetur/ alias peccatū veniale
est meritoriu qd nemo dicit. Et qd de his
qui sola sensualitate impellunt vt bestia d
quibz Sen. epla. xxiij. q' incipit putas me
Pauci sunt inqt q' p̄silio se suas disponāt.
Leteri eoz more q' fluminibz innatant non
eunt sed ferunt. Et quibus alios leuioz vn
da detinuit ac mollius venit/ alios vebemē
ter rapuit alios prope ripe cursu lingua
scente deposuit/ alios torrens impetus de
iecit in mare: ideo constituendū est qd vel
mus z in eo perseverandum.

Sermones

¶ Dico septimo: q̄ frequenter etiam inanis gloria rapit opera de manu gratie & liberi arbitrii: que libere arbitrium rapit de manu nature & sensualitatis siue passionū. Itaq; aliter mihi videt bec certatio in homine/qualis videt inter pullos galline/ q̄ certatim & vicissim vermiculū sibi inuicem rapiūt. Sic natura passio sensualis/ratio siue liberū arbitrium & gratia siue charitas concertant/vermis bonum opus/quatuor pulli cōplexio/sensualitas siue passio ratio siue voluntas / gratia siue charitas/ & inanis gloria siue vanitas/ratio rapit de ore sensualitatis / charitas rapit de rostrō rationis / vanitas rapit de rostrō charitatis. Ex his habetur satis intellectus huius regule: q̄ sc̄ quis debet malis inclinationibus resistere/bonas autem promouere/quod non obseruant multi parentum/ q̄ tales filiorū suorum inclinationes natura/ les exterminant: puta si natura fuerit quieti/ p̄positi/ patientes/ pacifici/ modesti/ deo deuoti/ simplices/ humiles/ frugales/ verecundi/ misericordes/ mansueti/ casti/ mox a parentibus super hoc corripuntur & instigantur ad superbiam/ vindictam/ loquacitatem/ vanitates/ & cetera vicia. Sicq; extirpant bonas inclinationes. Sic faciunt & boni socij q̄ pueros alios irident castos seducuntq; sic ad luxuriā appellantes eos spadones/faciuntq; vt p̄tra inclinationem eorū naturā etiā cum adhuc sunt etatis immature/ attentat actus venereos/ furta/ rixas/ crapulas/ hoc fit nō iuxta morē studentū frigatoz dicit/ volumus. Sed curare nō debent tales seductiones ac iriſiones bene nati sed contemnere & pmouere: potius tales bonas iclinationes. Mala est bec erubescencia & notata p̄ Psal. Sagitte parvulorū facte sunt plage eorū. Siles plane diabolo & herodi q̄ christū extinguere nitebat in paruulis. Sicut & pharao in iudeorū pueris / Vide in Summa vicioz de mala erubescencia & applica ad p̄positum.

Alphabetici

Aspiratio

nes vitinas au
uertere & eas non
extinguere [inspre
chun] e gotes bor
en vno erboze vi
he nit eteica. enn]
Debet homo imi
tari beat. Leclia

actus hodie festū colimus que cum sponso Valeriano & Tiburtio diuinis inspirationibus aurē exhibuerunt/ quemadmodum in eius legenda hodie legit/ vnae & non incogruē de hac inspiratione diuina hodie predicabitur. Et qd̄ ais: & dices nobis de hac regula. Respondeo &.

¶ Dico Primo: cum Personetractata de practica multice industria, iij. q̄ vox multoz est/ sufficit nunc vita cōis. Si cū infimis saluari potero satis cit. Fido merita Apostolorū vel Martyrum/ nolo volare p̄ summa/ incedere p̄ planiora/ contentus suz. Si viderint hi q̄ iā imperfecto est noue esse perfectum. In via dei nō progredi/ regredi est: damnatur in super seruus piger/ q̄ talentum seruare contentus/ illud nō in fenus tradit: facimus hoc perspicuum in exemplo familiaris/ habet aliquis p̄potes nobilissq; paterfamilias/ plures filios quolibz aptissimū ad amplificandū bonitate/ rem familiarē industria sua/ vnus illoz alijs laborantibus/ sedet in domo piger & iners/ nihil curans/ dum nō nihil sordide viuat: nihil altū nihil p̄clarum vel dignū ingenio suo aut paterna nobilitate recogitat/ cōuenit sibi sufficere bona iā habita/ & qualicūq; vita vti. Euocat autē pater eum ad actū sublimiores & arduos/ monet & stimulat. Quis non facile viderit quomō hic filius si obaudit nec obedit / odiosus erit patri. Sic si militer ponit ap̄d patrē celestem/ hi quos trahit ad charismata meliora/ ad actū diuiniorez dum torpescunt/ berentes in infimis/ nec ad perfectionē semet extendentes. Nec ille. Est itaq; mens regule vt ad instincū perfectionis homo se accingat/ & nō languescat contra p̄cepta domini h̄ v̄

deat que sit voluntas dei bene placens. zē
 ¶ Dico Secundo : q̄ nedum exaudire
 debet instinctus ab imperfectione ad perfe
 ctionē monentes / sed etiam ad p̄uersionem
 a peccatis simulans debent vtriq̄ se apra
 re exemplo Dauid q̄ ait. Audiam quid lo
 quat in me dominus deus / quoniā loque
 tur pacem in plebem suam / z in eos q̄ con
 uertunt ad cor. Stat dñs ad ostiū pecca
 toris / z impetū pulsans iuxta illud Apo
 ca. Ego sto ad ostium pulso / tu autē vide
 ris / vt ei respondeas / aperias / recipias / z
 pulsationes inspirationū suaz per se vel ali
 os non obaudias / z negligas : ad ostium tri
 plicū hominum pulsāt dominus . Primi
 sunt q̄ pulsant p̄orsus non audiūt nec ape
 riunt nec respondent / ipsi sunt obstinati z
 indurati qui nec p̄ inspirationē nec potesta
 tem emolliri possunt Adamas zach . viij.
 Cor suum posuerūt adamantem / imō ada
 mante duriores : qz nec malleis inferni / nec
 gau dijs celi / nec sanguine christi emolliri
 possunt. Alij sunt q̄ audiunt z respondent
 sed ei nō aperiunt dicentes se peccatores s̄
 non penitent. Tertij audiunt ammonitio
 nes z respondent / qz cognoscunt z confitē
 tur se peccatores / z aperiunt quia vertunt se
 a peccatis / sed nō retinent apud se : quia p̄
 pter aduenientes hospites id est tentatiōes
 vel carnales delectationes : tanq̄ pauper ex
 pellit. Lixij . Similiter z p̄ter varia vte
 silia id est sollicitudines temporalū locū non
 habet. Quarti audiunt aperiūt z quiescere
 permittunt p̄ perseuerantiā / beati illi quia
 ei audiūt admonitiōē Psalmiste dicētis.
 Hodie si vocē eius audieritis nolite obdū
 rare corda vestra. Sed ais quid est cor du
 rum / quomō molliendū ? Respondeo z

¶ Dico Tertio : Sicut beat. Bernhar.
 ad Eugenū lib. i. q̄ cor durum est qd nec
 p̄punctione scindit / nec pietate molliendū /
 nec mouet precib / minis nō cedit / flagel
 lis durat / ingratū ad beneficia / ad consilia
 infidū / ad iudicia surdū / inuerecundū ad
 turpia / inpauidū ad periculū / inhumanū
 ad humana / temerariū in diuina / p̄teritoz
 obliuiscens / p̄sentū negligens / futura non
 prouidens. Ipsum est cui p̄teritoz p̄ter
 solas iniurias nihil omnino nō p̄terit / p̄s

sentiū nihil nō perit / futuroz nulla nisi for
 te ad vlciscēdū . p̄spectio seu p̄paratio ē . Et
 vt in breui cūcta horribilis mali mala p̄ple
 ctar / ipm est qd nec deūtinet nec hoies re
 ueret. Hec ille. Sed qmō emolliri poterō
 cor meū natura durū. Respondeo p̄m eun
 dez in omelia sup illd Luce de duobz disci
 pulis euntibz i Lema . Si inqt qdaz natu
 rali duricia / cor tuū senseris induratū. In
 sta orationibz / intende meditationibz / cur
 re vbi impetus est spūs / ne carni assensum
 dederisingere te vigilijs : p̄ lachrimarū vi
 olentiā vni te dño maiestatis. Et dic Jas
 ne nobiscū dñe quoniam aduespascit / z in
 clinata est dies. Queris quomodo qs per
 uenit ad cor durū. Respondet beat. Bern.
 ad Euge. Occupationes inquit ducunt te
 quo tu nō vis / queris quoz ad cor durum.
 Ne pergas querere qd id fieri non expau
 sti / iuum est hoc . Solum est cor durū qd
 semetipsum nō exhorret qz nec fetit. Quid
 me interrogas interroga Pharaonē. Hemo
 duri cordis salutē vniquā adeptus est nisi
 quē forte miserans de' abstulit ab eo iuxta
 p̄phetiā : Cor lapideū z dedit cor carnem.
 Hec tamē duritia cordis intelligi debet de
 corde non carnali aut sensuali sed rationali
 vt optime declarat Berfon de Laticor. do.
 79. cap. k. Vbi post diuinctionem dupli
 cis doloris sensualis z rationalis dicit q se
 cundū hunc sensualem dolorē non semper
 mensuranda est bonitas penitentie. Cuius
 ratio est : itat em̄ duos esse z sepe videmus
 quoz vnus ex complexiōe naturali / cor ha
 bet strenuū z virile nec lachrimis idoneum
 ita vt vel vix vl' nunq̄ flere possit. Erit al
 ter cordis feminei mollis ad omnē miserati
 onis occasiōē lachrimis lapsū vel pros
 num / prius eliciet detestatiōē peccati sui
 intensius in aīo fortius z laudabilius in
 casu q̄ aliis. Hec apprehendet illum sapi
 entis p̄bz. Cor duz male hēbit in nouissi
 mo / iam em̄ talis peccata detestās propter
 deum / nō durum cor habere sed molle di
 cendus est : fit tamen vt sepe redundantia
 doloris cordialis in corpus / nisi sicut se li
 bere mens ne fluat in inferiora / sicut in chri
 sto fuit / sicut poterat Adam / sicut Maria
 cum p̄speramur in virtutū successibz in die

U ij

Sermones

sumus. Cum nos obnubilant tribulatio-
nū angustie incipit nobis aduersari.
Cū tristitia nos confundit / nobiscum adue-
sperascit. Et qz at te q̄ solus labore z dolo-
re confideras cor nrm respicit. **D**ane nobi-
scū dñe qz aduersari scit: iam veniunt aque
vltz ad animā / iā deuotionis delicia vertū-
tur in miseriam / iam omnes angulos men-
tis / venus tentatiōis p̄cutit. **D**ane nobi-
scū dñe qm̄ aduersari scit: tu tribulatiō / cor-
de refrigeriū / tu refugiū / tu solatium / tu
potestas / tuū est imperiū / intenti sunt in
te oculi oīm / te solū hñtes aīa concupiscit.
Dane nobiscū dñe qm̄ aduersari scit. **S**i
ne te nihil possumus facere / tu solus lucer-
na nra in nocte / tu turris a facie tribulantis
tue miseratiōis oculis oīa q̄ sub celo sunt
respicit. **D**ane nobiscū dñe: **H**ec Bern.
Sz aīa velle audire z exaudire institutus
diuinos / si z dūz eos dinoscere ab instin-
ctibus diabolicis q̄b signis possem hos ab
illis cognoscere. Respondeo z

¶ Dico quarto: qz dñs Jo. Ber. fecit su-
per hoc speciale tractatū sub metaphora
nūmismatis z alibi sparsim scz in cetero-
gio de impulsibus. lxxij. v. z in canticordo.
lxxix. l. q̄ optime p̄gruūt p̄posito ideo vi-
denda. Sic z **H**enricus de primaria ordi-
nis Augusti. heremitaz. Ego aut in p̄sen-
tiā tria dūtaxat ponā. Prīmū est p̄forma-
tio: h̄ illud ad qd̄ instigaris exēplis ch. isti
z sctoz te magis p̄formet / Joā. x. Ego sum
ostium p̄ me h̄ q̄s introierit saluabit / q̄ aut ali-
unde intrat ille fur est z latro. **H**ec Bern.
Adde qd̄ dicit **B**erson vbi supra z p̄formet
se p̄ceptis sanctorū doctorū z obedientie de-
bite. Si em̄ id ad qd̄ instigaris q̄stuncūqz
bonū melius appareret: fuare nō posses si-
ne transgressiōe p̄cepti / iā nō esset instin-
ctus diuinus sed diabolicus / qd̄ em̄ dictū est de
exaudiendo instin-ctū intelligi debz de illis
q̄ nullo statu vel officio humiliori sic alliga-
ti tenent / qz absqz p̄cepti transgressiōe ne-
queāt ad altiora p̄scendere: hoc interim pro-
fecto altissimū merito reputari conuenit qz
obdientia diuine iustitiā opatur: hec **B**er-
son in practica mystice. lxx. Scdm̄ signum
est: si illud ad qd̄ instigaris / te magis in te
ip̄o humiliet / hoc certū indicium est qz iste in-
stin-ctus est diuinus / z in beatitudine indus-

ctiu? / qz sup̄bia fuit causa lapsus primū an-
geli iō e) humilitas / illā viā oñ dicit ch. illi
dicit a me qz m̄is / sup̄ z h̄ūilis corde. **T**er-
tiū signū est h̄ illud ad qd̄ instigaris / magis
p̄greget z adonet / iunctus em̄ diuinus / lem-
per reuocat boīem ab exterioribz tumultibz
seculi / z ip̄m iurat ad simplicitatē z vnita-
tē sui cordis: qz cōto hō magis in seip̄o re-
colligit z certatuo vicinior existit / tanto
erit potētiōz / ad tētatōes q̄slibz repellēdas
hec **H**ein. tu tñ hec modifica ex **B**erone.

¶ Dico quinto: qz ad simplicitatē iūter
instinctus diuinus / patz in bonis religio-
siorū facies / sicut esse simplex / ad dñs
gnā dūz eoz innocētā z internā mētis p̄stā-
tiā. **I**psoz etiā oculi sunt dep̄lli ad designā-
tiū / qz eoz hit elongatiū ab affectiōe terre
noz / z qz mēs ipsoz in solo deo iugiter de-
lectet. **A**uidia intū p̄ mūdū sunt eis penas
lia / ad oñdendū qz nullā p̄nitā cum mūdo
p̄cipēt / put saluator dixit Joā. xi. Si d̄
mūdo fuissetis mūdus qd̄ suū erat. **I**sti eti-
am hoīes solitudinē diligūt / z libētē sunt
solitarij qz totā suā dilectionē in deo posue-
rūt z iō appetūt esse solitarij / ne tumultus ex-
terior / ip̄is diuinā penitētā intercludat. hec
Henri. de fri. Sic vñ sctoz patrū dū ab
eo q̄rēt cur fugeret hoīes an ne eos odis-
ret: rñdit nō odio s̄ amo / qz autē cū hoībz
z deo esse nō possuz / hoīes fugio / q̄re in vi-
tas patrū. **S**ubiungit **H**ein. **D**ia ista cui
dēter designāt qz iō diuinus / instin-ctus hoīz
ab exterioribz ad intima cordis sui reuocat
vt eū in seip̄o reddat fortiorē z ad p̄seruan-
dū diuinā penitētā fiat ap̄riorē. **Q**d̄ subri-
liter inuere videt p̄betā cū d̄t. **A**ccedat hō
ad cor altū z exaltabit de / cor em̄ altū fm̄
Augu. dicit cor secretū / vñ hō debz accede-
re ad tā secretū z intimū locū cordis sui vt ip̄-
se ab om̄ibz tumultibz z curis seculi absō-
dat / z sic in ip̄o de exaltabit p̄ largos scz
instin-ctus diuine pietatis / ex q̄b hō in tātas
p̄fectiōez subuehit qz efficit forma z specu-
lū rēte vniēdi oībz ip̄z p̄tēplātibz. **I**sa. 60.
oēs q̄ videāt eos / cognoscēt ip̄os / hoc est
eoz vitā exēplare z mores sctos app̄babit
z dicēt qm̄ hoc est semen cui bñ dicit dñs
hec **H**einri. **I**te hec est gnatio q̄rētū dñm.
¶ Dico sexto: post **B**erso. vbi supra sunt
ap̄d q̄s dñabilis iudicāda esset oīllo p̄tē

De Vita dñi

plationis inquirende / quæ admo dū positi
in schola religionis q̄ est schola deuotōis
orationis ⁊ fletuum. Tales insu per esse
cōuenit ecclesiasticos qui labores populo
rum in o cio possident vt custodiant iustifi
cationes dñi ⁊ legē eius exq̄rant. Quales
demū plures inueniunt viri ⁊ femine de se
culo: quibz sufficiens octū instructio ⁊ inge
niū superunt: vt se totos in deū conuertāt
⁊ rapiant: assint itaq̄ apud eos fides / spes
⁊ charitas. subtilior institutio nō magno
pere querenda est: vt toti transeant in affe
ctum cordis bonū. **Hec ille.**

¶ Dico septio: q̄ nobis cauendū est val
de ⁊ precipue ne inunctus illos / nedū non
audiamus / sed ⁊ auditos nō extingamus
obediētes exhortatiōi. b. Pauli p̄i. 1. cor. v.
dicēt. Spiritū nolite extinguere extingui
tur plāe spūs sicut ignis. Spūs em̄ ignis
est. In quibz extinguit flatu siue vento su
perbie. p̄i. Reg. xvi. Spiritus dñi recessit
a Saul ⁊ exagitabat eum spiritus nequā a
dño. In alijs extinguitur supfusione aque
luxurie. Sen. vi. Non permanebit spūs me
us in hoie qz caro est. In alijs extinguit con
sumptiōe maioris flāme vel fumi iracūdie
Ma. actū. Ipsi ad iracūdiā prouocauerūt
deum ⁊ afflicerunt spiritū eius ⁊ cōuersus
est eis in inimicū / glosa sp̄m sanctū tristat
qui virū spirituale contrūtat: hec ex Boza
p̄i. 1. cor. v. Rogemus dominum ⁊c.

Eluzha
bere ad discipli
nam ⁊ modesti
am mox / zucht
habē in wyfen
worten vnd ge
berden.] Sūt
quidā fatui ho
mines qui sibi
purāt sufficere

⁊. ⁊ sola interiora curātes / ⁊ nihil de exte
rioribz: sicut illi de spiritu libertatis. cōtra ta
les est nra litera. S; ais ⁊ qd est disciplina?
¶ Rñdeo ⁊ dico p̄io / q̄ nomē discipline
est anceps ⁊ ambiguū / sicut h̄ in sum. viri
tutū. ego tñ in p̄ntiaz eā capio p̄ modestia

prout est p̄tus qua q̄s bñ se hz in exterioris
bus dicti ⁊ facti. s. in loquēdo / stando / sedē
do / iacēdo / ambulādo / vestitu ⁊c. Prout cō
sistit in exterioribz corpis moribus vel ex
teriori ornatu / virtus em̄ moralis consistit
in hoc q̄ ea que sunt hominū p̄ rationē or
dinant / manifestū est autē q̄ exteriores mo
tus hominū sunt per rationē ordinabiles /
ad imperiū enī rationis exteriora mem
bra mouentur vnde manifestum est q̄ circa
hoz motū ordinatiōne virtus moralis
sistit: ⁊ hanc appellamus in p̄posito mode
stiam siue disciplinam. Sic disciplinā ac
cipere videt Hugo dicēs: disciplina est mē
brozū omniū motus ordinatus / ⁊ dispositio
decens in omni habitu ⁊ actione. Silke
beat. Bernbar. dicens in eplis / disciplina
ceruicē submitit / ponit supercilia / cōponit
vultum / ligat oculos / cachinnos cohibet /
moderat linguā / gulam frenat / iram sedat /
format incessum. Sed ais vbi est euāda?

¶ Dico secundo: q̄ est seruanda. Hecuz
in manifesto sed etiā in occulto / cum solus
es ⁊ ita te modeste ⁊ composite te habere in
moribus ac si esles corā omni populo: hoc
a Sen. dicit viuere apertis ianuis / q̄liter
pauci viuunt. Magnā hoc affert utilitatē
Et qualem inquis? Prima est mentis p̄tā
tia sicut enim de incōstantia mentis nascit
inordinata motio corporis ita quoq̄ dum
corpus per disciplinā stringit̄ animus ad
p̄tāntiam solidatur / ⁊ paulatim intrinse
cus mens ad quietē p̄ponit̄ cum p̄ discipli
ne custodia mali motus eius foras fluere
non sinunt. Et q̄s mala desi dā foris coher
cendo p̄rimunt tantū p̄ eā bonū desiderūz
interius conualescit paulatim q̄ eadē virtu
tis forma / p̄ consuetudinē menti imprim̄ q̄
foris per disciplinā in habitu corporis cō
seruat̄ vt ait Hugo. Scda utilitas: est di
spositio / disponit em̄ hoiez vt faciliter pos
sit seruare in publico disciplinā q̄s in ocul
to seruare p̄suevit qd̄ alias sibi admodum
dissimile foret. Tñ em̄ indisciplinā in pub
licū venit / velit nolit se p̄tinere nō valet q̄n
immodestia ostendat. Nemo em̄ s̄m Se
necā diu pōt fictā gerere p̄sonā. Siles sūt
ei q̄ canē suū asuefecit sedere in scamnis ⁊
pularibz: quē cū in alienā domū venerit

U ij

De Vita christiana.

CXX

potest supleri ex industria rationis vñ Am
 brosi. primo offi. Notus natura in format
 si qui in sane in natura vicij est industria
 emendet. **Hec ille.** Adhibe saltem illam
 duntaxat diligentiam ad morum reforma
 tionem ex modestia / quale ex supbia adhi
 bes ad deformitatū tuarū occultationē / gib
 bosus suplet bombice partes vallosam. Et
 defecit breuioris tibi reparat altitudo ca
 lopedis. Et tu fac simile. Sed ais / hoc im
 possibile est. dicit em Aristot. q. ea q. a natura
 erūt aliter asuescere non pnt. **Et hinc.**
 Rūdeo: vt Buridanus. q. xxv. tertij. q. du
 plex est nā: quedā est d. subiecta q. est forma
 vel materia / vel etiā dispositiōes necēio rei
 subitāriā / sequēs mediātibz / qbus forma
 suas exercet opationes / et de tali nā vey est /
 q. nullū natura exntiuz / alr asuescit. **Et hinc.**
 cor. Aliter dicit natura de dispositiōibz vel ne
 cessitatibz acq. sit / aut etiā de dispositiōibz
 non tñ spiritu necarijs / inditis nobis a ne
 cessitate inclinātibz hoies / ad alias / et alias
 opationes / et passiones / vel etiā ad alios / et
 alios opationū modos / et passionū. Et hui
 usmodi dispositiōes / et huius nature dicitur
 tur: q. ad modū nature inclināt / et quia fm
 consuetudinē sūt / mō priō rētorice dicit / sūe
 tū aut velut inatū iam sit: sile. n. / consuetudo
 nāe / qd pbat dices / ppequidē / et sepe ei qd
 sp. est / et nā qd est / qd sp. consuetudo at eius
 qd sepe. Et d. tali nā nō est vey / q. nullū nā
 exntiuz / alr asuescit. Sic g. stat snia. b. Am
 brosi / et Aristot. Sz ais / in qbz g. mēbris / et
 actiōibus opz fuare disciplinā: Rūdeo / et
 Dico. 7. q. de hoc pulchre / et late scri
 bunt **Aug.** sic h. in speculo historiali / Vin
 centij li. xxvij. c. liij. quē in speculo stultoz
 et in tractatu de. vij. fructibz. c. de modestia
 adduxi. ibi videre poteris. Itē p. religiosis
 sui ordinis spāliter fecit speculū discipline.
 dñs Bona. copiosum / et vtile. ex qbz non in
 utiles sermōes fieri possent. **Debet. n.** sua
 ri disciplina in auribz / oculz / ore / et dētibz
 manibz / et pedibz / et corpore toto.

Est vogelin

flug ins nest / flug berwi
 der vñ / so ist das a b c vñ
 Pueri in fine alphabeti
 sic dicere docentur: que verba a nobis non

sunt negligenda / in eis enim multa notabis
 lia / considerari pnt vtilia / Notatim septem.

¶ Primū est dispositio / et q. litas eoz qui
 apti sunt ad discēdū hoc alphabetū: et q. est
 illa: Rūdeo q. ē simplicitas q. notat i. priō
 pbo / et simplices. n. hoies apti sunt: vt ling
 discipuli huius doctrine. Et cur in q. in priō
 pbo / et designant: Rūdeo / q. pueri simplices
 rustici p. suos / appellāt hoc noie / et nō
 sic aut nobiles / illi. n. eos vel patres / vel do
 micellos vocāt. Per illos g. intelligo simpli
 ces / humiles / et veros christianos / q. in ter
 ris patrē non vocāt exaudiētes Christū di
 centē patrē vobis nolite vocare in terris / etc.
 Ideo / et pceptis salutaribz / et diuina iusticia
 tiōe formati. dicit pater n. qui es in celis.
 Illi sunt apti discipuli huius alphabeti illis
 pderit / illis aperit dñs veritatē quā abscon
 dit ab alijs nō humilibz sed prudentibz in
 oculz suis. Testat hoc Christus. Confiteor
 tibi pater celi: q. abscondisti hec a sapientibz
 et prudentibz / et reuelasti ea paruulis.
 Et his pueris fuit sancta Katherina. vtiq.
 paruula facta in oculz suis / dum ois huius
 mōi contēpsit / et christo adbesit p. miraculū
 sue cōuersionis / ad psuasionē heremite. dic
 historia sue cōuersionis vsq. ad baptismū.

¶ Scdm est dispositio q. litas / et nomen
 patris illi / et m. q. que paruuli illi simplices
 et vocāt. Sed ais / et qd est nomē suū: Res
 spondeo. est / hoc est p. n. nomē suū: qui est
 mihi me ad vos / ait Moyse iuxta māda
 tum dñi dicentis. dic qui est / mihi me / ego
 sum qui sum. Antequā Abraam fieret / ego
 sum: nō dixit. ego fui etc. Fisi credideritis
 quia ego sum moriemini in pcis vestris /
 cuius ratio est scdm. b. Augustinū ibidem /
 quia res qualicūq. excellentia fulgeat si in
 numerabilis est / vere non est: non em est ve
 rum esse / vbi est / et non esse possibiliter: scilicet
 dicit Joannes Damascenus: vt allegat Ber
 son in tractatu de simplicatione cordis / q.
 hoc nomē ens / dicit substantie pelagus in
 finitum [den boden losen wog.] Dicunt
 Iudei q. tetragrammaton significat deum
 absolute non per respectum ad creaturas
 quemadmodū illa noia creator / redemptor.
 Qui hoc mō deū concipiet bñ cōcipet / ab
 eo auferēdo oēm i. perfectionē in creaturā re
 pertā quemadmodū facit q. facit agalma p. so
 A iij

margin notes on the left side of the page, including the word 'vogelin' and other small text.

Sermones Alphabetici

lā ablationē. **U**trū bic modus abstrabēdi methaphysic⁹ difficult est. **H**o Beron ponit aliū modū facilez cogitādī de deo sine fantasia z imaginatiōe turbante cerebrum ponens exemplū de puero cogitante de patre suo quē nunquā vidit sibi tamen mittente necessaria vite: quez cogitat suū benefactorē genitorē sine tñ albedinis longitudine aut alio nālī accidēte: vide Beron. vbi sup.

Tertū est exercitiū scholarū z discipuloz illi⁹ alphabeti: qđ notat in tertio. vers̄ bo[logelin]. Est em̄ talis auicule si l'is/ideo. **P**rīmo Auicula hz duas alas: qbus volat sursum. Et anīa talis hz cognitiōem alam sinistrā/auditatē dextram/de sc̄tis legitur/in hac peregrinatiōe solo corpore constitut⁹ cogitatione z auditate in illa eterna patria cōuersatus est. **S**cđo/Auicula nata est ad volatū/z informa crucifixi/dū volat/ alas extēdit. Et hō natus est ad laborē vt dī Job: qui sub forma crucis in fide crucifixi/z in crucifixa vita viuendū z tendere in celū. ois em̄ vita christiani crux est/z volatus p actus meritorios in sue b̄itudinis nidū z quietē. **D**eus sine motu b̄us Angelus vno motu hō multis moribz. **p**rima scđe **T**homas. **T**ertio cū auicula ludit puer. Et diabol⁹ cū aīa quā tener vinculo pcti z aliqñ permittit euolare p attritiōē z bonum ppositū. Sed retrahit per recidiū. **d**e diabol⁹ illud **P**haraonis ne loq̄r abeat. **S**

Quartū est qđ sit locus quietis discipulis hui⁹ alphabeti/z filijs dei qđ tangit in q̄nto p̄bo nidus/ nest/ qđs hoi non est nec̄ erit vnq̄s/ nisi in suo nido qđ est aīus. **H**ic em̄ nidus est b̄iani aī. que est [ist das nest] **P**rīmo aues ex nido euolat. z creature oēs priusq̄ euolat in esse nature p̄xistunt in nido suo in deo p esse **I**deale. qđ factuz est/ in ipso vita erat. **S**cđo aues in nido quietem hnt non aut extra/z anius hoīs in deo nō extra. **A**ugust in⁹ fecisti nos ad te ideo inq̄tum est cor n̄m quousq̄ puenerimus ad te **N**on aut̄ mix est/ quod dicis/ qz nihil extra deū pōt se quadrare aīo: qz est fact⁹ ad imaginē dei. deus itra sigillū est quo sigillatus est anius: nulli ḡ rei q̄drat se nisi deo. **S**i c̄esra sigillata suo sigillo. **I**nde eq̄ nemi malo z a deo per vitā malā auersam a deo/ b̄n est

qz extra iuncturā suaz amotus est. **C**lamas hoc **B**ernard⁹ in suo de contemptu mōi ad clericos dans exēpluz de qñqz viris macris adducens illud **P**sal. **A**ruit cor meū/ quia oblit⁹ sum comedere panē meū. **I**ustitia panis est aīe/ ventus inanis gl̄ia laus bonoz. **A**rena diuitie/ flamme ira/ sulphur luxuria brachiū ppria cōplacencia zc. **T**ertio aues oua sua z paruulos nido imponūt. Et opa n̄ra/ z cogitationes n̄re reponi debēt in deo opa inq̄ n̄ra imponi debēt in deo p intentionē bonā referendo. s. finali in deū/ alias essent mortui pulli acruū nostrorū/ nō meritorij/ omnia i gl̄am dei facite/ ait **P**aulus. **P**orro cogitiōes pullos reponē in deū p cordis stabilitiōē contra euagatiōē cordis. **S**ed qđ o dñe deus me⁹: disperiones **I**srael p̄gregabit⁹: **N**emo plane nisi tu de⁹ meus per grām tuā/ optimū est grā stabilitate cor. quātum q̄tes volui/ p̄gregare/ sic gallina pullos suos: z noluiti: femina. i. industria ppria/ difficulter p̄gregat pullos cogitationū. **S**z gallina. i. grā facillime applica

Quintū est inuolatio in ni (hic sc̄is. **d**uz p cōtēplationē/ flug ins nest/ **I**vola in nidū hunc per cōtēplationē hec ait porior exercitatio **M**aria **M**agdālena p quā significat vita p̄tēplatiā **M**aria optimā partē elegit. **H**uic intēdere debēt qui p̄nt quē ad modū in v. dictū est post **B**eron. **S**ursum corda clamat sacerdos. **E**t **P**aulus/ q̄ sursum sunt gr̄ite zc. **P**sal. **A**bcondes eos in abscondito faciei tue a cōturbatione hoim. **B**̄us qui sic abscondit. **N**idū hunc nouit qui dixit cor meū/ z caro mea exultauerit in deū viuū. **E**tenī passer inuenit si bi domū z turf niduz/ vbi reponat pullos suos/ vide glossam z applica. **D**e numero talium erat sc̄tā **M**onica/ q̄ post cōionem acceptā a terra subleuabat/ clamās/ volēm⁹ in celū/ volēm⁹ in celū fratres. **L**ūqz quereret ab ea/ cur ita insolecēt clamādo. **R**ndit/ cor meū z caro mea exultauerūt in deū viuū. vtqz mora ab altaribz dñi p̄tūtū. altaria tua dñe virtutuz/ rex me⁹ z deus me⁹. **E**st cōtēplatio ille aper/ der told/ in q̄ nidus est reposit⁹ vbi requiescūt anie sanctorū: z videt deus sicuti est. **E**st p̄tex mont⁹ **S**ynai inq̄ bodie sc̄tā **K**atharina subiecta est ab Angel⁹/ z locata

corpore in materiale syana, nam in spūalem. Sicut et in rñsorio canit, Corpus vginēū/ Lixiti venerabile tēplū/ monte syna/ ange lico condit obseqo/ puri in etherea/ cū scis spūs aula/ ad quā orat ecclia in hymno ora z inclina verum nobis syana.

¶ Sextū est euolatio dō nido per actionē [flug ber wider vñ.] Sz nunqd sp sursum cordat: Nunqd sp manendū in nido contē plationis: Non plane, sed aliqn euolan dū denido contēplatiōis ad actionē. Aliqn re liquēdus de: vt ita dixerim ppter deuz, qñ vtz hoc ecigit officiz nrm/ vel charitas z necitas primi fm qd dōt Berlon i practica mystice/ qñ Martha dōt Magdalene/ mgi vocat te tūc. n. eundē est: vt dōt in tractatu de Ascensionibz. Porro plati debent esse/ deo pfecti in tēplatiua. qz etiā sine p iudi cō contēplatiue actiē intēdere possint. Si mile in hoc angel/ quibz hoc insigne est/ qz in eis nō obstitit theoria iugi ministerio cō tēplatio: vtz actionuz/ imo pō contēplatur eo attentius atqz primā/ quo fm illam habent exēplariter opari/ exēplū de scriptoz z exēplari z lumie: hinc in scala Jacob/ vñi sūt angeli ascendētes p contēplationē/ z de scēdētes p ministratiōē/ quē admodū pul chre declarat Berlon i sermōe de spūsancto ante cōsideratiōē primā. Vis videre am bidectros: vt Aior inuolantes z euolantes mictos ex vtraz vita sine dispendio alteru truz: vide Mariā que post susceptā gratie plenitudinē in Chriſti pceptōe primus iuit in mōtana cū festinatiōe ministratura Eli zabeth cognate sue retūdit hoc exēplo arro gans Beghardoz stulticia q in talē se liber ratē spūs ex tēplatione mēriunt ascēdūle: vt nō ampli⁹ teneat diuinis obseq pceptz tanqz senilibz. Vide Moysen / q postqz loz cur/ fuit ei dñs in montē caligine q ad ppli tumultuātis regimē descēdebat tabulas le gis ferēs / z ex contēplatiōis interiori redū dūta/ facies eius radiosa cornutaqz videba tur. etēn sicut lāpas ex lumine sic colūmus totū ex interna tēplatiōe luceſcit pulchriſi cat z nitescit/ hinc vult⁹ hinc oculi. hinc to ta corpis ppositio diuinū aliqd sobriū mo destum/ serenū / z decoz p se ferūt. Vide z Aplm q postqz rapt⁹ in celū audiuerat ar

chana sba q non lz hoī loq/postqz insuper mēte excellerat deo/ z dixerat. nra puerſatio in celis ē: hic talis z rātus/ regredit ad dis/ ponēta cubilia maritoz ad verbera ad tur mlus/ ad vincula: Dauid magn⁹ fuit z ne gotiosus in actiōe regimis re/ z nī cum assiduitate cōpunctiōis intie/ cuius voces iste sunt/ vna die contritatus in grediebar/ lauabo p singulas noctes lectū meū/ fuerit mihi laozyme mee panes die ac nocte. oculi mei sp ad dñm/ z talia sine nūero per psal terium. Anthonius post plenitudinē cons tēplatiōis in deserto hauste ipse neqz ex cō curia frequenti fratrum/ neqz ex circuitanti bus turbis/ dū Alexandriam qñs venisset aliqd turbatiōis vel molestie sentire se fate bat hoc mirat⁹ est Hilariion. sed tanta tāqz radicata stabilitate Anthonij mens i mora manebat/ aut si mouebat continuo redibat in idipm. exēplū in acu affecta p magne rez q iugiter redit ad poli pfectū bec Ber son in eodē sermōe/ vbi z pla alia cōuenien

¶ Septimū est finis z cō (tia pposito. summatio/ so ut min a b c vñ / finis legi est charitas dei z primi. finis pcepti charitas aut Aplz. Et corint⁹ / diliges dñm deū tuū ex toto/ z primū sicut teipm in his duobz pēdet lex z pphete. Et psalmista/ oīs sum matōis vidi finē. qd de dilectiōe dei z pro ximi intelligit/ qz subdit latū mandatū tuū nimis/ qd etiā vsqz ad dilectiōem dei se ex tēdit. Itaqz qui ad hoc puenit: vt deū z pro ximū pfecte diligit ad terminū z summa tione/ z finē alphabeti peruenit. Hic dicere pōt/ vogelin flug ins nest / diliges dñm de um tuū [flug ber wider vñ.] z primū sicut te ipm [so ist min a b c vñ.] Audi de hoc fine Salomonē eccliaſti. vlti. Qui post longā dispositionē habitā ad plebē per modū cō cinatiōis subiūxit in fine/ finē loquēdi pa riter oēs audiam⁹ / deū time z mādata eius obserua/ hoc est oīs homo deū time/ vogelin flug ins nest / z mādata ei⁹ obserua [flug ber wider vñ.] hoc est oīs homo: glosa/ id est ad hoc est oīs homo factus. Ecce finem Rogemus dominum zc.

Marginal notes in a smaller script on the left edge of the page, partially obscured by the binding.